У ПАДАРОЖЖА... УСЛЕД ЗА КАЦЯРЫНАЙ II

МАНІ-МАНІ ДЛЯ МАНІ

16

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

15 САКАВІКА 2023 г.
СЕРАДА
№ 49 (29929)

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ

ЦЫТАТА ДНЯ

Пётр МІКЛАШЭВІЧ, Старшыня Канстытуцыйнага Суда:

«Абноўленая Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, з'яўляючыся вынікам грамадскай згоды, змяшчае мадэль палітычнага і сацыяльна-эканамічнага ўладкавання дзяржавы і грамадства, вызначае ўдакладненую стратэгію далейшага канстытуцыйна-прававога развіцця Беларусі ва ўмовах існуючых выклікаў сучаснасці, выступае асновай фарміравання эфектыўных канстытуцыйна-прававых механізмаў забеспячэння міру і нацыянальнай бяспекі, канстытуцыйных правоў і свабод чалавека і грамадзяніна, народаўладдзя, дзяржаўнага суверэнітэту».

НАДЗЕЙНАЯ АСНОВА НАШАГА АДЗІНСТВА

Дарагія суайчыннікі!

Сёння мы адзначаем Дзень Канстытуцыі.

У Год міру і стваральнай працы гэтае свята набывае асаблівую значнасць.

Асноўны Закон краіны адлюстроўвае шматвяковае імкненне беларусаў самім вызначаць свой шлях развіцця, жыць у незалежнай дзяржаве, сваёй працай забяспечваць дабрабыт грамадства.

Абноўленая ў пераломны для краіны час Канстытуцыя захавала асноўныя прынцыпы міралюбнасці, сацыяльнай справядлівасці, павагі да дасягненняў мінулага, пераемнасць традыцыйных каштоўнасцяў беларускага народа, стала надзейнай асновай для ўмацавання грамадскага адзінства, сацыяльна-палітычнай стабільнасці, зладжанай і эфектыўнай работы ўсіх галін улады.

У сучасных геапалітычных умовах няўхільнае прытрымліванне палажэнняў Асноўнага Закона служыць надзейнай гарантыяй абароны нацыянальных інтарэсаў, умацавання прававога падмурка беларускай дзяржаўнасці, робіць нас яшчэ больш моцнымі і паспяховымі.

Віншую ўсіх грамадзян Беларусі з Днём Канстытуцыі!

Няхай наша родная краіна заўсёды будзе мірнай, шчаслівай і квітнеючай!

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

Фота БелТА.

КОРАТКА

- Канстытуцыйны Суд прыняў пасланне Прэзідэнту і Нацыянальнаму сходу.
- **У Беларусі з пачатку сакавіка выпала ападкаў у 1,5—2,5 раза больш за норму.**
- Мінабароны паведамляе аб планавым прызыве ваеннаабавязаных на зборы ў сакавіку.
- **БДУ запрашае старшакласнікаў з усёй Беларусі ў школу юнага пісьменніка.**
- Мінпрыроды заклікае адмовіцца ад збору і куплі першацветаў.
- **МТЗ наладзіў серыйны выпуск трактароў з гумава-арміраванымі гусеніцамі.**
- Шырокая грашовая маса ў Беларусі за люты павялічылася на 3,2 працэнта.

НЕАПРАЎДАНАЯ РЫЗЫКА

Наводзячы парадак на зямлі, задумайцеся аб наступствах

Нягледзячы на тое, што дзе-нідзе яшчэ ляжыць снег, пачатак вясны — нагода пагаварыць пра навядзенне парадку. Нашы людзі такія: як толькі прыгрэе першае сонейка, распачынаюць генеральную прыборку на прысядзібных участках. На жаль, не заўсёды пры гэтым выконваюць элементарныя правілы бяспекі.

Менавіта з наступленнем вясны пачынаецца пажаранебяспечны перыяд. Кожны год, наводзячы парадак каля хат, спальваюць смецце і мінулагоднюю траву, а ратавальнікі выязджаюць на сотні, а то і тысячы пажараў, звязаных з сезоннымі работамі на зямлі. Як паведамілі ў Міністэрстве па надзвычайных сітуацыях, летась у краіне адбылося 7990 пажараў у прыродных экасістэмах, у выніку якіх загінулі 17 чалавек. З іх 7258 выпадкаў гарэння травы і кустоў адбылося на плошчы больш чым 1,82 тысячы гектараў. Асноўнымі прычынамі ўзгаранняў, як паведамляюць ратавальнікі, традыцыйна з'яўляюцца неасцярожнае абыходжанне з агнём падчас спальвання сухой раслліннасці.

СТАР. 3

На варце якасці

УВАГА: НЕБЯСПЕЧНЫ ТАВАР

Як супрацоўнікі Магілёўскай абласной інспекцыі Дзяржстандарту абараняюць інтарэсы спажыўца

Тэхрэгламенты і стандарты ва ўмовах спажывецкага рынку неабходны для таго, каб павысіць узровень бяспекі нашага жыцця і здароўя, захаваць уласную і грамадскую маёмасць, абараніць экалогію, жывёльны і раслінны свет. Імі гарантаваныя якасць прадукцыі (работ, паслуг), адзінства вымярэнняў, рацыянальнае выкарыстанне рэсурсаў і гэтак далей. Адных толькі тэхрэгламентаў Еўразійскага эканамічнага саюза на сёння існуе 53. І больш за 30 з іх кантралюецца Дзяржстандартам. Пра тое, як абараняюцца спажывецкія інтарэсы, — у размове з супрацоўнікамі Магілёўскай абласной інспекцыі гэтага ведамства.

СТАР. 4

ISSN 1990 — 763X

23049

9 771990 763008

ЗВЯЗДА
Да чытача з любоўю!

Падпішыся на «Звязду» – і выйграй карысны прыз!

Ідзе падпіска на II квартал 2023 года

ВЯСНА І ЛЕТА — З ЛЮБІМАЙ ГАЗЕТАЙ!

З нагоды

МЫ — ГРАМАДЗЯНЕ!

Напярэдадні Дня Канстытуцыі юным беларусам па ўсёй краіне ўручылі пашпарты

Урачыстыя цырымоніі перадачы першых пашпартоў юным грамадзянам нашай краіны адбыліся ў рамках Усебеларускай акцыі «Мы — грамадзяне Беларусі!», якая стартавала 13 сакавіка, напярэдадні Дня Канстытуцыі. Свой галоўны дакумент, а разам з тым і пуцёўку ў дарослае жыццё, хлопчыкі і дзяўчынкі атрымалі з рук кіраўнікоў дзяржаўных органаў, ведамстваў, грамадскіх арганізацый. У падарунак юнакі і дзяўчаты па традыцыі атрымалі дзяржаўны сцяг і Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь.

Фота Віктара ІВАНЧЫКАВА

Намеснік прэм'ер-міністра Ігар ПЕТРЫШЭНКА, які таксама ўзяў удзел у цырымоніі ўручэння пашпартоў, назваў гэтае мерапрыемства найважнейшай падзеяй для 14-гадовых хлопчыкаў і дзяўчынак. «Яны атрымліваюць самы істотны ў сваім жыцці дакумент — пашпарт, які ўвасабляе прыналежнасць да дзяржавы, — адзначыў ён. — Кожнае дзіця павінна адчуць, што ў яго ёсць не толькі правы, якімі яно павінна карыстацца, з'яўляючыся грамадзянінам нашай краіны, але і самае галоўнае — абавязкі, якія трэба ў поўнай меры, як гэта прадугледжана Канстытуцыяй і адпаведнымі законамі, рэалізоўваць і выконваць».

Упершыню патрыятычная акцыя «Мы — грамадзяне Беларусі!» адбылася ў 2004 годзе па ініцыятыве Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі. Толькі па лініі БРСМ сёлета адбудзецца каля 150 урачыстых уручэнняў з удзелам больш як трох тысяч хлопчыкаў і дзяўчынак. «Гэтага гонару ўдастойваецца самая лепшая частка нашай моладзі: тыя, хто добра вучыцца, актывісты, спартсмены, пераможцы алімпіяд, а таксама хлопцы і дзяўчаты, якія з'яўляюцца членамі БРСМ — яны заўсёды займаюць актыўную жыццёвую пазіцыю ва ўсіх сферах і задаюць тон нашай моладзі, — заўважыў віцэ-прэм'ер. — Спадзяюся, гэтая добрая традыцыя будзе працягвацца і надалей. Думаю, гэта падзея напярэдадні Дня Канстытуцыі назаўсёды застанецца ў памяці дзяцей».

Паводле БелТА.

Класныя навіны

Навучыць супастаўляць і думаць

У наступным навучальным годзе колькасць вучэбных гадзін па рускай і беларускай літаратуры ў 10—11 класах школ павялічыцца. Пра гэта на выніковай калегіі камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама праінфармаваў педагагічную грамадскасць міністр адукацыі Андрэй ІВАНЕЦ.

Ён нагадаў, што ў бягучым навучальным годзе павялічыўся на паўгадзіны ў тыдзень час, прадугледжаны на выкладанне беларускай і рускай моў. А з наступнага года ў старшакласнікаў стане больш беларускай і рускай літаратуры. Колькасць гадзін па гэтых прадметах таксама плануюць павялічыць на 30 хвілін у тыдзень.

Міністр звярнуў увагу на некаторыя ключавыя моманты, якія датычацца правядзення выніковай атэстацыі.

— Што датычыцца дзевяцікласнікаў, тут у нас адбыліся змяненні ў форме правядзення экзамену па рускай і беларускай мовах. Мы перайшлі ад дыктанта да пераказу. Экзамен па гісторыі Беларусі ў 2023 годзе будуць здаваць не адзінаццацікласнікі, а дзевяцікласнікі, з якімі нашмат складаней працаваць з пункту гледжання светапогляднай карціны і ў цэлым карціны разумення гістарычнай спадчыны нашай краіны. Акрамя таго, змяніўся і змест экзаменацыйнага білета. Апроч традыцыйнага пытання, якое мае на ўвазе кампанент ведаў, будзе ўведзена пытанне, дзякуючы якому выпускніку трэба будзе прадэманстраваць уменне працаваць з архіўным матэрыялам, з тымі ці іншымі картамі, дакументамі мінулых гадоў. Мы павінны навучыць дзяцей супастаўляць і думаць. Навучыцца гэтаму, проста прачытаўшы кнігу або падручнік, немагчыма. Гэта тая работа, якую нам трэба праводзіць на кожным уроку. Мяркую, што нашы настаўнікі гісторыі дастойна пройдуць гэты экзамен разам са сваімі навучэнцамі.

Таксама Андрэй Іванец праінфармаваў педагогаў аб выніках правядзення рэпетыцыйнага цэнтралізаванага экзамену.

— Рэпетыцыя паказала, што прынятая складанасць тэстаў, іх структура, а таксама шкала ацэнкі цалкам адпавядаюць неабходным крытэрыям: па-першае, базаваму ўзроўню школьнай праграмы, па-другое — рэальнаму ўзроўню паспяховасці навучэнцаў. Кожны трэці школьнік пацвердзіў на рэпетыцыйным цэнтралізаваным экзамене адзнаку, якая была яму выстаўлена ў другой чвэрці. Трэцяя частка навучэнцаў здала тэст на адзнаку крыху вышэйшую за школьную і трэцяя частка — на ніжэйшую. У цэлым мы бачым, што ў навучэнцаў яшчэ ёсць час, каб падцягнуць свае веды, — паведаміў кіраўнік ведамства.

У будучыні ў Беларусі плануюць пашырыць пералік ліцэяў, выпускнікі якіх будуць паступаць у ВНУ без іспытаў.

«Ужо з гэтага года ў адпаведнасці з указам кіраўніка дзяржавы выпускнікі шэрагу ліцэяў устаноў вышэйшай адукацыі маюць магчымасць без экзаменаў пры ўмове добрай паспяховасці — гэта восем балаў па ўсіх агульнаадукацыйных прадметах і дзевяць балаў па профільных прадметах — паступаць у адпаведныя ўніверсітэты без экзаменаў. Такіх ліцэяў у нас вызначана пакуль тры: гэта ліцэі БДУ, Беларуска-Расійскага ўніверсітэта і Палескага дзяржуніверсітэта. Мы правялі аналіз і бачым, што сёння фактычна кожны другі выпускнік гэтых навучальных устаноў мае права без экзаменаў паступіць у адпаведную ўстанову адукацыі па сваім профілі», — расказаў Андрэй Іванец.

Міністр адзначыў найшырэйшы выбар спецыяльнасцяў, даступны гэтай катэгорыі выпускнікоў. «Фактычна маладыя людзі могуць паступаць без іспытаў на любую спецыяльнасць, на любы факультэт, дзе іх профільны прадмет з'яўляецца першым для паступлення і яны маюць па гэтым прадмеце ў атэстаце не менш як дзевяць балаў. Сёння мы праводзім вялікую работу з бацькоўскай грамадскасцю, з самімі выпускнікамі для таго, каб яны маглі скарыстацца гэтай унікальнай магчымасцю. Мяркую, пасля прымянення новай нормы сёлета мы правядзём сур'ёзны аналіз і налета распрацуем адзіныя падыходы для вызначэння пераліку ліцэяў, будзем далей пашыраць такую форму работы», — паабяцаў Андрэй Іванец.

Анансаваў міністр і яшчэ адну навацыю, якая закране ўсіх беларускіх школьнікаў. З наступнага навучальнага года ў Беларусі ўвядуць другі элемент школьнай формы. Па словах кіраўніка міністэрства, элементы школьнай формы з'яўляюцца адным з сур'ёзных момантаў выхаваўчай работы ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.

«Практычна ўсе школы поўнасцю адаптаваліся да новаўвядзення. Выкананне школьнага стандарту і дзелавога стылю з'яўляецца абавязковым для ўсіх устаноў агульнай сярэдняй адукацыі. Сёлета, мы мяркуем, усе школы дапоўняць абраны элемент формы другім элементам. Гэта будзе прыводзіць да нейкай аднастайнасці і разумення — як у бацькоў, так і навучэнцаў — прыналежнасці да канкрэтнай установы агульнай адукацыі. Выбіраць другі элемент формы, як і летась, будуць самі школы. Напрыклад, калі летась школа выбрала камізэльку, то сёлета можна будзе дапоўніць яе, напрыклад, штанамі, альбо белай кашуляй, альбо гальштукам. Тут мы не абмяжоўваем у выбары. Бацькі разам з настаўнікамі павінны правесці шырокае абмеркаванне», — падкрэсліў міністр.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Па законе

БЯСПЕКА ЧАЛАВЕКА — ПРЫЯРЫТЭТ ДЛЯ ДЗЯРЖАВЫ

Бяспека для кожнага з нас мае ключавое, вызначальнае значэнне, паколькі закранае ўсе бакі і патрэбы чалавека, грамадзяніна. Бяспека — найважнейшае сацыяльнае дабро, якое адпавядае агульным мэтам, інтарэсам і памкненням, якое выступае ў якасці неабходнай умовы як нармальнага функцыянавання грамадства ў цэлым, так і развіцця кожнага чалавека.

Важным этапам у сістэмным гарантаванні бяспекі асобы ў Рэспубліцы Беларусь стала Дырэктыва Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 11 сакавіка 2004 г. № 1 «Аб мерах па ўмацаванні грамадскай бяспекі і дысцыпліны», якая вызначыла асноўныя напрамкі і меры па стварэнні бяспекі вытворчай дзейнасці і жыццядзейнасці насельніцтва.

Інфармацыйнае грамадства спараджае новыя рызыкі, выклікі і пагрозы, якія наўпрост закранаюць пытанні гарантавання бяспекі асобы, грамадства і дзяржавы. У сістэме прававых сродкаў забеспячэння бяспекі асобы і грамадства ключавое значэнне мае Канстытуцыя, асабліва яе палажэнні, прынятыя год таму на рэспубліканскім рэферэндуме. У прыватнасці, частка другая артыкула 28 абноўленай Канстытуцыі прадугледжвае, што дзяржава стварае ўмовы для абароны персанальных даных, бяспекі асобы і грамадства пры іх выкарыстанні. У Канстытуцыі ўпершыню ўжыты тэрмін «бяспека асобы і грамадства», што сведчыць аб найвышэйшым узроўні іх прававой абароны на практыцы.

Права на бяспеку асобы можа быць падвергнута пагрозе не толькі пры выкарыстанні персанальных даных і рэалізацыі грамадзянамі права на інфармацыю. Яно нябачна прысутнічае пры рэалізацыі іншых канстытуцыйных правоў і свабод, выступаючы ў якасці своеасаблівага права-гаранта, права-ўмовы развіцця асобы.

Акрамя гэтага палажэння, бяспеку асобы і грамадства забяспечваюць шматлікія іншыя нормы Канстытуцыі. Пры гэтым асаблівае месца ў ёй займаюць палажэнні бяспекі асобы. Напрыклад, паводле Канстытуцыі, дзяржава забяспечвае свабоду, недатыкальнасць і годнасць асобы (частка першая артыкула 25). Кожны мае права на абарону ад незаконнага ўмяшання ў яго прыватнае жыццё, у тым ліку ад замаху на таямніцу яго карэспандэнцыі, тэлефонных і іншых паведамленняў, на яго гонар і годнасць (частка першая артыкула 28). З мэтай абароны гонару, годнасці, прыватнага і сямейнага жыцця грамадзян і поўнага ажыццяўлення імі сваіх правоў карыстанне інфармацыяй можа быць абмежавана заканадаўствам (частка трэцяя артыкула 34).

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь у рашэнні ад 10 сакавіка 2022 года «Аб стане канстытуцыйнай законнасці ў Рэспубліцы Беларусь» зрабіў выснову, што, зыходзячы з прынцыпу вяршэнства права, заканадаўцу трэба забяспечваць прававое рэгуляванне грамадскіх адносін, якое адпавядае прынцыпу канстытуцыйнай бяспекі асобы, усталёўваючы аб'ектыўна неабходныя і сацыяльна абгрунтаваныя прававыя абмежаванні і ўскладаючы дадатковыя абавязкі на грамадзян, выконваючы аптымальны баланс прыватных і публічных інтарэсаў, захоўваючы сутнасць і цэласнасць каштоўнасна-сэнсавага зместу канстытуцыйных правоў і свабод чалавека. Так, у інтарэсах бяспекі асобы яе правы і свабоды могуць быць абмежаваны ў адпаведнасці з часткай першай артыкула 23 Канстытуцыі. Прадугледжаныя першай часткай артыкула 41 Канстытуцыі, а таксама заканадаўствам аб працы здаровыя і бяспечныя ўмовы працы забяспечваюць рэалізацыю грамадзянамі канстытуцыйнага права на працу. Гарантаванне кожнаму права ўласнасці і яго ажыццяўленне магчыма пры выкананні наступных канстытуцыйных патрабаванняў: яно не павінна супярэчыць грамадскай карысці і бяспецы, наносіць шкоды навакольнаму асяроддзю і інш. (частка шостая артыкула 44 Канстытуцыі).

Такім чынам, бяспека чалавека з'яўляецца прыярытэтам для дзяржавы, паколькі стан абароненасці асобы ўяўляе сабой жыццёва важную патрэбу, умову, пры якой толькі і магчыма рэалізацыя канстытуцыйных правоў і свабод. Бяспека асобы забяспечвае кожнаму магчымасць не толькі ажыццяўляць свае правы, свабоды і абавязкі ў мірным, рэальным жыцці, але і абараняць іх у судах, пракуратуры, органах выканаўчай улады. Права на бяспеку варта разглядаць у якасці элемента сістэмы правоў чалавека або адным з асноўных правоў-гарантый чалавека.

Разам з тым бяспека асобы непасрэдна залежыць ад бяспекі грамадства і дзяржавы, якія таксама забяспечваюцца нормамі Канстытуцыі. Напрыклад, Канстытуцыяй абвешчана, што Рэспубліка Беларусь развівае атамную энергетыку ў мірных мэтах, гарантуе бяспеку пры вытворчасці і выкарыстанні атамнай энергіі (частка трэцяя артыкула 46). У аснове ўсіх відаў бяспекі (дзяржаўнай, грамадскай і асабістай) ляжыць Канстытуцыя, складаючы канстытуцыйную бяспеку, гарантаванне якой з'яўляецца залогам забеспячэння абароны асноўных правоў чалавека і найбольш важных інтарэсаў асобы, грамадства і дзяржавы ад унутраных і знешніх пагроз.

Анатоль ЦІКАВЕНКА,
суддзя Канстытуцыйнага Суда.

НЕАПРАЎДАНАЯ РЫЗЫКА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Як паведаміў **афіцыйны прадстаўнік Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Яўген БАРАНОЎСКІ,** сёлета першыя ўзгаранні ў экасістэмах былі зафіксаваны ў лютым. Пік падобных узгаранняў, па яго словах, прагназуецца на сакавік-красавік. «Для таго каб пазбегнуць падобнай сітуацыі, як у мінулым годзе, усе органы і падраздзяленні па надзвычайных сітуацыях праінфармаваны аб праблематыцы, прымаюцца неабходныя меры па прафілактыцы такіх узгаранняў, прыведзены ў гатоўнасць сілы і сродкі, эксплуатацыя тэхнікі забяспечана на высокім узроўні, — адзначыў Яўген Бараноўскі. — Сёння мы гатовы да таго, каб рэагаваць на магчымыя наступствы, але разам з тым усё залежыць ад людзей, ад выканання імі элементарных правілаў бяспекі».

Ахопленыя полымем

Як правіла, ахвярамі пажараў, што ўзнікаюць падчас спальвання травы, становяцца пенсіянеры, якія наводзяць парадак на сваіх участках. Па прыклады далёка хадзіць не трэба. 25 жніўня 2022 года адбыўся пажар — у вёсцы Дзмітрыеўка Добрушскага раёна. Як высветлілася, 77-гадовы мужчына спальваў каля свайго ўчастка смецце, з-за чаго загарэліся пажніўныя рэшткі ў полі. Спрабуючы самастойна патушыць пажар, пенсіянер атрымаў апёкі і быў шпіталізаваны.

Большасць трагедый адбываецца, калі пры спальванні смецця людзі выкарыстоўваюць лёгкаўзгаральныя вадкасці. У прыватнасці, 4 чэрвеня мінулага года недалёка ад вёскі Аксакаўшчына Мінскага раёна атрымала апёкі 32-гадовая жанчына. Яна наводзіла парадак на тэрыторыі дачнага ўчастка ў садовым таварыстве «Крыніца-2009»: спальваючы смецце, палівала яго лёгкай на загаранне вадкасцю. Жанчына не паспела і заўважыць, як расліннасць навокал загарэлася. У лічаныя хвіліны і сама гаспадыня была ахоплена полымем — на ёй загарэлася адзенне. Пасля ў пацярпелай дыягнаставалі тэрмічныя апёкі 18 % цела I, II, III і IV ступеняў.

— Заканамернасць такіх пажараў у тым, што людзі наўмысна спальваюць сухую траву і смецце, не задумваючыся аб наступствах, — заўважае **афіцыйны прадстаўнік Мінскага абласнога ўпраўлення МНС Анастасія ШВАЙБОВІЧ.** — Іх жаданне такім чынам навесці парадак на сваім участку часцей за ўсё нясе толькі разбурэнні і матэрыяльныя страты. Полымя, якое разбушавалася, цяжка спыніць, а пацярпець можа не толькі маёмасць, але і сам падпальшчык.

На жаль, вядомыя выпадкі, калі выпальванні сухой травы прыводзілі да самых цяжкіх наступстваў — гібелі людзей. У сярэдзіне жніўня трагедыя здарылася ў вёсцы Запясочча Жыткавіцкага раёна. Пасля таго як агонь знішчыў 15 сотак іржышча на ўчастку прыватнага домаўладання, ён перакінуўся на насаджэнні пшаніцы сельгаспрадпрыемства, дзе знішчыў 0,03 га хлебнай культуры. Супрацоўнікам МНС удалося выратаваць 11,97 га пшаніцы. Гаспадара ўчастка знайшлі на пшанічным полі. Мужчыну шпіталізавалі ў бальніцу з апёкамі спіны, грудзей, абедзвюх рук і жывата рознай ступені. Як потым высветлілася, 82-гадовы пенсіянер вырашыў навесці парадак на прысядзібным участку, выпальваючы пажніўныя рэшткі і ржышча пасля ўборкі збожжавых, і не заўважыў, як агонь перакінуўся на пшанічную ніву. Гаспадар спрабаваў сам патушыць узгаранне і атрымаў апёкі. Пазней ад атрыманых траўм пацярпелы памёр у бальніцы.

За выпальванне травы — да крымінальнай адказнасці

Рызыкуючы ўласным здароўем і нават жыццём, многія нават не падазраюць, якую шкоду наносяць навакольнаму асяроддзю, калі з дапамогай агню спрабуюць прыбраць леташнюю траву. Травяныя палы хутка распаўсюджваюцца, асабліва ў ветранае надвор'е. Агонь раздзімаецца імгненна, яго вельмі складана ўтрымаць і спыніць. Спальванне смецця на прысядзібным участку ці проста паблізу будынкаў можа стаць прычынай узгарання і нанесці шкоду пабудовам, а то і ўвогуле іх знішчыць.

Нярэдка на вачах вінаватых у пажарах агонь перакідваўся на жылыя дамы і пабудовы. Такі выпадак адбыўся год таму ў вёсцы Руда Ліпічанская Мастоўскага раёна. 26 сакавіка каля 16 гадзін дня гаспадары аднаго з дамоў вырашылі навесці парадак на сваім падворку: у вялікую кучу было сабрана ўсё назапашанае «дабро», чыркнула запалка — а далей пайшло не па плане. Моцны вецер у лічаныя секунды разнёс полымя на дзясяткі метраў, тут жа схапілася сухая трава. Гаспадары патэлефанавалі ў МНС тады, калі агонь ужо перакінуўся на пабудовы. Каб суняць полымя, ратавальнікам спатрэбілася больш як дзве гадзіны, дзесяць пажарных разлікаў. Акрамя таго, у тушэнні ўзгарання былі задзейнічаны работнікі лясгаса і мясцовага сельгаспрадпрыемства на спецтэхніцы. Пажарам былі знішчаны два жылыя і тры нежылыя дамы, 17 гаспадарчых пабудоў.

Пры выбары спосабу ўтылізацыі смецця ратавальнікі рэкамендуюць аддаваць прыярытэт бяспечным. Калі вы ўсё ж вырашылі развесці вогнішча ў сябе на падворку, то не варта грэбаваць простымі правіламі бяспекі. Па-першае, калі ўжо і спальваць смецце, то абавязкова ў зацішнае надвор'е. Вогнішчы лепш разводзіць удалечыні ад будынкаў, лясоў ці сціртаў саломы. Катэгарычна не дапускаецца выпальваць сухую расліннасць, іржышча, разводзіць вогнішчы на тарфяных грунтах, пад кронамі дрэў, выкарыстоўваць для распальвання вогнішчаў і вугалю лёгкаўзгаральных і гаручых вадкасцяў (за выключэннем вадкасцяў, спецыяльна прызначаных для распальвання).

Трэба заўважыць, што парадак наводзяць не толькі на асабістых падворках, але і на прыдарожных тэрыторыях. У выніку такіх «генеральных прыборак» часам пакутуе прыпаркаваны паблізу транспарт. Пры парывістым ветры агонь распаўсюджваецца вельмі хутка — і ліквідаваць яго няпроста. 14 красавіка 2022 года ратавальнікам паступіла паведамленне аб узгаранні сухой расліннасці на Барысаўскім тракце ў горадзе Лепелі. Калі падраздзяленні Міністэрства па надзвычайных сітуацыях прыбылі да месца выкліку, там гарэла не толькі сухая трава, але і легкавы аўтамабіль «Мэрсэдэс Віта». Ратавальнікі ліквідавалі ўзгаранне, ніхто не пацярпеў. У выніку гарэння травы былі пашкоджаны тры аўтамабілі.

Як нагадваюць у МНС, у нашай краіне выпальванне сухой расліннасці забаронена законам. Згодна з артыкулам 16.40 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях, за незаконнае выпальванне сухой расліннасці, траў, а таксама ржышча і пажніўных астаткаў на палях ўвазе аматараў адпачынку на прыродзе. І ўсё было б добра, калі б, адпраўляючыся на «шашлыкі», грамадзяне выконвалі правілы бяспекі пры развядзенні вогнішчаў, прыбіралі пасля сябе тэрыторыю. Як паказвае практыка, аб гэтым адпачывальнікі думаюць у апошнюю чаргу або не клапоцяцца ўвогуле: забываюць патушыць вогнішчы, кідаюць у траву недакуркі. І мала хто задумваецца аб тым, што недакурак на полі з сухой травой правакуе ўзгаранні на значнай плошчы. Парывамі ветру агонь разносіцца на вялікія адлегласці, знішчаючы ўсё на сваім шляху.

— Каб адпачынак на прыродзе быў сапраўды бяспечным, выкарыстоўвайце мангал або грыль толькі пры ўмове забеспячэння бесперапыннага кантролю за працэсам гарэння і тлення, — звяртае ўвагу Анастасія Швайбовіч. — Пры або непрыняцце мер па ліквідацыі выпальванняў вінаватыя асобы прыцягваюцца да адміністрацыйнай адказнасці ў выглядзе штрафу ў памеры ад 10 да 30 базавых велічынь. За развядзенне вогнішчаў у забароненых месцах прадугледжана накладанне штрафу да 12 базавых велічынь. У выпадку прычынення ўрону ў асабліва буйным памеры надыходзіць крымінальная адказнасць.

Што трэба ведаць аматарам шашлыкоў

Ратавальнікі нагадваюць пра яшчэ адну вясновую «праблему», маючы на распальванні не выкарыстоўвайце гаручыя вадкасці. Не пакідайце ў месцах адпачынку непатушаныя вогнішчы, запалкі, недакуркі, шкляныя бутэлькі (на сонца яны працуюць як павелічальнае шкло, факусіруюць сонечнае святло і падпальваюць траву). І калі вы сталі сведкамі ўзгаранняў у экасістэмах, не праходзьце міма! Пры немагчымасці патушыць пажар самастойна, паведамляйце аб гэтым ратавальнікам па нумары 101 або 112.

Вераніка КАНЮТА.
Фота прэс-службы Мінскага абласнога ўпраўлення МНС.

Асноўныя правілы пры развядзенні вогнішчаў, спальванні смецця:

- разводзіць вогнішчы варта пры ўмове забеспячэння бесперапыннага кантролю за працэсам гарэння і тлення;
- месца для развядзення вогнішчаў павінна быць ачышчана ад гаручых рэчываў і матэрыялаў, сухой расліннасці;
- у даступнасці неабходна мець ёмістасць з вадой, пяском ці вогнетушыцель, каб хутка патушыць полымя;
- працэс гарэння павінен ажыццяўляцца такім чынам, каб полымя і іскры не траплялі на гаручыя элементы будынкаў і збудаванняў, дзе захоўваюцца гаручыя рэчывы і матэрыялы;
- сыходзячы, неабходна затушыць вуглі да поўнага спынення тлення.

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

У Шатландыі пачаліся выбары першага міністра

У Шатландыі выбіраюць новага лідара Шатландскай нацыянальнай партыі (SNP), якая знаходзіцца ва ўладзе, і, адпаведна, першага міністра краіны, паведаміла The Guardian. Галасаванне працягнецца два тыдні, чакаецца, што вынікі будуць абвешчаны 27 сакавіка. За пасаду змагаюцца міністр аховы здароўя Хумза Юсаф, міністр фінансаў і эканомікі Кейт Форбс і экс-міністр грамадскай бяспекі Эш Рыган. Паводле даных апытання кампаніі Ipsos, 33 працэнты апытаных членаў SNP лічаць, што Юсаф з'яўляецца найлепшай кандыдатурай на пасаду першага міністра Шатландыі і лідара партыі. Пры гэтым 32 працэнты сцвярджаюць тое ж самае аб Форбс. Рыган падтрымліваюць 10 працэнтаў, у той жа час 13 працэнтаў лічаць, што ніхто з іх не падыходзіць на пасаду. Як вядома, першы міністр Шатландыі абіраецца галасаваннем у парламенце, і тэхнічна любы дэпутат можа заняць гэтую пасаду, аднак звычайна на яе абіраецца лідар кіруючай партыі.

Аўстралія накіруе $245 млрд на будаўніцтва атамнага падводнага флоту

Пра гэта заявіў галоўны дзяржказначэй краіны Джым Чалмерс, паведаміла ТАСС. Паводле яго слоў, будаўніцтва атамных субмарын будзе ажыццяўляцца ў адпаведнасці з пагадненнямі, дасягнутымі краінамі альянсу AUKUS (Аўстралія, ЗША і Вялікабрытанія). Праграма будаўніцтва разлічана да сярэдзіны 2050-х гадоў. Для яе рэалізацыі спатрэбіцца павялічыць абаронны бюджэт Аўстраліі з 2,11 працэнта да 2,6 працэнта ВУП. Чалмерс адзначыў, што стварэнне падводнага флоту запатрабуе значнага фінансавання, што акажа ціск на бюджэт краіны. Тым не менш ён лічыць, што рэалізацыя дадзенай праграмы ў перспектыве прынясе вялікую карысць Аўстраліі з пункту гледжання эканомікі і нацыянальнай бяспекі.

Звыш 100 чалавек сталі ахвярамі ўрагану «Фрэдзі» ў Малаві і Мазамбіку

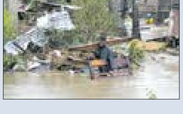

Як паведаміў малавійскі дэпартамент па барацьбе са стыхійнымі бедствамі (DoDMA), з-за паводак і апоўзняў, справакаваных пралўнымі дажджамі з ураганным ветрам, у краіне загінулі 99 чалавек, 16 лічацца зніклымі без вестак. Больш за ўсё смерцяў зафіксавана ў акрузе Блантайр — 85 загінулых. Цяпер працягваюцца пошукава-выратавальныя работы, арганізавана 39 лагераў для пацярпелых. У Мазамбіку, які таксама аказаўся пад ударам урагану, загінулі пяць чалавек, піша інфармагенцтва Associated Press са спасылкай на мясцовыя ўлады. Ураган «Фрэдзі» абрынуўся на Малаві і Мазамбік у мінулую суботу. Раней пад удар цыклону трапіў Мадагаскар, паведамлялася аб чатырох загінулых. Чакаецца, што хутка стыхія аслабее і вернецца ў Індыйскі акіян. Дарэчы, «Фрэдзі», які ўтварыўся каля берагоў Аўстраліі ў пачатку лютага, стаў самым доўгайграючым з зарэгістраваных ураганаў.

Атэлі для птушак

Днямі ў адным са сквераў Савецкага раёна Гомеля з'явіліся шпакоўні, якія больш нагадваюць арт-аб'екты. Арыгінальныя домікі для птушак — карысная для горада ініцыятыва, якую ажыццявіў калектыў гомельскага прадпрыемства «Кірмаш». Аўтар ідэі — дэпутат Гомельскага гарадскога Савета дэпутатаў, дырэктар адкрытага акцыянернага таварыства «Кірмаш» Уладзіслаў ЗАБІЯКА. Яго прапанова — не толькі зрабіць прыгожым месца адпачынку, але і правесці конкурс на найлепшую аўтарскую шпакоўню.

Арыгінальныя птушыныя домікі работнікі прадпрыемства развесілі падчас нядаўняга раённага суботніка ў Кірмашаўскім скверы. Гэтую зялёную зону калектыў добраўпарадкаваў тры гады таму. Падчас вясновага і восеньскага месячнікаў па навядзенні парадку ў Савецкім раёне падвязвалі, рэгулярна палівалі дрэўцы. У выніку дабіліся амаль стапрацэнтнай прыжывальнасці саджанцаў. Каля ўвахода ўстанавілі памятныя камяні з

назвай сквера і подпісамі людзей, якія бралі непасрэдны ўдзел у закладцы зялёнай зоны. Сярод дрэў размясціліся драўляныя скульптуры і лаўкі. Цяпер калектыў прадпрыемства зноў вырашыў упрыгожыць сквер ды адначасова паклапаціцца аб птушках.

Па словах Уладзіслава Забіякі, да «будаўніцтва» шпакоўняў падышлі вельмі адказна: вывучылі патрабаванні «эрганомікі» птушыных домікаў. Іх збілі з натуральнага дрэва без якой-небудзь апрацоўкі. Пасля зборкі, каб служылі як мага даўжэй, вонкавую паверхню вырабаў абпалілі. Такія шпакоўні сталі асновай для далейшых творчых эксперыментаў і стварэння сапраўдных арт-кампазіцый.

Адразу тры птушыныя домікі для ўдзелу ў конкурсе змайстраваў работнік рамонтна-транспартнага ўчастка «Кірмаша» Сяргей Кустачоў. Прызнаецца, што для яго выклікам стала спалучыць функцыянал — аптымальны для птушак памер адтуліны і ўнутраны аб'ём хаткі — і дэкор. Выручыла даўняе захапленне разьбой па дрэве.

З творчым азартам уключыўся ў работу і галоўны інжынер прадпрыемства Канстанцін Шчыгліnскі. Ён зрабіў тры домікі. У ход пайшлі старыя жаночы капялюш і гіпсавы анёл.

— Знайшоў на лецішчы пластыкавую талерку, вазон са штучнымі кветкамі і бляшаную палівалку. Падумаў, чаму б усё гэта не прыстасаваць пад птушыную хатку? Сабраў прадметы ў адну кампазіцыю, у выніку атрымалася нешта, што нагадвае кавамашыну. Спадзяюся, птушкам такі домік прыйдзецца даспадобы, — падзяліўся Канстанцін Іванавіч.

Шпакоўні ў Кірмашаўскім скверы замацаваныя выключна на дарослых дрэвах. Каб не пашкодзіць ствалы, хаткі прымацоўвалі сцяжкамі, ствалы не свідравалі. Прадугледзелі майстры і сістэмную прыборку домікаў, а пры неабходнасці — рамонт.

Дарэчы, шпакоўні — не адзіны прыклад творчага падыходу калектыву прадпрыемства да добраўпарадкавання. Прыпынак у выглядзе пажарнай машыны на Рэчыцкім праспекце, незвычайная ўваходная група і чаша старога фантана ў парку Фестывальны, якія рэканструявалі ў дзіцячую гульнявую пляцоўку, — усё гэта работа «Кірмаша».

— У нас шмат новых задум. У хуткім часе заменім інфармацыйны стэнд на месцы гарадзішча жалезнага веку на тэрыторыі сучаснага мікрараёна Шведская Горка. Установім валун з металічнымі таблічкамі, якія паведамяць, што гэтае месца з'яўляецца помнікам археалогіі і ахоўваецца дзяржавай, — падзяліўся Уладзіслаў Забіяка. — У планах на бягучы год зрабіць падарунак да 50-годдзя Савецкага раёна Гомеля: пасадзіць Алею здароўя. На прадпрыемстве мы пачалі вырабляць тратуарную плітку: вылажым пляцоўку і на ёй установім вулічныя трэнажоры. Гэта, дарэчы, была просьба выбаршчыкаў. Адкрыць Алею здароўя плануем альбо ў парку Фестывальны, альбо ў новым Скверы ратавальнікаў, які хутка будзем добраўпарадкоўваць разам з Гомельскім абласным упраўленнем МНС.

Наталля КАПРЫЛЕНКА, фота аўтара.

УВАГА: НЕБЯСПЕЧНЫ ТАВАР

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

моўнік. — Разбіраліся з няроўнасцямі на дарозе. Мужчына з райцэнтра паведаміў, што дарога ў іх горадзе няроўная і гэта можа паўплываць на стан яго аўто. Выязджалі, разбіраліся, факт пацвердзіўся. Прыцягнулі да адміністрацыйнай адказнасці арганізацыю, якая абслугоўвае дарогі. Было рэкамендавана ўстанавіць знакі, якія б абмяжоўвалі хуткасць транспарту.

Заяўнік паведаміў інспекцыі, што ў магілёўскай краме вага расфасаванага сыру не адпавядае лічбам на ўпакоўцы. Факт пацвердзіўся. Інфармацыю накіравалі ў вышэйшую арганізацыю.

Не заўсёды ўказваецца інфармацыя аб даце вырабу, умовах і тэрміне захоўвання. Быў выпадак, калі ў краме адкрылі заводскую тару з каўбасой, але дату і час, калі гэта адбылося, не зафіксавалі, — гэта грубыя і небяспечныя для спажыўцоў парушэнні.

Дагэтуль сустракаюцца нядобрасумленныя гандляры, якія практыкуюць стары як свет метад — непавераныя вагі. Інспектары настойліва рэкамендуюць спажыўцам звяртаць увагу і на гэта. Нядаўна такі факт быў засведчаны ў адным з гандлёвых цэнтраў, дзе парушальнік арандаваў месца.

Даводзілася супрацоўнікам інспекцыі разглядаць таксама зварот наконт мэблі. Вытворца не абцяжарваўся якасцю сваёй прадукцыі, рэалізоўваў яе без дэкаратыўнага пакрыцця на тарцах, са слядамі карозіі на металічных дэталях, расколінамі, падцёкамі клею і іншымі недапрацоўкамі.

Была прэтэнзія на якасць дзіцячага абутку з адкрытай пятачнай часткай. Да ведама: для дзяцей да трох гадоў гэта недапушчальна.

Хоць бывае, што і спажывец не заўсёды мае рацыю. Не пацвердзілася, напрыклад, скарга на павідла вытворцы з Магілёўскай вобласці. Чалавек наракаў на тое, што там шмат цукру, мала яблыкаў і наогул няма характэрнай кіслінкі. Аднак спецыялісты высветлілі, што ўсё ў норме.

ДЗЕСЯЦЬ ГАДОЎ САМАСТОЙНАСЦІ

Сёлета супрацоўнікі інспекцыі адзначаюць невялікі юбілей. Гэта не значыць, што раней яе не існавала — яна функцыянавала ў складзе Магілёўскага і Бабруйскага цэнтраў стандартызацыі, метралогіі і сертыфікацыі. Дзесяць гадоў таму інспекцыя стала асобным структурным падраздзяленнем. У яе штаце сёння працуе 45 чалавек, з якіх 24 — інспектары, якія штодзённа маніторац прадукцыю на прадмет адпаведнасці яе рэгламентам ЕАЭС.

— Мы вельмі ганарымся, што працуем на карысць грамадства, — кажа Наталля Жукава. — Наша місія — папярэджваць людзей, каб яны не трапілі ў пастку, ведалі свае правы і ўмелі іх адстойваць. Апошнім часам у краіне шмат што зроблена для абароны спажыўцоў. Дзесяць гадоў таму, калі квітнеў чаўночны бізнес і народ завозіў у краіну на продаж цалкам абязлічаны тавар, інспекцыя вяла вялікую тлумачальную работу наконт тэхнічных рэгламентаў. Цяпер яны надзейна абараняюць інтарэсы пакупніка. І не толькі. Падчас так званых малочных і іншых прадуктовых войнаў у адносінах да беларускіх вытворцаў супрацоўнікі Дзяржстандарту праводзілі разам з іншымі спецыялістамі даследаванні, высвятлялі прычыны неадпаведнасці тавару рэгламентам.

Сёння спецыялісты Дзяржстандарту ініцыіруюць правядзенне круглых сталоў, выконваюць функцыю кансультантаў.

— Галоўная наша місія — абарона рынку ад няякаснай прадукцыі, — удакладняюць у інспекцыі. — Адна справа — спажывец купіў прадукт, а ён аказаўся няякасны. Гэта відавочнае парушэнне. А ёсць такія, якія адразу не ўбачыш. Напрыклад, у прадукце знаходзіцца недапушчальная харчовая дабаўка і спажывец гэтага не ведае, але арганізм акумулюе дабаўкі, і з часам гэта можа выклікаць захворванне. 29-ы рэгламент цалкам прысвечаны харчовым дабаўкам. Кансерванты, фарбавальнікі, стабілізатары — поўная інфармацыя на гэты конт. На сайце Дзяржстандарту яна таксама ёсць.

Спецыялісты заклікаюць спажыўцоў быць больш уважлівымі, не грэбаваць інфармацыяй, якая нанесена на прадукцыю, і вучыцца спажывецкай адукаванасці.

Нэлі ЗІГУЛЯ, фота аўтара.

РЭЕСТР У МАБІЛЬНЫМ ВАРЫЯНЦЕ

— Асноўная ўвага ўдзяляецца імпартнай харчовай, электратэхнічнай і дзіцячай прадукцыі, на якую сёння паступае шмат нараканняў, — адразу ж удакладняе **намеснік начальніка інспекцыі дзяржнагляду за выкананнем патрабаванняў тэхрэгламентаў і стандартаў Дзяржкамітэта па стандартызацыі Наталля ЖУКАВА.** — Праверкі праводзім як выбарачныя, так і пазапланавыя. Апошнія арганізоўваюцца, калі паступае інфармацыя, што ў пастаўшчыка знаходзіцца небяспечная для спажыўца прадукцыя. Бяруцца яе ўзоры і накіроўваюцца на лабараторныя выпрабаванні. Пры выяўленні небяспекі прапаноўваецца забарона абароту гэтай прадукцыі на тэрыторыі краіны.

Летась па выніках нашых праверак была накладзена забарона на ўвоз 183 найменняў тавараў. Гэта ў асноўным харчовая, электратэхнічная прадукцыя, тавары для дзяцей, мыйныя сродкі, шклоачышчальнікі і іншыя. Былі, напрыклад, прэтэнзіі па нітратах да аднаго расійскага пастаўшчыка дзіцячага харчавання. Ён гэта ўлічыў, і паўторныя праверкі паказалі, што яго прадукцыя бяспечная. Наогул, нярэдка знаходзім у імпартных таварах фарбавальнікі, якія ўплываюць на дзіцячую псіхіку. І часта інфармацыя пра іх наяўнасць не пазначана на ўпакоўцы. У нашых інспектараў спрацоўвае прафесійнае чуццё. Дарэчы, у 70 працэнтах выпадкаў пацвярджаецца, што падазроная прадукцыя не адпавядае рэгламентам Мытнага саюза.

На сайце Дзяржстандарту ёсць Рэестр небяспечнай прадукцыі, забароненай да ўвозу і абарачэння на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, з фатаграфіямі. Але яна ўсё роўна сустракаецца ў гандлі. Ёсць суб'екты гаспадарання, якія кіруюцца тым, што кошт такога тавару нізкі і яго рэалізацыя дае хуткі прыбытак. Першы раз інспектары паведамляюць, што тавар небяспечны і ад яго трэба пазбавіцца. Калі пры чарговай праверцы забаронены тавар зноў фігуруе, вінаваты прыцягваецца да адказнасці, а на рэалізацыю прадукцыі накладваецца забарона.

Тавар, які трапляе пад вета, вельмі часта пагражае здароўю чалавека. Таму спажыўцу карысна мець пад рукой рэестр. Ёсць афіцыйны тэлеграм-канал Дзяржстандарту «Бяспека і якасць», пры падпісцы на які ёсць магчымасць атрымліваць свежую інфармацыю адразу ж на тэлефон.

Да ведама: правяраюцца не толькі крамы, але і вытворцы, пастаўшчыкі паслуг і гэтак далей. Вельмі шмат Дзяржстандарт працуе з Будняглядам: кантралюе якасць будаўнічых матэрыялаў, наяўнасць дакументаў на адпаведнасць. Быў выпадак, калі на новабудоўлі ў Магілёўскім раёне па выніках праверкі інспекцыі дэманціравалі больш за тысячу метраў кабелю з-за таго, што ён не адпавядаў патрабаванням па таўшчыні ізаляцыі. Былі таксама прэтэнзіі да агароджы балконаў, лоджый, лесвіц, дзе адлегласць паміж вертыкальнымі элементамі была павялічана.

СЫР НЕ ДАКЛАДАЮЦЬ, ВАГІ НЕ ПАВЯРАЮЦЬ

Работа са зваротамі грамадзян — адзін са складнікаў дзейнасці інспекцыі. Летась, напрыклад, сюды паступіла 50 зваротаў.

Начальнік аддзела дзяржнагляду за выкананнем патрабаванняў тэхнічных рэгламентаў і стандартаў Алег БУРАКОЎ звяртае ўвагу, што спажыўцы часта дапамагаюць папярэдзіць парушэнні.

— Летась былі звароты па дзіцячых цацках, вырабах лёгкай прамысловасці, вокнах, мэблі, — пералічвае суразмоўнік. — Разбіраліся з няроўнасцямі на дарозе...

Парады спажыўцам:

1. Купляйце прадукцыю ў сур'ёзных пастаўшчыкоў. Абавязкова звяртайце ўвагу на маркіроўку, наяўнасць дакументаў на прадмет адпаведнасці. Прагледзіце склад тавару. Яшчэ лепш — праверце, ці ёсць ён у рэестры.

2. Не ігнаруйце папярэджвальныя надпісы. Тыя ж папулярныя сярод дзяцей лізуны, цеста для лепкі, слаймы нельга даваць у рукі тым, хто маладзейшы за 14 гадоў. Да таго ж гэтыя тавары не заўсёды вытрымліваюць праверку на хімічную бяспеку.

3. Наогул, узроставыя абмежаванні па цацках — рэч сур'ёзная. Тыя ж цацкі-антыстрэс таксама разлічаны на дзяцей, старэйшых за 14 гадоў. Яны часта зашкальваюць па фармальдэгідзе і феноле. А на «гукавых» цацках часта прысутнічае надпіс: для гульні на адкрытым паветры. Калі такую цацку ўключыць у кватэры, маленькае дзіця можа спужацца.

Экабяспека

АЛЬТЭРНАТЫЎНАЯ ТАРА:

біяраскладальная, папяровая, шкляная, драўляная

Забруджванне пластыкам наваколля — адна з найбольш вострых экалагічных праблем сучаснасці. Яна становіцца ўсё больш пагрозлівай па маштабах, і праліччыць яе наступствы немагчыма. Штогод у свеце выпускаецца да 330 мільёнаў тон пластыкавых вырабаў і палімераў, і амаль кожныя 15—20 гадоў гэтая лічба падвойваецца. Пры тым вырашыць пытанне ўтылізацыі пластыкавых адходаў нейкім адным спосабам нельга. Беларусь рэалізоўвае шэраг практычных мер, скіраваных на зніжэнне выкарыстання пластыкавай упакоўкі. План па паэтапным замяшчэнні выкарыстання такой тары і замяшчэнні яе экалагічна бяспечнай рэалізоўваецца з 2020 года і ўключае шэраг мерапрыемстваў. Што робіцца і плануецца ў краіне, каб пластыкавага смецця паменшала, расказалі спецыялісты галіны.

Дазвольныя дакументы на пластыкавыя адходы

Паколькі пытанні зніжэння выкарыстання пластыкавай упакоўкі не закранаюць кампетэнцыю шэрагу дзяржорганаў, то, каб арганізаваць эфектыўную работу па выкананні мерапрыемстваў плана, Мінпрыроды стварыў міжведамасны каардынацыйны савет, нагадала **Вольга САЗОНАВА, начальнік галоўнага ўпраўлення рэгулявання абыходжання з адходамі, біялагічнай і ландшафтнай разнастайнасці Мінпрыроды:**

— Летась быў распрацаваны 41 дзяржаўны стандарт на аснове міжнародных і еўрапейскіх стандартаў у галіне вызначэння патрабаванняў да экалагічна бяспечнай упакоўкі, у тым ліку біяраскладальнай, і метадам яе выпрабавання. Плануецца таксама распрацаваць сем міждзяржаўных стандартаў.

Па ініцыятыве Беларусі на пляцоўцы Еўразійскай эканамічнай камісіі актыўна працягваецца работа па ўвядзенні ў Еўразійскім эканамічным саюзе (ЕАЭС) адзінай меры нетарыфнага рэгулявання адносна адходаў з пластмасы, якія ўвозяцца на тэрыторыю Мытнага саюза. Наша краіна рэгулюе ўвоз небяспечных адходаў, аднак пластмасы ў іх пералік не ўваходзяць (за выключэннем пластыку, забруджанага асабліва небяспечнымі рэчывамі і ўстойлівымі арганічнымі забруджвальнікамі). Плануецца, што для ўсіх краін ЕАЭС увядуць адзіны парадак, і адходы пластмас будуць увозіцца на тэрыторыю Беларусі толькі на падставе дазвольных дакументаў. У дачыненні да трэціх краін гэта будзе ліцэнзія, якую выдае Міністэрства антыманапольнага рэгулявання і гандлю (па ўзгадненні з Мінпрыроды). А ўнутры Мытнага саюза — дазвол ад Мінпрыроды.

— Увогуле, увоз адходаў у Беларусь магчымы толькі з мэтай выкарыстання, — падкрэсліла спецыяліст. — Нягледзячы на тое што ў краіне ёсць аб'екты па выкарыстанні пластмас, мы плануем увесці рэгуляванне ўвозу такіх адходаў. Паколькі такая норма зацверджана рашэннем ЕАЭС, цяпер карэкціруюцца нарматыўна-прававыя акты, якія рэгулююць гэтыя пытанні.

Забарона — штуршок для развіцця

На завяршальнай стадыі работа па ўнясенні змен у тэхнічны рэгламент Мытнага саюза аб бяспецы ўпакоўкі. У дакумент плануецца ўвесці норму аб забароне выкарыстання этыкетак з полівінілхларыду на ўпакоўцы з поліэтылентэрафталату. Такая норма неабходная, каб забяспечыць магчымасць выкарыстання ПЭТ-упакоўкі, паколькі ПВХ-этыкеткі абцяжарваюць перапрацоўку.

Стварэннем тэхналогій і вытворчасці біяраскладальнай упакоўкі з айчыннай раслінай сыравіны займаецца НАН Беларусі. Распрацаваны саставы, якія ўтрымліваюць неарганічныя антыбактырыяльныя нана-дабаўкі для прамочвання паперы, працягнула Вольга Сазонава:

— Прымяненне прамочвання ў цэлым паляпшае эксплуатацыйныя ўласцівасці паперы, што дазваляе выкарыстоўваць іх пры вытворчасці тэрмазварвальнай паперы для экаўпакоўкі. Вядзецца навуковае даследаванне ўплыву экабяспечнай упакоўкі на якасныя характарыстыкі. У 2021-м была ўведзена забарона на выкарыстанне аднаразовага пластыкавага посуду, што падштурхнула вытворцаў да стварэння тары з папяровай і драўлянай тары (з'явіліся драўляныя відэльцы, папяровыя кубачкі і талеркі).

У краіне рэалізоўваецца комплекс мерапрыемстваў па мадэрнізацыі існуючых вытворчасцяў, якія працуюць з альтэрнатыўнай пластыкавай тары ўпакоўкай — папяровай і шкляной. Адзін з асноўных гульцоў на гэтым рынку — цэлюлозна-папяровае прадпрыемства канцэрна «Беллеспаперпрам». Гафрыраваная папера і ўпакоўка з яго — рыначная альтэрнатыва палімернай тары. Павялічваюцца таксама аб'ёмы вытворчасці шкляной тары. У краіне ўкаранілі і тэхналогію па выпуску аблегчанай танкасценнай шклатары, масавы выраб якой запланаваны сёлета ў першым квартале.

Ствараюцца і новыя вытворчасці па выпуску экалагічна бяспечнай упакоўкі, у тым ліку з прыцягненнем інвестыцый у межах Саюзнай дзяржавы, Кітая і краін дальняй дугі.

Эканамічны стымул

Выраб экалагічнай упакоўкі, як правіла, даражэйшы, чым пластыкавай, таму з 2020-га ў Беларусі ўведзены механізм эканамічнага стымулявання — прынцып пашыранай адказнасці вытворцаў і пастаўшчыкоў для асобных відаў тавараў, нагадала Вольга Сазонава:

— Эканамічнае стымуляванне ажыццяўляецца за кошт павелічэння памеру платы для вытворцаў і пастаўшчыкоў пластыкавай тары і зніжэння такой платы для тых, хто пастаўляе і вырабляе экабяспечную ўпакоўку. Прадугледжана таксама кампенсацыя (яе выплачвае аператар другасных матэрыяльных рэсурсаў) расходаў для арганізацый, якія выкарыстоўваюць шкляную шматабаротную тару для разліву і вырабу пітной вады на тэрыторыі Беларусі.

Шэраг арганізацыйных мер для павелічэння выкарыстання экаўпакоўкі прымаецца і буйнымі рытэйлерамі. З некаторымі з іх Мінпрыроды заключыла пагадненне аб супрацоўніцтве ў напрамку зніжэння выкарыстання пластыку. Гаворка не пра забарону і вызначэнне нейкіх мэтавых паказчыкаў, а пра выбар упакоўкі (пластыкавай ці экалагічнай), які гандлёвыя сеткі даюць пакупніку. Акрамя таго, крамы здольныя інфармаваць наведвальнікаў пра экаўпакоўку і шкоду пластыку, што таксама вельмі важна.

Не ўсё карыснае, што называецца «біяраскладальным»

Сёння на Зямлі ўтварылася ўжо 8,3 млрд тон палімерных адходаў. 9 % з іх былі перапрацаваны ў другасныя матэрыялы, 12 % — спалены, а астатнія — захаваны на палігонах ці трапілі ў наваколле. Згодна са статыстыкай, кожны жыхар нашай краіны штогод ствараe 29,4 кілаграма пластыкавых адходаў, а ўсе разам — 290 тысяч тон палімерных адходаў.

— Як паказвае вопыт еўрапейскіх краін, толькі каля трацiны палімерных адходаў можна ўтылізаваць у якасці другаснай сыравіны метадам рэцыклінгу. Астатні аб'ём адходаў такім чынам перапрацаваць немагчыма, таму іх або спальваюць, або экспартуюць на перапрацоўку ў іншыя краіны, — заўважыў **Іван БАРАНОЎСКІ, намеснік дырэктара Інстытута жыллёва-камунальнай гаспадаркі НАН Беларусі.** — У краіне таксама падвяргаецца рэцыклінгу каля 30—32 % сабраных у якасці другасных матэрыяльных рэсурсаў пластыкавых адходаў. Паўстае пытанне: што рабіць з астатнімі? Лічыцца, што найбольш радыкальны спосаб барацьбы з пластыкам — замена палімернай упакоўкі біяраскладальнымі пластыкамі. Цяпер у свеце вырабляецца больш за сотню розных відаў такой прадукцыі, аднак іх аб'ём у агульным выпуску палімераў не перавышае 1 %.

Да таго ж не ўсе пластыкі, якія называюцца «біяраскладальнымі», насамрэч такія. У выніку раскладання ўмоўна-біяраскладальных матэрыялаў ствараецца мікрапластык, які потым усё роўна забруджвае навакольле і трапляе ў харчовыя ланцужкі, што нясе пагрозу для свету. Існуе тры віды палімераў, якія лічацца біяраскладальнымі: біядэградзіраваныя, оксараскладальныя і оксабіяраскладальныя. Сёння нідзе да канца не высветлена, у якіх умовах яны павінны раскладацца, якія спосабы ўтылізацыі і збору павінны да іх прымяняцца. Невядомы таксама час іх раскладання і кампаненты, якія будуць пры гэтым выдзяляцца і як яны будуць уплываць на наваколле.

Маркіраваць, сабраць, перапрацаваць

Акрамя таго, што палімеры негатыўна ўздзейнічаюць на наваколле, яны яшчэ патрабуюць вялікіх затрат на ўтылізацыю. У краіне пакуль не хапае магутнасцяў для сартавання цвёрдых камунальных адходаў, таму іх значная частка не збіраецца і не перапрацоўваецца. Так што рашэнне «пластыкавай» праблемы вельмі залежыць яшчэ ад настрою і людзей, на раздзельны збор, і ад прадпрыемстваў, якія ствараюць такія адходы, дадаў спецыяліст:

— Па нашых разліках прыкладна палову палімераў немагчыма перапрацаваць. Гэта ўпакоўка з кампазітных матэрыялаў, тонкія поліэтыленавыя пакеты, моцна забруджаная ўпакоўка і тара. Іх перапрацоўкай бессэнсоўна займацца і з эканамічнага пункту гледжання, і з тэхналагічнага. Можна выкарыстоўваць такія матэрыялы ў выглядзе РДФ-паліва, аднак для гэтага таксама неабходна ствараць магутнасці, а гэта капітальныя затраты.

Можна распрацаваць і ўкараніць у жыццё біяраскладальныя пластыкі, аднак трэба яшчэ стварыць сістэму для іх збору і перапрацоўкі. Падобныя пластыкі адрозніваюцца па хімічным складзе ад звычайных. Трапляючы ў склад звычайных палімераў, яны псуюць нарыхтаваную сыравіну, перашкаджаючы яе перапрацоўцы. Каб збіралася асобна, біяраскладальныя пластыкі павінны мець адпаведную маркіроўку для хуткай ідэнтыфікацыі падчас сартавання, мяркуе Іван Бараноўскі:

— Неабходны таксама магутнасці (пляцоўкі) для перапрацоўкі біяраскладальных (кампаставаных) пластыкаў разам з арганічнымі адходамі. У асобным зборы біяраскладальных пластыкаў павінна ўдзельнічаць усё насельніцтва.

Інстытут ЖКГ НАН Беларусі да канца 2025 года плануе стварыць лабараторыю па выпрабаваннях біяраскладальнай упакоўкі. Эксперты мяркуюць, што дзякуючы яе рабоце будуць вызначаны дакладныя тэхнічныя патрабаванні да біяраскладальнай упакоўкі: сфармуляваны крытэрыі, якім яна павінна адпаведаць; вызначаны метады выпрабавання на адпаведнасць гэтай упакоўкі патрабаванням да біяраскладальнасці.

Ірына СІДАРОК, фота аўтара.

Навука

Краіна з высокім інтэлектам

Да 100 наведвальнікаў у хвіліну фіксавалі на ўваходзе на выстаўку «Беларусь інтэлектуальная», калі яна праходзіла ў сталічным выставачным комплексе «БелЭкспа». Пра гэта расказаў журналістам дырэктар Цэнтра сістэмнага аналізу і стратэгічных даследаванняў Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Валерый ГАНЧАРОЎ.

— Выстаўка «Беларусь інтэлектуальная» была арганізавана па даручэнні кіраўніка дзяржавы. Яна прайшла з вялікім поспехам у Мінску, Гомелі, Магілёве і Віцебску, далей яе чакаюць у Гродне і Брэсце. Ідэя выстаўкі нарадзілася пасля II з'езда беларускіх вучоных. У стратэгіі «Навука і тэхналогіі: 2018—2040» мы прапісалі «Беларусь інтэлектуальную» як тую мадэль грамадства, да якой будзем імкнуцца. Натуральна, што і мерапрыемствы, асабліва нацыянальнага маштабу, праводзім менавіта пад гэтым лагатыпам. Калі Нацыянальнай акадэміі навук было даручана арганізаваць дэманстрацыю апошніх дасягненняў навукі, мы скарысталіся выпадкам, каб яшчэ раз прасунуць нашу місію — пераўтварыць Беларусь у краіну з высокім інтэлектам. Інтэлект павінен быць галоўным фактарам вытворчасці. Менавіта на гэта мы робім упор, — падкрэсліў Валерый Ганчароў. — Экспазіцыя была арганізавана па кластарах, якія адлюстроўваюць галоўныя трэнды ў беларускай і сусветнай навуцы: у іх ліку — штучны інтэлект, IT-тэхналогіі, робататэхніка; інавацыйнае прыборабудаванне; электратранспарт і яго базавыя кампаненты; абараназдольнасць і ваенная навука; экалогія, прыродакарыстанне; біятэхналогіі; фармацыя, ахова здароўя, медыцына; аграпрамысловы комплекс, харчаванне; прастора маладзёжных ініцыятыў. Цэнтральнае ядро склалі топавыя распрацоўкі, атрыманыя ў апошнія гады, якія вылучаюцца найвышэйшым сусветным узроўнем навізны, а па перыферыі размясцілі распрацоўкі, якія ўжо актыўна прымяняюцца ў розных сферах нашага жыцця і эканомікі.

Адпрацаваную на сталічнай пляцоўцы канцэпцыю зараз прасоўваюць у абласных цэнтрах, паказваючы, апроч іншага, і развіццё рэгіянальнай навукі. Экспазіцыя ў кожным рэгіёне мае свой унікальны складнік, таму што там дзейнічаюць свае прадпрыемствы, навуковыя, адукацыйныя ўстановы і тэхнапаркі. Напрыклад, у Гомелі было прадстаўлена больш як 100 уласных экспанатаў, а наведалі экспазіцыю больш за 50 тысяч чалавек.

— Мы стараемся максімальна захаваць пераемнасць выстаўкі, каб кожны наведвальнік атрымаў дакладнае ўяўленне аб тым, як развіваецца і агульнанацыянальная, і рэгіянальная навука, — патлумачыў дырэктар Цэнтра сістэмнага аналізу і стратэгічных даследаванняў НАН Беларусі. — У абласных цэнтрах запланавана дадатковая дэманстрацыя менавіта мясцовых распрацовак. Некаторыя ўключаюць у склад ужо дзеючых кластараў, а іншыя размяшчаюць асобна, таму што рэгіянальны кантэкст вельмі спецыфічны. Мы дапамагаем калегам у рэгіёнах не толькі ў плане адбору распрацовак, але і ў максімальна выгаднай падачы экспанатаў. Таму што адна справа — проста паставіць на стэндзе скрыначку з лазерам, і зусім іншая — паказаць наведвальнікам, як ён працуе і дзе можа прымяняцца гэта тэхналогія.

Па словах Валерыя Ганчарова, паглядзець топавыя экспанаты на выстаўцы можна і за паўгадзіны, але ж калі прыглядацца, задаваць пытанні і атрымліваць адказы — гэта займае да трох гадзін. Фармат выставы дазваляе атрымаць інфармацыю як у сціснутым выглядзе, так і ў разгорнутым. Гэта залежыць выключна ад жадання і інтарэсаў наведвальніка.

16—19 сакавіка выстаўка «Беларусь інтэлектуальная» пройдзе ў Гродне.

— Яна разгорнецца ў Цэнтральным спартыўным комплексе па вуліцы Камунальная, — расказаў журналістам **старшыня камітэта эканомікі Гродзенскага абласнога выканаўчага камітэта Аляксандр КАМЕНДАНТ.** — Там пачаліся арганізацыйныя мерапрыемствы, частка абсталявання ўжо знаходзіцца ў Гродне. Бліжэй да выхадных пачнецца запаўненне выставачнай прасторы. Стараемся арганізаваць усё на годным узроўні. Мы бачым цікавасць з боку грамадзян, да нас ужо паступаюць званкі ад ахвотных і ўдзельнічаць, і наведаць экспазіцыю. Лічу, што ў першую чаргу дасягненні навукі трэба дэманстраваць нашым дзецям, але выстаўка, безумоўна, будзе цікавая ўсім.

Як заўважыў Валерый Ганчароў, Цэнтральны спартыўны комплекс у Гродне — вельмі цікавае па канфігурацыі збудаванне: «Шчыра кажу, што гэта быў выклік для нас — як размясціць там экспазіцыю выстаўкі. Мы заўсёды прадумваем аптымальны маршрут для наведвальнікаў. Дык вось у Гродне гэты маршрут будзе ўнікальны, таму раю наведаць выстаўку нават тым, хто ўжо знаёміўся з ёй у іншых абласных цэнтрах».

А фінішуе выстаўка «Беларусь інтэлектуальная» ў Брэсце. **Старшыня камітэта эканомікі Брэсцкага абласнога выканаўчага камітэта Наталля АЛЯХНОВІЧ** паабяцала, што будзе зроблена ўсё, каб мясцовым жыхарам было цікава яе наведаць.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Краіна здароўя

Вядучая рубрыкі Алена КРАВЕЦ.
Тэл. (017) 311-17-36.

Лячэбнае меню

СА СМАКАМ І ВОДАРАМ

Як харчавацца пры язве страўніка?

Раней лічылася, што язвавая хвароба страўніка — прэрагатыва маладых і халастых, хто актыўна робіць кар'еру, і ў асноўным мужчын-курцоў. Сёння дзяўчаты складаюць мужчынам сур'ёзную канкурэнцыю па ўсіх гэтых пазіцыях.
А ва ўзнагароду тым, хто дамагаецца раўнапраўя з мужчынамі ва ўсім, — тая ж язвавая хвароба страўніка або дванаццаціперснай кішкі.

ВЫНІК СТРЭСУ

Прычын узнікнення язвавай хваробы страўніка, як мяркуюць навукоўцы, некалькі. Вінаватае ў яе развіцці, па-першае, наша наплявацельскае стаўленне да здароўя ў цэлым і да харчавання ў прыватнасці. Асабліва ў маладыя, студэнцкія, халасцяцкія гады, калі аб трохразовым харчаванні і штодзённым супе засталіся толькі мары, а да стабільнага сямейнага жыцця было яшчэ далёка.

Акрамя таго, як і шматлікія хваробы дваццатага стагоддзя, язвавая хвароба страўніка часта — вынік стрэсу.

— Імпульс, які зарадзіўся ў мозгу ад раздражнення, ператвараецца ў каманду, што падганяе выпрацоўку страўнікавага соку, а ён, як вядома, складаецца галоўным чынам з агрэсіўнай салянай кіслаты. І тая адразу пачынае раз'ядаць сценкі страўніка, калі ён не запоўнены. Вось чаму гастраэнтэролагі — адзіныя з медыкаў, хто не адгаворвае нас заядаць стрэс, — кажа **урач ультрагукавой дыягностыкі 3-й гарадской дзіцячай клінічнай паліклінікі Ганна РУДЗЬКО.**

ДРОБНА І ЧАСТА

Задача лячэбнага харчавання пры язвавай хваробе — максімальна спрыяць аднаўленню нармальнай структуры ўнутранай слізістай паверхні страўніка, вось чаму трапезы цяпер павінны быць максімальна далікатнымі. Бо язва па сутнасці — адкрытая рана, якая рэагуе на расцягванне, дакрананне, тэмпературу, хімічнае ўздзеянне.

Таму, па-першае, харчаванне павінна быць дробным. Порцыі кожнага прыёму ежы павінны быць невялікімі, каб не расцягваць сценкі страўніка. Язвеннiку лепш аддаць перавагу шасціразоваму харчаванню, гэта значыць сілкавацца прыкладна праз кожныя тры гадзіны. Страўнік пры гэтым будзе заўсёды запоўнены ежай, якая нейтралізуе кіслату. Па-другое, неабходна выконваць «механічнае драбненне». Язвенніку перш за ўсё трэба навучыцца жаваць, бо буйныя, неразмякчаныя слізістай кавалкі ежы, кранаючы язву, здольныя і выклікаць моцны боль, і павялічыць ранку.

Але нават старраннае перажоўванне можа аказацца недастатковым, калі сама ежа грубая. Гэта здароваму чалавеку лустачкі бульбы фры, кавалак мяса ці хлеба здаюцца мяккімі. Язвенніку пра іх лепш забыцца, ужываць ежу толькі ў здробненым і працёртым выглядзе. І лепш зусім выключыць прадукты, якія змяшчаюць грубыя клетачныя абалонкі — рэпу, рэдзьку, радыску, спаржу, гарох і фасолю, няспелую і з грубай лупінай садавіну, гародніну, агрэст, парэчкі, вінаград, фінікі, яблыкі. Па-трэцяе, наймацнейшым раздражняльнікам язвы з'яўляецца неадпаведны хімічны склад ежы. Параўнаць яго можна з пасыпаннем соллю свежай раны. Таму неабходна не толькі абмежаваць ужыванне ўласна солі (да 8-10 г у дзень), але і цалкам выключыць вострыя запраўкі, воцат і любыя іншыя кіслоты, а таксама рэдзьку, радыску, цыбулю і часнок, грыбы.

Акрамя таго, хімічны склад ежы ўплывае і на страўнікавую сакрэцыю — вылучэнне кіслаты. Усе прадукты дзеляцца на слабыя і моцныя яе ўзбуджальнікі. Да першых адносяцца: малако і малочныя прадукты, крупяныя агародніннвя супы, вадкія кашы, добра вываранае мяса, свежая адварная рыба, яйкі ўсмятку або ў выглядзе амлету, белы хлеб, шчолачныя негазіраваныя воды, няцмоцны чай. Яны вам і патрэбныя, раіць урач.

Да моцных узбуджальнікаў страўнікавай сакрэцыі адносяцца гарчыца, карыца, хрэн, перац і іншыя вострыя прыправы, смажаныя, кансерваваныя і вэнджаныя стравы, моцныя булёны — мясныя, грыбныя, рыбныя; чорны хлеб, вырабы са здобнага цеста, моцны чай, кава, напоі, якія змяшчаюць алкаголь і вуглекіслату. Як бачыце, гаворка тут ідзе не столькі аб прадуктах, колькі аб канкрэтных стравах. Бо адзін і той жа прадукт, прыгатаваны рознымі спосабамі, па-рознаму ўспрымаецца страўнікам. Напрыклад, кавалак смажанага мяса здольны прынесці вам нямала пакут, а адвараны «праскочыць», не выклікаючы залішняй кіслотнасці.

Мае значэнне і кансістэнцыя ежы. Так, мяса кавалкам зноў такі раздражняе страўнік, даўжэй знаходзячыся ў ім. А здробненае ў фарш выводзіцца з яго нашмат хутчэй. Важны і тэрмічны рэжым харчавання. Занадта гарачая ці халодная ежа таксама раздражняе язву. Таму тэмпература гарачых страў не павінна перавышаць 60 градусаў, а халодных — быць меншай за 15 градусаў.

МАРГАРЫНУ — НЕ, ПЮРЭ І СУПАМ — ТАК

Тлушчы валодаюць двухфазным дзеяннем. Спачатку яны нейтралізуюць вялікую колькасць кіслаты, а затым прадукты іх раскладання спрыяюць яе стымуляцыі. Але тлушчы маюць і механічнае дзеянне. Яны абвалакваюць страўнік, утвараючы як бы другую абалонку, і тым самым абараняюць слізістую ад кантакту з кіслатой. Такімі добрымі якасцямі ў поўнай меры валодае масла. Менш пажаданыя раслінныя алеі, з якіх найлепшы — самы лёгказасваяльны — аліўкавы.

Зусім выключаныя для язвеннікаў разнастайныя маргарыны. І ўсе тлушчы як жывёльнага, так і расліннага паходжання, павінны дадавацца толькі ў гатовыя стравы, не падвяргаючыся тэрмічнай апрацоўцы. Уплыў вугляводаў на развіццё язвавай хваробы таксама неадназначны. З аднаго боку, яны — асноўная крыніца мінеральных рэчываў, харчовых валокнаў, энергіі. Як правіла, вугляводы з'яўляюцца слабымі ўзбуджальнікамі страўнікавай сакрэцыі і таму карысныя пры язвавай хваробе. Пюрэ, супы з бульбы, морквы, гарбузоў, патысонаў, квяцістай капусты, памідораў, сокі з яблыкаў (без лупіны), са спелага вінаграду не раздражняюць страўнік. З іншага боку, вугляводы з'яўляюцца моцнымі раздражняльнікамі вегетатыўнай нервовай сістэмы, якая выклікае такія з'явы, як пачырваненне, патлівасць, сэрцабіцце і... вылучэнне страўнікавага соку. Акрамя таго, вугляводы нярэдка спрыяюць узздуццю страўніка, яго распіранню газамі (асабліва «грашыць» гэтым белакачанная капуста, язвеннікам яна не рэкамендуецца). Таму пры ўсёй каштоўнасці вугляводаў іх колькасць у вашым рацыёне скарачаецца.

БАЛЬЗАМ ДЛЯ СТРАЎНІКА

Не будзем забываць і аб псіхалагічным аспекце: калі стрэс уздзейнічае на наша страваванне гібельна, то станоўчыя эмоцыі — проста бальзам. Перакусванне на хаду, усухамятку, за абмеркаваннем праблем ці чытаннем зусім не «задавальняе» яго. А вось прыгожая сервіроўка, прыемная кампанія, павольнае паглынанне ежы і выдатная музыка — увесь гэты рытуал нездарма існаваў стагоддзямі, дапамагаючы нашым продкам спраўляцца з дзясяткамі тлустых, вострых страў без асаблівай шкоды для здароўя. Толькі не варта рабіць з гэтага выснову, што можна без наступстваў аддавацца абжорству пад Чайкоўскага. Паспрабуйце самую «нішчымную» вячэру сервіраваць прыгожым посудам — і, паверце, прэсная працёртая гародніна набудзе незабыўныя водар і смак.

Скажыце, доктар...

Секс патрэбны для здароўя?

Уся праўда пра тое, калі, навошта і колькі

Інтымныя адносіны з'яўляюцца крыніцай пазітыўных эмоцый, здымаюць псіхалагічнае напружанне, дораць прыемныя адчуванні, паляпшаюць настрой, дапамагаюць будаваць адносіны і прыхільнасць. Акрамя таго, секс — добры снатворны сродак. Часта можна пачуць, што жанчыне секс патрэбны для здароўя. Але ці так гэта? Ці можна яго палепшыць сексам? Разабрацца нам дапамагла ўрач-сексолаг Мінскага гарадскога клінічнага цэнтра псіхіятрыі і псіхатэрапіі Вольга НЕЎДАХ.

— Вольга Міхайлаўна, ці патрэбны секс жанчыне для здароўя?

— Сама пастаноўка пытання па сутнасці няправільная. Здароўе — пераменная, якая даецца нам ад нараджэння. Яно можа пагаршацца ў выніку хвароб, вяртацца да зыходнага ўзроўню пасля выздараўлення — то-бок паляпшацца. А ці можна здароўе палепшыць сексам? Адназначнага адказу сапраўды няма.

Існуе міф, што жанчынам трэба займацца сексам для прафілактыкі гінекалагічных захворванняў, напрыклад, застойных з'яў у органах малога таза. Насамрэч фактарамі рызыкі варыкознага расшырэння вен малога таза з'яўляюцца цяжкая фізічная праца, шматразовыя цяжарнасці, роды, атлусценне і спадчыннасць.

Навукай не даказана, што адсутнасць палавых кантактаў у жанчыны — выразны фактар ва ўзнікненні нейкіх захворванняў.

— Пры гэтым які-небудзь станоўчы ўплыў інтымных адносін на арганізм усё ж ёсць?

— Вядома, што сексуальная актыўнасць станоўча ўплывае на работу сардэчна-сасудзістай і эндакрыннай сістэм. Зніжаецца рызыка сардэчных захворванняў, павялічваецца выпрацоўка гармонаў: тэстастэрону, эстрагену, аксітацыну, серанатану.

— А ці дапамагае рэгулярнае палавое жыццё падоўжыць маладосць?

— Так, рэгулярнае палавое жыццё дазваляе жанчынам аддаліць менапаўзу на дзесяць гадоў, як высветлілі даследчыкі з Універсітэцкага каледжа Лондана. Пры гэтым нават не абавязкова мець партнёра. Работа была апублікавана ў часопісе Royal Society Open Science.

У 1996—1997 гадах вучоныя апыталі 2936 жанчын ва ўзросце 45 гадоў. Тыя падзялілі, як часта займаюцца сексам. Часцей за ўсё адказ быў «раз на тыдзень», 64 % з іх адзначылі, што ў іх быў секс у апошнія сем дзён.

Далейшыя назіранні за гэтымі жанчынамі паказалі: на працягу наступных 10 гадоў у тых, хто займаўся сексам раз на тыдзень, верагоднасць наступлення менапаўзы была на 28 % ніжэйшая, чым у тых, хто ім наогул не займаўся. Тыя, у каго секс быў раз на месяц, сутыкаліся з менапаузай ва ўзросце да 52 гадоў на 19 % радзей за жанчын, якія не займаліся сексам.

— Ці абавязкова жанчыне патрэбны секс, каб адчуваць сябе шчаслівай?

— Добраахвотны секс станоўча ўплывае на псіхаэмацыянальны стан жанчыны. Калі запатрабаванне ў інтымных адносінах ад прыроды вялікае, адсутнасць сексуальнага жыцця будзе негатыўна адбівацца на эмацыянальным стане, змяншаючы такім чынам якасць жыцця жанчыны. Аднак аргазм, адчуты з партнёрам, не асаблiва адрозніваецца ад аргазму, зведанага самастойна, таму мастурбацыя — выхад з сітуацыі.

Што да карэляцыі частаты сексу з адчуваннем шчасця, у 2016 годзе даследчыкі з Ганконга, Сінгапура і ЗША апублікавалі вынікі апытанняў дарослага насельніцтва Злучаных Штатаў Амерыкі за 1988—2002 гады, праведзеных Нацыянальным цэнтрам грамадскай думкі пры Чыкагскім універсітэце. Усяго апрацавалі больш за 55 тысяч анкет.

Навукоўцаў цікавілі даныя аб тым, колькі партнёраў было ў чалавека за мінулы год і на працягу пяці гадоў. Аказалася, у 15,2 працэнта мужчын сексу не было год, у 8,7 працэнта — пяць гадоў. У жанчын — 26,3 і 17,4 працэнта адпаведна. Сярод удзельнікаў апытання былі і тыя, хто знаходзіцца ў шлюбе. Падобныя звесткі атрымалі ў іншых краінах: напрыклад, 24 працэнты шлюбных пар у Японіі ва ўзросце 20—59 гадоў ні разу за год, які прайшоў да апытання, не ўступалі ў сувязь.

Потым навукоўцы параўналі гэтыя вынікі з адказамі на пытанне аб шчасці. Як высветлілася, яны не карэлююць: тыя, хто доўгі час не меў інтымных адносін, шчаслівыя не менш, чым сексуальна актыўныя мужчыны і жанчыны. У папулярнай псіхалогіі заўсёды лічылі наадварот — працяглае ўстрыманне ў фізічна здаровага дарослага чалавека паказвае на эмацыянальнае няшчасце. Аўтары работы прыйшлі да высновы, што, магчыма, ёсць іншыя вымярэнні, якія значна больш уплываюць на душэўны стан, і сексуальная актыўнасць адыходзіць на другі план. Гаворка ідзе аб самадастатковасці, упэўненасці і прынцыпах у сябе, аб жыццёвых мэтах і асобасным росце. Вядома, усё гэта не выключае інтымных кантактаў.

— У цэлым, ці небяспечнае ўстрыманне ў жанчын і яго наступствы?

— Калі жанчына навучылася спраўляцца з сексуальным напружаннем, якое ўзнікае час ад часу, самастойна (з дапамогай мастурбацыі, фізічных практыкаванняў), не жадае разменьвацца на выпадковыя сувязі, не пачуваецца нешчаслівай у адзіноце, то ўрачы могуць хвалявацца за такую жанчыну не больш, чым за іншых.

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ

Штотыднёвы дадатак газеты ЗВЯЗДА

15 сакавіка 2023 г. № 9 (695)

ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ І ДЭПУТАТАЎ МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

З НАГОДЫ

ПРАЦЯГВАЦЬ ТРАДЫЦЫІ І ГАНАРЫЦЦА КРАІНАЙ

Аб чым Наталля КАЧАНАВА гаварыла з юнымі беларусамі, уручаючы ім пашпарты

Фота Віктара ІВАНЧЫКАВА.

Галоўны дакумент з рук Старшыні Савета Рэспублікі атрымалі 20 маладых грамадзян нашай краіны. Урачыстая цырымонія ўручэння пашпартоў, якая адбылася ў рамках Усебеларускай акцыі «Мы — грамадзяне Беларусі!», прысвечанай Дню Канстытуцыі, прайшла ў Савеце Рэспублікі.

Як звярнула ўвагу спікер верхняй палаты парламента, нягледзячы на тое, што наша краіна мае глыбокія гістарычныя карані, яна дастаткова маладая. «Але нават за гэтыя гады мы сфарміравалі свае добрыя традыцыі, і адна з іх — напярэдадні і ў сам Дзень Канстытуцыі мы ўручаем пашпарты нашым хлопцам і дзяўчатам, якія прыязджаюць з розных рэгіёнаў краіны, — адзначыла Наталля Качанава. — Мы з вялікай радасцю прымаем удзел у гэтай выдатнай акцыі, для нас вялікі гонар уручыць вам пашпарт».

Старшыня Савета Рэспублікі нагадала, што ў Беларусі падрастаючаму пакаленню ўдзяляецца вялікая ўвага. Па яе словах, напэўна, няма ніводнай краіны, дзе б так клапаціліся аб моладзі. «Мы разумеем, што гэта будучыня нашай краіны, — заўважыла Наталля Качанава. — І тое, якой наша краіна будзе ў будучыні, залежыць ад вас — ад тых, хто сёння вучыцца ў навучальных установах: у школах, каледжах, ліцэях, ВНУ. І вельмі важна, каб вы, падрастаючы, сфарміравалі дакладнае ўяўленне аб тым, што наша краіна найлепшая. Яна сапраўды такая, і мы па праве ёй можам ганарыцца. Вы ведаеце, што Прэзідэнт нашай краіны шмат увагі аддае маладзёжнай палітыцы, развіццю маладзёжнага руху, заўсёды з вялікай радасцю прымае ўдзел у маладзёжных мерапрыемствах, сустракаецца з моладдзю».

Спікер запэўніла, што дзяржава і надалей усё будзе рабіць для таго, каб моладзі камфортна жылося на роднай зямлі. «А вы павінны разумець, што зусім хутка прыйдзе час, калі вы будзеце працягваць тыя слаўныя традыцыі, якія закладзены ў нашай краіне, — звярнулася Наталля Качанава да хлопцаў і дзяўчат. — І вельмі важна, каб, працягваючы гэтыя традыцыі, вы ганарыліся сваёй краінай. Вы — сапраўдныя патрыёты, ва ўсіх вас ужо ёсць дасягненні ў розных сферах. І ў мяне велізарная да вас просьба: звярніце ўвагу на тых, хто побач, каму патрэбна дапамога. Я ведаю, што, калі ў чалавека сур'ёзная грамадзянская пазіцыя, ён многае можа зрабіць для таго, каб дапамагчы таму, хто побач з ім мае ў гэтым патрэбу. Вы павінны быць усе разам, павінны быць адзіныя».

Старшыня Савета Рэспублікі нагадала, што ўжо год наша краіна жыве па абноўленай Канстытуцыі. «Беларусь — прававая дзяржава, таму для нас вельмі важна, каб рашэнні, якія прымаюцца, былі дакладна вывераныя і наша краіна развівалася, памнажала свае добрыя традыцыі, развівалася эканамічна, — падкрэсліла яна. — І ўсё гэта дзякуючы законам, якія дзейнічаюць у нашай краіне».

Наталля Качанава павіншавала маладых людзей з надыходзячым Днём Канстытуцыі, з атрыманнем пашпартоў. Пажадаўшы моладзі ўсяго самага добрага, яна адзначыла, што дзяржава вельмі разлічвае на тое, што падрастаючае пакаленне зробіць усё для таго, каб наша краіна была найлепшая, каб Беларусь развівалася і квітнела.

Вераніка КАНЮТА.

НА МІЖНАРОДНАЙ АРЭНЕ

Адзінства, салідарнасць, шматбаковае супрацоўніцтва

Завяршаецца візіт намесніка Старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Валерыя БЕЛЬСКАГА ў Манаму (Каралеўства Бахрэйн), дзе праходзіць 146-я Асамблея Міжпарламенцкага саюза (МПС). У Асамблеі бярэ ўдзел 117 парламентаў — усяго звыш тысячы чалавек.

Выступаючы з дакладам «Роля парламентаў у падтрымцы нацыянальных і глабальных намаганняў па аднаўленні пасля пандэміі» на Другой канферэнцыі Парламенцкай сеткі Руху недалучэння, якая адбылася ў рамках Асамблеі, Валерый Бельскі адзначыў, што пандэмія каранавіруса і яе шматлікія наступствы працягваюць складаць сур'ёзную праблему для чалавецтва і патрабуюць глабальнага адказу, заснаванага на адзінстве, салідарнасці і шматбаковым супрацоўніцтве. У дадзеным кантэксце сенатар высока ацаніў ролю Руху недалучэння і старшынства Азербайджана ў мабілізацыі глабальных намаганняў па барацьбе з вірусам праз некалькі пасляховых ініцыятыў, якія атрымалі шырокае міжнароднае прызнанне і падтрымку.

Парламентарый акцэнтаваў увагу на тым, што з 1998 года Беларусь актыўна ўдзельнічае ва ўсіх мерапрыемствах Руху недалучэння і прыўносіць у яго дзейнасць прыкметную дабаўленую вартасць. Наша краіна, па яго словах, праводзіць міралюбівую знешнюю палітыку, паслядоўна выступае за ўмацаванне даверу і плённага супрацоўніцтва. Валерый Бельскі звярнуў увагу ўдзельнікаў канферэнцыі на найважнейшую ініцыятыву Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі аб глабальным дыялогу ў мэтах фарміравання новай і ўсёабдымнай сістэмы калектыўнай бяспекі і заклікаў дзяржавы Руху недалучэння актыўна падтрымаць яе.

Намеснік Старшыні Савета Рэспублікі адзначыў: пандэмія паказала, што здольная тармазіць глабальныя палітычныя працэсы і правакаваць новыя крызісы. «Мы бачым, як з прычыны пандэміі сістэме міжнароднай бяспекі зноў кідаюць выклік канфрантацыйныя падыходы ваенна-палітычных блокаў дзяржаў, — дадаў ён. — Неправамерна разбураецца архітэктура міжнароднай і рэгіянальнай бяспекі, дамінуе палітыка сілы і агрэсіі, адкрытага ўмяшання ва ўнутраныя справы суверэнных дзяржаў. У святле гэтых выклікаў і пагроз гістарычна жыццёва важна ўмацаваць і павысіць эфектыўнасць Руху недалучэння. На фоне станаўлення шматпалярнага светаўладкавання Рух, які аб'ядноўвае 120 дзяржаў, у тым ліку тыя цэнтры сусветнай эканомікі, што найбольш актыўна развіваюцца, набывае асаблівую значнасць».

Акрамя таго, на пляцоўках Асамблеі Валерый Бельскі ўзяў удзел у каардынацыйнай сустрэчы кіраўнікоў парламенцкіх дэлегацый дзяржаў — членаў АДКБ у Міжпарламенцкім саюзе, выступіў у ходзе пасяджэння Пастаяннага камітэта МПС па справах міру і міжнароднай бяспекі, семінара па падрыхтоўцы Саміта будучыні ААН, паўдзельнічаў у пасяджэнні геапалітычнай групы «Еўразія» МПС, правёў шэраг двухбаковых сустрэч.

Вераніка КАНЮТА.

Наталля КАЧАНАВА:

«Трэба толькі адказна ставіцца да сваёй справы, якой займаешся, і, несумненна, поспех у цябе будзе»

Перадача «Скажинемолчи», што выходзіць на канале «Беларусь 1», ужо мае сваіх сталых прыхільнікаў. Для іх, а таксама для астатніх гледачоў, што ўключылі тэлевізар у святочны дзень, несумненна, было прыемным сюрпрызам прысутнасць у якасці галоўнай гераіні Старшыні Савета Рэспублікі Наталлі Качанавай. Яе дыялог з вядучымі быў цікавы і змястоўны. Асабліва знакавыя выказванні Наталлі Іванаўны мы сабралі ў гэтай публікацыі.

Аб умяшанні ва ўнутраныя справы Беларусі і санкцыях

«Гэта неправамерна, незаслужана, і такога быць не павінна, каб нехта ўмешваўся ва ўнутраныя справы тваёй краіны. Гэта проста недапушчальна. І нас жа не хочуць чуць тыя, хто не хоча чуць. А мы супрацоўнічаем з тымі краінамі, якія сёння гатовыя канструктыўна вырашаць разам з намі тыя задачы, што стаяць перад кожнай краінай паасобку ўзятай і перад нашым народам, — сказала Наталля Качанава. — Вядома, санкцыі — гэта дрэнна. І самая бяда ў тым, што гэтыя людзі, якія з'ехалі з нашай краіны, і заклікаюць да санкцый у дачыненні да тваёй краіны. Каму ад гэтага горш? Нашым людзям, бо пакутуе ад гэтага народ, пакутуюць людзі. А для чаго гэта робіцца? Гэта ваша такая любоў да сваёй краіны? Гэта ваша такая любоў да свайго народа? Гэта проста несумленнае зараблянне грошай на чужыне».

Разам з тым, дзякуючы выверанай палітыцы Прэзідэнта, беларусы не адчулі на сабе негатыўнае ўздзеянне санкцый. «Мы бачым, як актыўна кіраўнік дзяржавы працуе над тым, каб шукаць нашы кропкі ўзаемадзеяння з іншымі краінамі. І людзі сапраўды на сабе гэтых санкцый не адчулі, калі гаварыць па вялікім рахунку, — адзначыла спікер. — Вядома, недзе парушыліся лагістычныя ланцужкі, даводзіцца больш працаваць сёння па імпартазамяшчэнні. Але гэта задача не сённяшняга дня. Яна была пастаўлена даўным-даўно — працаваць па імпартазамяшчэнні і рабіць усё, каб у нас было ўсё сваё».

«А санкцыі... На жаль, такое ёсць сёння, і няхай гэта будзе на сумленні тых, хто прымае такія рашэнні і хто ініцыіруе іх у адносінах да нашай краіны», — падкрэсліла Наталля Качанава.

Аб адносінах да кіраўніка дзяржавы

Вядучыя ўспомнілі фразу Наталлі Качанавай, якую яна ўжо агучвала: «Я з Прэзідэнтам буду да канца сваіх дзён». Журналісты пацікавіліся, што захапляе яе ў Прэзідэнце.

«Я заўсёды разумела і шанавала працу нашага кіраўніка. Ды гэта нават не праца — гэта жыццё. Гэта тое, чым жыве чалавек на працягу гэтых гадоў, ствараючы краіну па драбніцах. Але калі я стала зусім побач, убачыла, наколькі гэты чалавек адданы свайму народу, сваёй краіне, наколькі ён любіць кожнага беларуса. Гэта праўда. Я ўбачыла і зразумела, што толькі з гэтым Прэзідэнтам можа быць будучыня ў нашай краіны, — сказала Наталля Качанава. — Прэзідэнт нам гаварыў яшчэ ў 2019 годзе, што ідзе геапалітычны раздзел свету. І мы цяпер рэальна гэта ўбачылі».

Паводле яе слоў, толькі такі мудры і дасведчаны палітык можа кіраваць краінай. «Гэта, напэўна, нашай шматпакутнай Беларусі Бог паслаў такога Прэзідэнта, які па-сапраўднаму шануе свой народ, сваю краіну і робіць заўсёды ўсё на карысць народа, — адзначыла спікер. — І таму я дакладна ведала, што ніколі не збочу з гэтага шляху. І калі я патрэбна буду як кіраўнік або проста як чалавек, які сваёй жыццёвай пазіцыяй можа аказваць падтрымку нашай краіне, нашай дзяржаве, нашаму Прэзідэнту, я буду заўсёды побач».

Аб сакрэце паспяховай кар'еры

Вядучыя пацікавіліся ў спікера, ці працуе ў Беларусі сацыяльны ліфт і ці можа дасягнуць поспеху любы, хто не лянуецца працаваць.

«Я шмат пра гэта думала і часта кажу, што гэта так. Трэба толькі адказна ставіцца да сваёй справы, якой займаешся, і, несумненна, поспех у цябе будзе, — адзначыла Наталля Качанава. — Вы ведаеце, я ніколі, уласна кажучы, не думала пра кар'еру. Мне заўсёды было камфортна працаваць там, дзе я працавала. Але так склалася, што на нейкім этапе цябе заўважалі, прапаноўвалі новыя прыступкі тваёй росту. Я вельмі не люблю, калі мяне ўгаворваюць, таму імкнулася прымаць гэтыя рашэнні, хоць яны мне заўсёды даваліся вельмі няпроста. Неяк не было ў маім жыцці таго, каб я хацела зрабіць нейкую кар'еру. Мне здавалася, што трэба выконваць сумленна і адказна сваю справу, якой ты займаешся. Я ўпэўнена, любы чалавек, які па-сапраўднаму ставіцца да сваіх абавязкаў, які жадае зрабіць нешта добрае для сваёй краіны, для людзей (гэта абсалютна не высакапарныя словы), які любіць людзей, можа дасягнуць у нашай краіне ўсяго таго, пра што марыць. І нават калі не марыць, але вельмі адказна займаецца сваёй справай, можа для сябе вырашыць вельмі важныя пытанні ў кар'ерным росце».

Спікер прызналася, што вырасла ў простай сям'і. «У мяне мама і тата рабочыя. Я вельмі люблю сваю сям'ю, і мы вельмі дружныя насамрэч. Мама заўсёды казала так нам усім (нас трое ў сям'і): калі табе людзі робяць дрэнна — заўсёды ім рабі добра. І ніколі не бяры чужога. Гэта была ў нас такая навука ад бацькоў», — распавяла Старшыня Савета Рэспублікі.

Наталля Качанава ўпэўнена: калі ёсць унутраны стрыжань — цябе не збіць з правільнага шляху. «Мяне збіць са шляху складана, асабліва тады, калі бачу, што гэта несправядліва, несумленна, няправільна. Я вельмі жорстка адстойваю свой пункт гледжання і сваю пазіцыю», — канстатавала спікер.

Аб спецыфіцы асабістых прыёмаў

«Калі людзі прыходзяць на асабістыя прыёмы, вядома, трэба набрацца цярпення і выслухаць чалавека. Гэта добрая форма зносін з народам. І наша краіна можа гэтым ганарыцца. У нас ёсць закон аб зваротах грамадзян. І дзе б ты ні працаваў, на якой пасадзе, пачынаючы ад кіраўніка прадпрыемства, ты павінен, ты абавязаны працаваць з людзьмі, выслухоўваючы іх прапановы, думкі, скаргі, пажаданні... А цяпер, калі я ў рангу Старшыні Савета Рэспублікі, члены Савета Рэспублікі па законе павінны раз у месяц праводзіць прыёмы па асабістых пытаннях. Мы абавязаны гэта рабіць», — сказала Наталля Качанава.

Асабістыя прыёмы грамадзян Наталляй Качанавай, як правіла, доўжацца да позняга вечара. Апошні працягнуўся 12 гадзін. «Вядома, калі мы аб'яўляем прыём па асабістых пытаннях, запісваецца дастаткова шмат людзей. Яны прыходзяць з тымі пытаннямі, што іх хвалююць. Так, ёсць такія, з якімі яны звярталіся ўжо ў розныя інстанцыі, і дапамога не была аказана. Але ў большай ступені гэта судовыя рашэнні, дзе ўжо складана дапамагчы чымсьці. Хоць мы спрабуем з Генеральнай пракуратурай, Вярхоўным судом яшчэ раз паглядзець гэтую справу, — адзначыла спікер. — Часам з кімсьці даводзіцца сустракацца неадночы. Ёсць такія выпадкі. Яшчэ раз паўтаруся: мы, улада, не павінны ў такіх пытаннях паказваць сваю некампетэнтнасць або нежаданне працаваць. Гэтак жа працуюць мае калегі, прымаючы людзей, сустракаючыся з імі. У гэтым няма нічога асаблівага».

НАШЫ ЛЮДЗІ

ЖАНОЧЫЯ РУКІ — ПЯШЧОТА І СІЛА

У Тулаўскім сельскім Савеце Віцебскага раёна ўшанавалі жанчын, якія аддалі звыш 30 гадоў працы ў галіне сельскай гаспадаркі. Сярод іх — даяркі, паляводы і нават трактарысткі.

У сонечныя вясновыя дні ўсе прадстаўніцы прыгожага полу акружаны ўвагай і пяшчотай незалежна ад даты ў календары. Расцвітае прырода, дорачы пагодныя хвіліны, а разам з ёю расцвітаюць, як кветкі, жанчыны. Розныя па ўзросце і пасадах, аднолькавыя па дälікатнасці і ўнутранай сіле — цяпер былыя працаўніцы эксперыментальнай базы «Тулава» знаходзяцца на заслужаным адпачынку. Адным сакавіцкім днём яны сабраліся разам, каб успомніць дасягненні свайго калектыву. «Вечар сустрэчы» работніц сельскай гаспадаркі прайшоў у Тулаўскім сельскім Савеце пад эгідай прафсаюзнага лідара аграрыяў Віцебскага раёна Таццяны Дзіканавай.

Дзесяць жанчын, якія ўнеслі важкі ўклад у станаўленне і роскві́т эксперыментальнай базы, са слязамі радасці ўспаміналі сваю маладосць, сяброўак-калег і дзякавалі адна адной за дапамогу і падтрымку.

Больш за 50 гадоў стажу мае ў сваім працоўным летапісе Ларыса Дзмітрыеўна Ларывонава — летам вазіла механізатарам гарачыя абеды, пасля «стаяла на вагах»: была загадчыцай склада. На долю 84-гадовай жанчыны выпала шмат выпрабаванняў: канцлагер «5-ы полк», затым — берлінскі «Норд», пасляваеннае галоднае дзяцінства. Але і сёння, нягледзячы на звілістыя жыццёвы шлях, у яе вачах не згасаюць агеньчыкі.

Жанна Пятроўна Торчык — заслужаная даярка «Тулава» — прыйшла на ферму ў 1985 годзе. Тады, расказвае жанчына, працаваць ў яе прафесію было вельмі цяжка: два гады запар ездзіла з горада ў вёску на работу, а калі даенне зацягвалася — хадзіла пешшу.

І гэта прытым, што дома двое дзяцей. Дагэтуль Жанна Пятроўна ўспамінае адну са сваіх рагатых любімец — карову Карамельку, якая любіла цукеркі з кішэні гаспадыні. Надзея Віктараўна Сафонава пацвярджае, што прафесія даяркі была пачэснай: тады за высокія надоі жанчыны атрымлівалі па 300 рублёў, калі бухгалтар зарабляў 80. Адзін з прыемных успамінаў пра падзяку за працу на ўзроўні вобласці — паездка ў Чэхаславакію. Пуцёўку Надзея Віктараўна беражліва захоўвае дагэтуль.

У 1980-х гадах сярод 70 мужчын-механізатараў у эксперыментальнай базе «Тулава» працавалі дзве дзяўчыны. Валянціна Уладзіміраўна Чарназёмава 30 гадоў сядзела за стырном «Беларуса»: яна маладая, поўная авантурызму, арала, сеяла, капала бульбу, ужываючы розныя агрэгаты, і вельмі чакала вясну, каб зноў выйсці ў поле. «Я вельмі ганарылася, што кірую трактарам. І няхай ад мяне, маладой, пахла саляркай, не было часу надзець новую сукенку — мы працавалі аддана, не гледзячы на гадзіннік», — успамінае жанчына.

Дваццаць гадоў трактарнага стажу і ў старэйшай калегі Валянціны — Зоі Іванаўны Логінавай. Яна два разы прадстаўляла Віцебшчыну на рэспубліканскіх спаборніцтвах сярод трактарыстак, напамінам аб былых працоўных вышынях для жанчыны з'яўляюцца Ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга і медаль «За працоўную доблесць». Надзейныя сяброўкі па жыцці і прафесіі Валянціна і Зоя нават атрымлівалі ад Прэзідэнта чырвоныя МТЗ-82 і мікрахвалеўкі. Адначасова яны трымалі вялікія асабістыя гаспадаркі і расцілі па двое дзяцей. Вось яны — нязломныя гераіні палёў!

«Вы сваёй працай заклалі моцны падмурак сельскагаспадарчай галіны нашай краіны, сфарміравалі моцныя аграрныя традыцыі, грунтуючыся на якіх, сёння мы крочым у надзейную будучыню. Шчыры дзякуй вам, паважаныя ветэраны, за адданасць сваёй справе», — павіншавала жанчын Таццяна Дзіканава і ўручыла падарункі.

Аляксандра ГВОЗДЗЕВА, фота аўтара.

ПРАЕКТЫ МАЛЕНЬКАГА ГАРАДКА

Дворык, дзе ўтульна ўсім

Старшыня Горацкага райсавета пра тое, як у райцэнтры рэалізоўваецца праект па добраўпарадкаванні дваровых тэрыторый

Сёлета канцэпцыя выбару дваровых тэрыторый для ўключэння іх у план па добраўпарадкаванні ў вобласці змянілася. І дэпутаты пры гэтым выконваюць цяпер не апошнюю ролю. У той час, калі адпаведныя службы выканкама ацэньваюць агульны стан пляцовак, дэпутаты высвятляюць гатоўнасць удзелу жыхароў у працэсе абнаўлення. З улікам іх меркаванняў і фарміруецца канчатковы варыянт.

У Горках у гэты спіс трапілі чатыры двары. **Старшыня Горацкага райсавета Максім ПАТАПЕНКА** дэманструе папку фармату А4 з падрабязным апісаннем канцэпцыі пераўтварэння тэрыторый. Улічана ўсё: колькасць дамоў, якія трапляюць у зону карыстання дваровай пляцоўкай, насельніцтва, якое там пражывае, у асобнай графе пазначана колькасць дзяцей з указаннем іх узросту. Зроблены падрабязны пералік абсталявання, якое там знаходзіцца. Распісана, дзе што плануецца замяніць, колькі каштуе новае абсталяванне, дзе яго плануецца набыць. Прыкладзены каштарыс, што і за кошт чаго будзе рабіцца.

Частку спартыўна-гульнявых комплексаў устанавяць у рамках капітальнага рамонту дамоў. Узяць, напрыклад, дом № 24 на праспекце Інтэрнацыянальны, дзе плануецца такі рамонт. У табліцы пазначана, што ў ім і ў чатырох суседніх дамах жыве болей чым 100 дзяцей, якія змогуць карыстацца агульнай дваровай пляцоўкай. Прыкладаецца схема, дзе размесціцца спартыўнае і гульнявое абсталяванне, іншыя элементы добраўпарадкавання. Аналагічныя планы распрацаваны па ўсіх астатніх тэрыторыях. Сучасная спартыўна-гульнявая пляцоўка з'явіцца і ў двары комплексу шматпавярховікаў па вуліцы Калініна, дзе цяпер ідзе капрамонт аднаго з дамоў. Хутка разгорнуцца работы па вуліцы Будаўнікоў у раёне дамоў № 1 і 3. У планах — завяршыць добраўпарадкаванне ўсіх чатырох дваровых тэрыторый да 1 верасня. На гэта з бюджэту выдзяляецца 200 тысяч рублёў.

— Місія народных абраннікаў — увесь час быць на сувязі з насельніцтвам і ўзгадняць ход супрацоўніцтва, — удакладняе суразмоўнік. — Праводзім сходы, абмяркоўваем план сумесных дзеянняў. Пазіцыя тых, хто лічыць, што ўсё павінна рабіцца за кошт дзяржавы, няправільная. Гэта ўтрыманскае меркаванне, жаданне перакласці свае абавязкі на плечы іншых. Хто, як не тыя, хто жывуць у двары канкрэтнага дома, здольныя зрабіць яго ўтульным і прыгожым? Гэта прыклад для іх дзяцей, якія будуць гуляць у гэтым двары, займацца спортам. Дзяржава выдзяляе сродкі на абсталяванне, але толькі ад людзей залежыць, як доўга яму функцыянаваць. І чым больш яны будуць зацікаўлены ў супрацоўніцтве, тым лепшы атрымаецца вынік. Ёсць прыклады, калі жыхары ўдзельнічалі рублём і напаўнялі свой дворык дадатковым абсталяваннем. Ну а перакапаць газон, пасадзіць дрэва, кветкі — гэта ўжо ў сілах кожнага.

Старшыня райсавета звяртае ўвагу на тое, што сёння актыўнасць жыхароў вітаецца як ніколі. У раёне хапае прыкладаў, калі людзі самі праяўляюць ініцыятыву і гэта знаходзіць фінансавую падтрымку. Летась па лініі Магілёўскай абласной асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў было выдзелена 4360 рублёў на матэрыялізацыю ідэі жыхароў з аграгарадка Рэкта. Цяпер там цудоўная дзіцячая пляцоўка, зробленая на ўмовах долевага ўдзелу. Сяльчане стварылі цікавыя элементы добраўпарадкавання, зварылі вароты для спартыўнай пляцоўкі. Райсавет спрабуе атрымаць фінансавую дапамогу на добраўпарадкаванне паркавай зоны каля возера ў аграгарадку Леніна. На гэтыя мэты неабходна 90 тысяч рублёў. Мясцовыя жыхары мараць зрабіць там гульнявы і спартыўны комплексы, паставіць альтанкі, добраўпарадкаваць пешаходныя дарожкі.

— Такія ініцыятывы трэба падтрымліваць, — лічыць Максім Патапенка. — На жаль, дэпутаты не маюць магчымасці дапамагчы матэрыяльна. Вялікія спадзяванні ўскладаем на новы Закон «Аб мясцовым кіраванні і самакіраванні». У яго праекце ёсць вельмі важная навацыя — агаворваецца магчымасць фінансавання грамадскіх ініцыятыў за кошт бюджэтаў рэспубліканскага, абласнога, раённага і іншых крыніц, у тым ліку з удзелам насельніцтва. Калі раней мы працавалі з Банкам рэканструкцыі і развіцця, то цяпер дапамога будзе фарміравацца іншым чынам. І гэты варыянт адкрывае большыя перспектывы. З такім падыходам лягчэй заахвоціць людзей удзельнічаць у навядзенні парадку на зямлі.

Нэлі ЗІГУЛЯ,
фота аўтара.
г. Горкі.

САЦЫЯЛЬНЫ АСПЕКТ

Пабудуем — будзем жыць

У населеных пунктах Пінскага раёна актыўна вядзецца жыллёвае будаўніцтва

Сёлета ў Пінскім раёне плануецца ўвесці ў эксплуатацыю 21,5 тысячы квадратных метраў жылля. Для забеспячэння грамадзян, якія маюць жаданне пабудаваць дамы ў сельскай мясцовасці, распрацоўваюцца праекты на кварталы індывідуальнай забудовы ў аграгарадках. Адначасова працягваецца ўзвядзенне шматкватэрных дамоў.

Паводле інфармацыі **начальніка аддзела ідэалагічнай работы і па справах моладзі Пінскага райвыканкама Юрыя БУШЫКА,** першы шматкватэрны квартал узводзяць у прыгараднай вёсцы Галева на тэрыторыі, якая знаходзілася ў землях запасу Аснежыцкага сельсавета. Можна сказаць, што зямля чакала свайго часу і дачакалася: амаль год таму ўведзены ў эксплуатацыю першы дом з новага квартала пад назвай «Вясновы». Гэта дзесяціпавярховік, які складзены з блок-секцый буйнапанэльнага домабудавання з унутранай аддзелкай. Дом абсталяваны пасажырскімі ліфтамі, адпавядае ўмовам безбар'ернага асяроддзя. У ім 90 кватэр агульнай плошчай больш за 6 тысяч квадратных метраў. Будаўніцтва вялі спецыялісты прадпрыемства «Брэстжылбуд». Яны ж узвялі і два наступныя дамы квартала — сямі- і дзесяціпавярховыя. Паводле плана, у квартале «Вясновы» з часам узвядуць яшчэ два дамы. Усяго тут будуць жыць каля 360 сем'яў.

Паралельна вядзецца ўладкаванне транспартных і пешаходных камунікацый, дзіцячых і спартыўных пляцовак, стаянак і велапаркоўак. Прадугледжаны гаспадарчыя пляцоўкі, месцы для выгулу сабак. Прастора спраектавана так, каб двары заставаліся свабоднымі ад транспарту. А комплекснае азеляненне, іншыя элементы інфраструктуры зробяць жыццё максімальна камфортным. Да несумненных пераваг можна аднесці і блізкасць да горада.

Квартал у Галеве — не адзінкавы прыклад такіх падыходаў. У раёне маюць намер працягваць шматпавярховае будаўніцтва. У аграгарадку Аснежыцы зарэзервавалі месца для будаўніцтва трох сяміпавярховых дамоў. Акрэслены падыход прадыктаваны дэфіцытам зямельных участкаў для індывідуальнага будаўніцтва, бо названыя населеныя пункты размешчаны ў прыгарадзе.

Вуліца ў Плешчыцах.

А вось у тых вёсках і аграгарадках, дзе плошчы дазваляюць, ідзе работа па будаўніцтве інжынерна-транспартнай інфраструктуры ў кварталах індывідуальнай забудовы. Ужо летась узведзены інжынерныя сеткі і вуліцы з гравійным пакрыццём у новым квартале на 104 участкі ў вёсцы Жабчыцы, у населеных пунктах Парахонск, Гарнова, Пасянічы, Чарнеевічы.

Праект квартала індывідуальнай забудовы ў Плешчыцах.

Кіраўнік спраў Малоткавіцкага сельскага Савета Алена ПРЫХОДЗЬКА сказала, што ў Жабчыцах дарогі, лініі электразабеспячэння, іншыя камунікацыі фактычна гатовыя да будучай забудовы на новым месцы:

— Зараз ідуць апошнія прыгатаванні, узгадненні дакументацыі. Разлічваем, што недзе праз месяц пачнецца размеркаванне ўчасткаў. З іх 30 будуць рэалізаваны праз аўкцыён, а 74 выдзелены сем'ям тых, хто мае патрэбу і стаіць у чарзе. Ахвотных многа, у спісе чаргавікоў па сельсавеце зараз 218 сем'яў, з іх — сем шматдзетных. Яны, як вядома, ідуць па-за чаргой. Таму пры жаданні — атрымаюць участкі ў новым квартале. Астатнія будуць размеркаваны ў звычайным парадку.

У вёсцы нядрэнная інфраструктура, ёсць газ. Мясціна, дзе распрацаваны квартал, прыгожая, размешчана на грудку, думаю, патэнцыяльныя навасёлы будуць задаволеныя, — заўважыла Алена Мікалаеўна.

Зусім нядаўна скончаны работы па праектаванні квартала жылой забудовы ў аграгарадку Плешчыцы. Квартал разлічаны на 46 участкаў. Падрыхтоўка да яго асваення пачнецца з рэканструкцыі водазабору. У выніку магутнасць апошняга будзе павялічана, на гэтую работу выдзелена 2,2 мільёна рублёў.

Як паведаміла карэспандэнту МС **старшыня Плешчыцкага сельвыканкама Віялета ПАДЛУЖНАЯ,** у аграгарадку пражывае каля 1100 чалавек, усяго па сельсавеце колькасць насельніцтва крыху перавышае лічбу 2790. На ўліку для паляпшэння жыллёвых умоў стаяць 117 чалавек:

— Для іх, чаргавікоў, участкі будуць выдзяляцца на льготных умовах, іншыя ахвотныя змогуць набываць пляцы на аўкцыёне. Пакуль яшчэ зямлю на ўчастку ніхто не дзяліў, бо няма прадугледжаных заканадаўствам камунікацый, а новы квартал існуе толькі ў папяровым ды электронным варыянтах. Але рашэнне прынятае, і мы чакаем, што работа распачнецца сёлета.

У Пінскім раёне ў чарзе на паляпшэнне жыллёвых умоў стаяць каля 1700 чалавек, у тым ліку 484 маладыя сям'і і 360 шматдзетных. Многія з іх неўзабаве змогуць адсвяткаваць наваселле ў новых шматкватэрных ды сядзібных дамах.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
Фота з тэлеграм-канала Пінскага райвыканкама.

НА ГОМЕЛЬШЧЫНЕ АДНОВЯЦЬ ІМПЕРАТАРСКІ МАРШРУТ

Як органы дзяржаўнай улады імкнуцца падтрымліваць ініцыятывы па развіцці турызму

Выпрацаваць якасны турыстычны прадукт, цікавы розным катэгорыям турыстаў, у тым ліку замежным, — такую задачу паставілі перад сабой удзельнікі праекта «Дарогамі Кацярыны». Яго ідэя — стварэнне комплекснага міжнароднага маршруту з акцэнтам на рэальныя факты, звязаныя з імператрыцай Кацярынай II. Праект прэзентавалі на штогадовай дзелавой сустрэчы «Садружнасць-2023» у Бранску.

Падчас падпісання пагаднення аб супрацоўніцтве рэгіянальны прадстаўнік Агульнанацыянальнага саюза індустрыі гасціннасці ў Бранскай вобласці Галіна ГАЛАКЦІЁНАВА, намеснік старшыні Кармянскага райвыканкама Наталля СІДАРАВА і старшыня Гомельскага раённага Савета дэпутатаў Вікторыя ЛАДУЦЬКА.

Інвестыцыі ў гісторыю

У прыгранічных рэгіёнаў Беларусі і Расіі ёсць усе ўмовы для фарміравання і развіцця турызму як прыярытэтнага напрамку трансгранічнага супрацоўніцтва. Гаворка не толькі аб адкрыцці новых аб'ектаў для адпачынку і аздараўлення, але і аб магчымасці ўмацавання культурна-гістарычных сувязяў паміж беларуска-расійскімі рэгіёнамі. На важнасць паглыблення гэтага кірунку супрацоўніцтва звярнула ўвагу кіраўніцтва саюза «Гандлёва-прамысловая палата Бранскай вобласці». На сустрэчы дадатковае пагадненне аб супрацоўніцтве падпісалі Гомельскі і Кармянскі раённыя Саветы дэпутатаў Гомельшчыны і Гандлёва-прамысловыя палаты Бранска і Смаленска. Гэта стала важкім крокам на шляху ажыццяўлення ўнікальнага ў сваім родзе міжнароднага праекта «Дарогамі Кацярыны». Яго на сустрэчы дзелавых колаў у Бранску прадставіла аўтар ідэі **дырэктар установы «Тэрыторыя развіцця — XXI стагоддзе» Ірына БАГДАНЕЦ.** Па яе словах, ідэя стварэння новых турыстычных аб'ектаў узнікла на аснове легенд і гістарычных фактаў аб падарожжы імператрыцы Кацярыны II па тэрыторыі Гомельскага і Кармянскага раёнаў. Менавіта гэтыя два рэгіёны ў межах рэалізацыі праекта «Дарогамі Кацярыны» летась першымі падпісалі Пагадненне аб супрацоўніцтве паміж Кармянскім і Гомельскім раённымі Саветамі дэпутатаў.

— Міжрэгіянальнае ўзаемадзеянне ўдзельнікаў праекта дасць магчымасць унесці вялікі ўклад у развіццё тэрыторый і рэгіянальнага турызму, захаваць гісторыка-культурную спадчыну, бо «Дарогі Кацярыны» — гэта не толькі геаграфія маршрутаў, але і новы погляд на тое, што засталося нам у спадчыну ад гісторыі і вялікіх людзей, — запэўніла Ірына Багданец.

Дарэчы, менавіта з Ірынай Іванаўнай летась на Гомельшчыне змаглі бліжэй пазнаёміцца і пераняць вопыт дзейнасці ўдзельнікі семінараў-трэнінгаў па асновах праектнага менеджменту. Унікальны для паўднёва-ўсходняга рэгіёна маштабны навучальны курс быў арганізаваны Гомельскай абласной асацыяцыяй мясцовых Саветаў дэпутатаў. Навучанне прайшлі звыш сарака прадстаўнікоў раёнаў, сярод якіх супрацоўнікі сельвыканкамаў, устаноў культуры, адукацыі, спорту і турызму, тэрытарыяльных цэнтраў сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва. Брaлі ўдзел у семінарах-трэнінгах у тым ліку сем кіраўнікоў ініцыятыўных груп.

Ёсць яшчэ і «Містычнае прыгранічча»

Між тым падпісанае пагадненне аб супрацоўніцтве паміж Кармянскім і Гомельскім раённымі Саветамі дэпутатаў у сферы турызму і рэалізацыі адзінага праекта «Дарогамі Кацярыны»

Праект «Дарогамі Кацярыны» ў Бранску прадставіла аўтар ідэі — жыхарка Гомельскага раёна, дырэктар установы «Тэрыторыя развіцця — XXI стагоддзе» Ірына БАГДАНЕЦ.

падштурхнула да пашырэння ініцыятывы і стварэння агульнага міжнароднага турыстычнага прадукту «Кацярынінскі шлях». Цяпер ён актыўна развіваецца і пашыраецца дадатковымі маладзёжнымі праектамі. Так, у працяг ідэі вучань Грабаўскага дзіцячага садка — сярэдняй школы Гомельскага раёна Арцём Ганчарэнка прапанаваў уласны праект «Ад памяці — да гісторыі, ад гісторыі — да памяці» — распрацоўка прадстаўлена на конкурсе «100 ідэй для Беларусі». Малады чалавек разам з настаўнікамі і навучэнцамі распрацаваў турыстычны маршрут па славутасцях малой радзімы. Грабаўка вядома ўнікальным культурна-гістарычным багажом, яна так і прасіцца заняць сваю нішу ў турыстычнай індустрыі, пераканаsuccessful школьнік. Па яго задуме знаёмства з гісторыяй фамільнага роду Фашчаў, якому належала Грабаўка з XVIII да пачатку XX стагоддзя, адбываецца праз тэатралізаваную пастаноўку. У планах таксама — стварыць інтэрактыўную карту, на якой будуць пазначаны ўсе мясцовыя славутасці. Ні больш ні менш, але праект школьніка вырашана ўключыць у маштабны міжнародны турыстычны маршрут «Дарогамі Кацярыны». У рамках гэтага ж праекта на тэрыторыях Маркавіцкага і Грабаўскага сельсаветаў з'явіцца новы турыстычны маршрут «Містычнае прыгранічча». Аналагічная праца ахопіць і гістарычныя месцы Кармяншчыны, і далей па маршруце ў Бранскай і Смаленскай абласцях Расійскай Федэрацыі.

Настальгія і развіццё

Стварэнне ўмоў для развіцця рэгіянальнага турыстычнага патэнцыялу праз узаемадзеянне органаў мясцовага самакіравання — на такі важны кірунак дзейнасці звяртае ўвагу **старшыня Гомельскага раённага Савета дэпутатаў Вікторыя ЛАДУЦЬКА,** якая таксама з'яўляецца старшынёй Гомельскай абласной асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў.

— Важная ўмова рэалізацыі на практыцы мер па развіцці турыстычнага комплексу ў Гомельскім раёне — пастаянная ўвага да гэтага кірунку органаў дзяржаўнай улады ўсіх узроўняў — і першасная, і базавага. Гомельскі раённы Савет дэпутатаў і Гомельскі райвыканкам як органы ўлады зацікаўлены ў развіцці праектаў і ініцыятыў у галіне турызму, якія накіраваны на падтрымку сацыяльна-эканамічнага развіцця раёна праз рост аб'ектаў малога і сярэдняга прадпрымальніцтва ў сферы турызму, стварэнне новых працоўных месцаў, развіццё новых напрамкаў турыстычнага бізнесу, а таксама ўцягванне прыродных і сельскіх тэрыторый у эканоміку раёна, — падкрэсліла дэпутат.

На яе думку, у раёне адзначаецца пакуль невысокая актыўнасць насельніцтва ў выбары менавіта гэтага кірунку прадпрымальніцтва. Пры тым, што ёсць і вельмі значныя, а галоўнае, перспектыўныя прыклады ў сферы турызму.

— Адзін з важных напрамкаў у гэтай справе — падтрымка ініцыятыў грамадзян, іх мабілізацыя на вырашэнне задач, якія не патрабуюць вялікіх бюджэтных сродкаў або прыцягнення адміністрацыйнага рэсурсу. У раёне ёсць прыклады грамадзянскай актыўнасці жыхароў, дэпутацкага корпуса.

Напрыклад, па ініцыятыве дэпутата Грабаўскага сельскага і раённага Саветаў дэпутатаў Тацяны Мацюшэнкі быў распрацаваны і ўжо два гады паспяхова рэалізоўваецца праект «Фальклорна-экалагічны фестываль «Грабаўская вяснянка». У 2021 годзе ініцыятыўнай групай пад кіраўніцтвам дэпутата раённага Савета дэпутатаў Кацярыны Ваўчок была распрацавана грамадзянская ініцыятыва — турыстычны маршрут «Містычнае прыгранічча». У рамках гэтага праекта праведзены работы па добраўпарадкаванні гістарычных і прыродных аб'ектаў, размешчаных на тэрыторыі Грабаўскага сельсавета, па якіх пракладзены гэты маршрут, — распавяла аб дасягненнях жыхароў раёна Вікторыя Ладуцька.

Як старшыня Гомельскай абласной асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў Вікторыя Аляксандраўна нагадала, што шырокія магчымасці ў прыцягненні сродкаў на ажыццяўленне ў тым ліку турыстычных праектаў у сельсаветах адкрываюцца пры ўдзеле ў конкурсе грамадскіх ініцыятыў, што абвешчаны абласной асацыяцыяй мясцовых Саветаў дэпутатаў. Напрыклад, адным з 18 пераможцаў першага абласнога конкурсу стаў праект мабільнага дадатку «Гомельскі раён у тваёй руцэ». Ідэя, якую прапанаваў жыхар Гомельскага раёна, ён жа — **старшыня камісіі па рэгіянальнай палітыцы і ўзаемадзеянні з органамі мясцовага самакіравання Маладзёжнага парламента пры Нацыянальным сходзе, Станіслаў СЯМЁНАЎ,** цяпер паспяхова рэалізавана. Гэты дадатак у перспектыве стане выдатным памочнікам турыстам, якія будуць наведваць Гомельскі раён.

— Лічу, што органы дзяржаўнай улады павінны не толькі падтрымліваць ініцыятывы па развіцці турызму, але і фарміраваць рэгіянальныя кіраўнічыя каманды, аб'ядноўваць вакол сябе мясцовыя супольнасці, бізнес-супольнасць, турыстычныя і некамерцыйныя арганізацыі. Гэта задача павінна вырашацца комплексна, у цесным узаемадзеянні дзяржаўных органаў, прыватнага бізнесу і грамадскіх аб'яднанняў. У паспяховай распрацоўцы, а затым і рэалізацыі ідэй зацікаўлены ўсе. Турызм — не толькі рухавік эканомікі, але і важная частка жыцця людзей, — рэзюмавала старшыня Гомельскага раённага Савета дэпутатаў і старшыня Гомельскай абласной асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў Вікторыя Ладуцька.

Наталля КАПРЫЛЕНКА, фота аўтара і з архіва Гомельскага раённага Савета дэпутатаў.

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15 ад 17 лютага 2009 года выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН 311 17 35;
e-mail: info@zviazda.by

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 03.04.2009. 220013, г. Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1.

Тыраж 10.681. **Нумар падпісаны ў 19.30 14 сакавіка 2023 года.**

Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

информирует о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества, находящегося в хозяйственном ведении у РУП «Белтелеком»

Аукцион состоится 05.04.2023 в 11.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352 (офис Могилевского филиала РУП «Институт недвижимости и оценки»)

Лот № 1: **Изолированное помещение с инв. № 700/D-98279 – Телефонная станция**, площадь – 38,5 кв. м, назначение: Помещение связи, расположенное по адресу: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Симонова, 77-6. **Изолированное помещение с инв. № 700/D-98275 – Подсобное помещение**, площадь – 2,2 кв. м, назначение: Вспомогательное (подсобное) помещение, не относящееся к жилищному фонду, расположенное по адресу: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Симонова, 77-2. **Начальная цена продажи: 13 661,94 бел. руб. с учетом НДС.**

Извещение о проведении аукциона размещено на сайте Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь и на сайте Организатора аукциона ino.by.

Организатор аукциона**: Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»** УНП 190055182, г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352, Mogilev@ino.by. Доп. информацию можно получить по тел.: **+375222-72-41-14, +37529-624-26-25,** на сайте **ino.by**

Центр Промышленной Оценки

• ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ
• ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

Извещение о проведении повторных электронных торгов

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5. УНП 191021390
Продавец	ОАО «Управляющая компания холдинга «Бобруйскагромаш», Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Шинная, 5. УНП 700067572
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», УНП 191224638 – **www.ipmtorgi.by**

Предмет электронных торгов

Лот №1

Помещение столовой (710/D-68145, 2205,2 кв. м, составные части: мощение). Адрес: **Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Шинная, 3-3**

Начальная цена лота № 1 с НДС 20 % – 324 000,00 бел. руб. (снижена на 50%)

Лот № 2

Столовая (здание нежилое, инв. № 712/С-8788, **128 кв. м**). Адрес: **Могилевская обл., Кировский р-н, Боровицкий с/с, аг. Боровица, ул. Центральная, 5А**

Сведения о земельном участке: пл. **0,0723 га,** предоставлен продавцу на праве постоянного пользования для строительства и обслуживания здания столовой. Ограничения (обременения) прав: зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения (пл. 0,0554 га)

Начальная цена лота № 2 с НДС 20 % – 22 873,38 бел. руб. (снижена на 50 %)

Лот № 3

Адрес: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Шинная, д. 13

Здание инженерного корпуса (инв. № 710/С-2146, 4561,3 кв. м, составные части: автостоянка личного автотранспорта, лифты), **площадки и проезды** (инв. № 710/С-80804, 510 кв. м), **внутриплощадн. сети хозфекал. канализации** (инв. № 710/С-80813, 667,6 кв. м), **сети водоснабжения** (инв. № 710/С-80814, 445,1 кв. м), теплообменник (инв. № 70156), теплообменник ПВВ-07*114*2000 (инв. № 70154), теплосчетчик ТЭРМ-02-6 (инв. № А4006), регулятор температуры (инв. № 70157), электрич. сети и учет (инв. № 70180)

Обременения: площади здания частично сданы в аренду. Здание инженерного корпуса находится в залоге у ОАО «Белагропромбанк». Более подробную информацию можно узнать у организатора аукциона

Начальная цена лота № 3 с НДС 20 % – 1 370 770,73 бел. руб. (снижена на 40 %)

Лот № 4

Адрес: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Шинная, д. 13

Здание столовой с конференц-залом (инв. № 710/С-5685, 1934 кв. м), **площадки и проезды** (инв. № 710/С-80806, 466 кв. м, составные части: площадки, дорожки, клумба, ограждение), холод. агрегат АРТХ-5 (инв. № 44047), КТП-28 (инв. № 09224)

Обременения: здание столовой и конференц-зала находится в залоге у ОАО «Белагропромбанк». Более подробную информацию можно узнать у организатора аукциона

Начальная цена лота № 4 с НДС 20 % – 541 296,00 бел. руб. (снижена на 40 %)

Сведения о земельном участке по лотам № 3 и № 4: пл. **1,0839 га,** предоставлен продавцу на праве постоянного пользования для содержания и обслуживания зданий и сооружений производ. назначения. Ограничения (обременения) прав: после продажи земельный участок будет разделен в долях с установлением сервитута

Задаток по лотам №№ 1, 2, 4 – 10 %, по лоту № 3 – 5 % от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с BYN BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ», БИК BELBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 30 (тридцать) рабочих дней после проведения аукциона

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 календарных дней после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов установлены регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Победитель электронных торгов либо единственный участник торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение организатору торгов в размерах, указанных в информации об аукционе на сайте www.ipmtorgi.by, в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения электронных торгов

Извещение о проведении предыдущих электронных торгов опубликовано в газете «Звязда» 22.02.2023

Дата и время начала и окончания электронных торгов: 29.03.2023 с 11.00 до 12.00.

Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов.

Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 28.03.2023 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Контактные телефоны: +375 17-373-21-33; +375 (44) 704-92-06. E-mail: auction@cpo.by

---

Центр Промышленной Оценки

• Организация аукционов
• Оценка всех видов имущества

Извещение о проведении электронных торгов в форме открытого аукциона

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5. УНП 191021390
Продавец	ОАО «Минскремстрой», г. Минск, ул. Интернациональная д. 5, УНП 100056308
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46. УНП 191224638 (www.ipmtorgi.by)

Предмет электронного аукциона

Наименование	Адрес	Общ. пл.	Инвент. номер
Машино-место	**г. Минск, ул. Авакяна, 19-333**	**13,5 кв. м**	500/D-708120447

Начальная цена лота с НДС 20 % – 17 640,00 бел. руб.

Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с BYN BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ», БИК BELBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 10 (десять) рабочих дней после проведения аукциона. Продавец составляет и направляет договор для подписания победителю аукциона.

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения и оформления участия в электронных торгах

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by Ответственность участника аукциона, его права и обязанности, **штрафные санкции** прописаны в **соглашении** о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. Данное соглашение является договором присоединения и размещается на странице лота во вкладке «Документы» по адресу: www.ipmtorgi.by. Страница лота по указанному адресу содержит также информацию о типе торгов и общих правилах их проведения. Победителем аукциона признается участник, предложивший максимальную цену

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение **5 %** от цены продажи лота в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения электронных торгов

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за один день до наступления даты проведения аукциона

Дата и время начала и окончания электронных торгов: 18.04.2023 с 11.00 до 12.00.

Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов.

Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 17.04.2023 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Контактные телефоны: +375 17-373-21-33; +375 (44) 704-92-06. E-mail: auction@cpo.by

---

Сведения о результатах проведения рекламной игры

«ПЛАТИ РАЗУМНО С MASTERCARD»

1. Сведения об организаторе:
Организатором рекламной игры является общество с ограниченной ответственностью «РЕФОРТЕ», УНП 100422707 с местом нахождения по адресу: 220030, г. Минск, пл. Свободы, д. 4, офисное помещение № 334.

2. Наименование рекламной игры:
«Плати разумно с Mastercard».

3. Срок начала и окончания рекламной игры:
Срок начала рекламной игры: 05 декабря 2022 года.
Срок окончания рекламной игры: 31 марта 2023 года.

4. Сведения о государственной регистрации рекламной игры:
Рекламная игра зарегистрирована Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь 10 ноября 2022 года, свидетельство о государственной регистрации рекламной игры № 4260.

5. Сведения о количестве участников рекламной игры:
В рекламной игре приняло участие 16 882 участника.

6. Сведения о полном или частичном розыгрыше призового фонда:
Призовой фонд разыгран полностью.

7. Фамилии, инициалы победителей, их выигрыши:
Фамилии, инициалы победителей, сведения об их выигрышах размещены в глобальной компьютерной сети Интернет на сайте: https://promo-mastercard.by/

8. Телефон для справок по вопросам проведения рекламной игры (телефон контактного центра) +375 29 670 30 26.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел. (0212) 24-63-12.

Продавец: Открытое акционерное общество «Витебскоблресурсы», 210034, Витебская обл., г. Витебск, ул. Ленинградская, 193А, тел.: (0212) 65-71-98, (0212) 65-71-70.

Лот № 1. Кап. строение с инв. № 200/С-49507 площадью 116,5 кв. м по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Горбачевского, 25, наименование – административное здание и магазин, назначение – здание многофункциональное.

Кап. строение с инв. № 200/С-49508 площадью 31,0 кв. м по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Горбачевского, 25, наименование – проходная, назначение – здание неустановленного назначения. Кап. строение с инв. № 200/С-49509 площадью 91,1 кв. м по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Горбачевского, 25, наименование – административное, назначение – здание административно-хозяйственное, составные части и принадлежности: тамбур. Кап. строение с инв. № 200/С-49510 площадью 116,2 кв. м по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Горбачевского, 25, наименование – гараж и бытовка, назначение – здание специализированное автомобильного транспорта. Кап. строение с инв. № 200/С-49511 площадью 280,0 кв. м по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Горбачевского, 25, наименование – склад, назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, составные части и принадлежности: пристройка. Кап. строение с инв. № 200/С-49512 площадью 2120,0 кв. м по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Горбачевского, 25, наименование – материальный склад № 1, 4, 6, назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, составные части и принадлежности: рампа, навес, отдельная рампа, рампа. Кап. строение с инв. № 200/С-49513 площадью 1131,0 кв. м по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Горбачевского, 25, наименование – склад № 2, 3, 5, назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, составные части и принадлежности: пристройка, рампа, навес.

Кап. строение с инв. № 200/С-59958 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Горбачевского, 25, протяженность – 389,30 м, наименование – тепловая сеть, назначение – сооружение специализированное энергетики. Кап. строение с инв. № 200/С-106672 площадью 6470,0 кв. м по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Горбачевского, 25, благоустройство территории, наименование – благоустройство территории, назначение – сооружение многофункциональное, составные части и принадлежности: проезжая часть, пешеходная часть, ограждение, трое ворот, бетонная площадка, три калитки, подпорная стена. Вышеуказанные объекты находятся на зем. участке с кадастровым № 240100000003000082 площадью 1,3306 га по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Горбачевского, 25, целевое назначение – земельный участок для содержания и обслуживания универсальной оптовой базы (право постоянного пользования). Кап. строение с инв. № 200/С-59954 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Горбачевского, 25, протяженность – 35,8 м, наименование – хозбытовая канализационная сеть, назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства. Кап. строение с инв. № 200/С-59955 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Горбачевского, 25, протяженность – 426,45 м, наименование – электрическая сеть, назначение – сооружение специализированное энергетики. Кап.строение с инв. № 200/С-59956 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Горбачевского, 25, протяженность – 57,85 м, наименование – водопроводная сеть, назначение – сооружение специализированное водохозяйственного назначения. Кап. строение с инв. № 200/С-59957 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Горбачевского, 25, протяженность – 70,75 м, наименование – ливневая канализационная сеть, назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства.

Обременение: № 1/2015 от 02.02.2015 сроком по 31.12.2023, № 13-юр/3663 от 20.09.2022 сроком по 12.10.2023, № 14-юр от 01.11.2022 сроком по 31.10.2023, № 15-юр от 11.11.2022 сроком по 13.11.2023, № 16-юр от 29.11.2022 сроком по 05.12.2023, № 18-юр от 18.02.2023 сроком по 13.02.2024.

Нач. цена: 1 055 114,74 бел. руб. с учетом НДС. Задаток: 105 511,47 бел. руб.

Дата, время и место проведения повторного аукциона: **17.04.2023 в 11.00 по адресу:** г. Витебск, проезд Гоголя, 5, в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Заявления на участие в аукционе со всеми необходимыми документами принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, д. 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». **Срок внесения задатков и окончания приема документов: с 16.03.2023 с 8.30 по 14.04.2023 до 17.30.** Ранее опубликованное извещение: газета «Звязда» 11.01.2023. Задаток перечисляется на р/с ККУП «Витебский областной центр маркетинга» № BY93MTBK30120001093300066782 ЗАО «МТБанк» г. Минск, БИК MTBKBY22, УНП 390477566, код операции – 40901.

Условия повторного аукциона: Победитель аукциона (единственный участник аукциона, выразивший согласие на приобретение предмета аукциона по начальной цене увеличенной на 5 %) обязан: в течение 10 (десяти) раб. дней со дня проведения аукциона возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в т. ч. расходы, связанные с изготовлением и представлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения, возместить расходы по проведению независимой оценки на р/с, указанный в протоколе аукциона; подписать с Продавцом договор купли-продажи предмета аукциона согласно представленному Продавцом проекту договора купли-продажи после согласования сделки и договора купли-продажи с ОАО «Белресурсы» – управляющей компанией холдинга «Белресурсы», но не позднее 30 (тридцати) рабочих дней со дня проведения аукциона; оплатить предмет аукциона в течение 30 календарных дней после заключения договора купли-продажи; оплата расходов по гос. регистрации договора купли-продажи и перехода права собственности на недвижимое имущество осуществляется за счет Покупателя. С проектом договора можно ознакомиться у Организатора торгов по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5, каб. 4. Условия договора купли-продажи могут быть изменены с учетом замечаний ОАО «Белресурсы» – управляющая компания холдинга «Белресурсы» в ходе согласования сделки и договора купли-продажи. *Расходы по проведению независимой оценки составляют 3619,44 бел. руб. с учетом НДС.* **Аукцион проводится в порядке, установленном постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.07.2013 № 609.** Лица, желающие участвовать в аукционе, обязаны подать организатору аукциона заявление на участие в аукционе, подписать соглашение установленной формы с приложением документов: документ, подтверждающий внесение суммы задатка на р/счет, указанный в извещении, с отметкой банка; юр. лицом или индивидуальным предпринимателем РБ – копия документа, подтверждающего гос. регистрацию юр. лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования; иностранным юр. лицом – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны учреждения (выписка должна быть произведена не ранее шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство юр. статуса в соответствии с законодательством страны учреждения с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык; представителем юр. лица РБ – доверенность, выданная в установленном законодательством порядке (кроме случаев, когда юр. лицо представляет его руководитель); представителем гражданина или индивидуального предпринимателя РБ – нотариально удостоверенная доверенность; представителем иностранного юр. лица, иностранного физ. лица – доверенность, легализованная в установленном законодательством порядке, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов заявитель (его представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, руководитель юр. лица – также документ, подтверждающий его полномочия. Информация об окончательных суммах затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходах, связанных с изготовлением и представлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения, письменно доводится до сведения участников до начала проведения аукциона. Организатор аукциона вправе в любое время, но не позднее чем за 3 дня до даты проведения аукциона, отказаться от проведения аукциона. Доп. информацию по торгам можно получить по тел.: (0212) 24-63-12, (29) 510-07-63, e-mail: vcm74@mail.ru, marketvit.by. Ознакомиться с предметом торгов можно по предварительному согласованию с Продавцом по тел.: +375 (33) 3078303 Ковалева Евгения Александровна, +375 (25) 5150243 Кадушкевич Виктория Александровна.

Французскія ўлады ўпарцяцца ў правядзенні пенсіённай рэформы

Французскія ўлады не адмовяцца ад правядзення пенсіённай рэформы, нягледзячы на пратэсты, якія працягваюцца ў краіне. Пра гэта заявіў афіцыйны прадстаўнік урада Францыі Аліўе Веран. «Мы не маем намеру адмаўляцца ад рэформы пенсійнай сістэмы, паколькі яна вельмі важная для будучыні нашага сацыяльнага жыцця», — сказаў ён у эфіры тэлеканала LCE.

Веран зазначыў, што «ўлады на працягу некалькіх месяцаў праводзілі кансультацыі, у прыватнасці з прафсаюзамі, па гэтым праекце». «Мы пайшлі на саступкі і скарэкціравалі палажэнні рэформы. Цяпер праект большасцю галасоў быў адобраны ў Сенаце, і гэты тыдзень стане вызначальным у лёсе гэтага законапраекта», — падкрэсліў прадстаўнік урада.

Сенат напрыканцы мінулага тыдня адобрыў прапанаваны ўрадам праект пенсіённай рэформы. «За» прагаласавалі 195 дэпутатаў, «супраць» — 112. Такім чынам, зроблены яшчэ адзін крок, каб прапанаваныя ўрадам змены сталі законам. «Мы падышлі да завяршэння гэтых вельмі напружаных дэбатаў, — заўважыў старшыня Сената Жэрар Ларшэ. — Выказаліся ўсе. Правялі больш за 100 гадзін дыскусій. Мы зарэгістравалі рэкордную колькасць паправак і падпаправак — усяго 8900».

Фінальную версію законапраекта павінна ўзгадніць 15 сакавіка сумесная камісія з сямі дэпутатаў Нацыянальнага сходу (ніжняя палата) і сямі сенатараў. Калі парламентарыі прыйдуць да пагаднення адносна канчатковага тэксту, ён будзе ўнесены на галасаванне 16 сакавіка спачатку ў Сенат, а потым у Нацыянальны сход. Калі абедзве палаты прагаласуюць за дакумент, то ён будзе канчаткова зацверджаны парламентам.

10 сакавіка прэзідэнт Францыі Эмануэль Макрон адмовіўся сустракацца з прадстаўнікамі прафсаюзных арганізацый. Генеральны сакратар CGT Філіп Марцінез назваў адмову прэзідэнта «абразлівым жэстам у адрас грамадскага руху». Перад пачаткам парыжскага шэсця кіраўнікі найбуйнейшых прафсаюзаў прапанавалі прэзідэнту Макрону арганізаваць рэферэндум. Адпраўленнем парыжскай працэсіі два галоўныя прафсаюзныя лідары кінулі выклік кіраўніку дзяржавы з патрабаваннем прызначыць рэферэндум. «Калі ён так упэўнены ў сабе, яму застаецца толькі параіцца з народам. Паглядзім, якім будзе адказ народа», — заявіў Філіп Марцінез. З гэтым пагадзіўся лідар другога найбуйнейшага прафсаюза CFDT Ларан Бержэ.

У мінулую суботу ў Францыі прайшоў сёмы дзень пратэстаў і забастовак супраць непапулярнай пенсіённай рэформы. Паводле інфармацыі прафсаюзаў, у маштабным страйку ўзялі ўдзел больш чым мільён чалавек. У Парыжы выйшлі 300 тысяч пратэстоўцаў. «Адна справа — пенсіённая рэформа, але назапасілася і агульная незадаволенасць. Таму неабходна выходзіць на вуліцы — без барацьбы мы нічога ён даб'ёмся», — заўважаюць у прафсаюзах. У сталіцы не абышлося без сутыкненняў і беспарадкаў, затрыманы больш чым 30 чалавек. Наступныя агульнанацыянальныя пратэстныя акцыі намечаны на 15 сакавіка — дзень, калі пагаджальная камісія абедзвюх палат парламента павінна прадставіць кампрамісны тэкст законапраекта.

Тым часам сталіца Францыі ператваралася ў сметніцу. Вуліцы Парыжа завалены мяшкамі з харчовымі і іншымі адходамі, перадае Euronews. Іх ніхто не вывозіць. Прычына — забастоўка зборшчыкаў смецця і работнікаў смеццезаводаў. Яны выступаюць супраць рэформы пенсіённай сістэмы, якая прадугледжвае павышэнне мінімальнага ўзросту выхаду на пенсію з 62 да 64 гадоў.

«Тыдзень без вывазу смецця. Смурод і гнілата. Ніякіх надзвычайных мер, нават частковых з боку мэрыі Парыжа. Яшчэ адзін прыклад бяздзейнасці і непавагі да парыжан», — напісаў у "Твітэры" намеснік міністра транспарту Клеман Бон. Мясцовыя жыхары, турысты скардзяцца на невыносны смурод і з'яўленне на вуліцах пацукоў і мышэй. Антысанітарнымі ўмовамі занепакоены ўладальнікі рэстаранаў і супермаркетаў. Улады заяўляюць, што спрабуюць вырашыць праблему прыцягненнем да збору смецця прыватных кампаній.

Забастоўка інтэрнаў парушыць сістэму аховы здароўя Вялікабрытаніі

Урачы-інтэрны праводзяць у Вялікабрытаніі трохдзённую забастоўку, патрабуючы павышэння заработнай платы і паляпшэння ўмоў працы, паведаміла ТАСС са спасылкай на Брытанскую медыцынскую асацыяцыю. Адзначаецца, што ў трохдзённай забастоўцы ўдзельнічаюць звыш 60 тысяч маладых урачоў, якія патрабуюць павышэння зарплаты на 26 працэнтаў.

Страйк інтэрнаў прывёў да адмены дзясяткаў тысяч бальнічных прыёмаў, што можа сур'ёзна парушыць работу сістэмы аховы здароўя Вялікабрытаніі (NHS), паведамляе газета Guardian. «На гэтым тыдні бальніцы адмянілі дзясяткі тысяч амбулаторных прыёмаў і аперацый перад страйкам урачоў-інтэрнаў, што сур'ёзна парушыць работу NHS. Аддзяленні NHS у Вялікабрытаніі адклалі значна больш прыёмаў і аперацый, чым падчас нядаўніх забастовак медсясцёр і супрацоўнікаў хуткай дапамогі», — гаворыцца ў публікацыі Guardian.

Сістэма аховы здароўя Вялікабрытаніі ўжо шмат месяцаў пакутуе ад вострага недахопу медыцынскіх работнікаў. Усё больш людзей сыходзяць з прафесіі на фоне празмернай нагрузкі, росту цэн і адсутнасці магчымасці павысіць кваліфікацыю. Сітуацыю пагаршаюць забастоўкі медперсаналу. Тысячы брытанскіх работнікаў хуткай дапамогі неаднаразова ладзілі акцыі пратэсту гэтай зімой, патрабуючы павышэння заработнай платы на фоне высокай інфляцыі ў краіне. Урад Вялікабрытаніі афіцыйна запытаў дапамогу вайскоўцаў для падтрымання работы медустаноў падчас забастовак. На пікеты таксама выходзілі і іншыя работнікі сістэмы аховы здароўя, сярод якіх медбраты і медсёстры, спецыялісты па фізічнай рэабілітацыі, парамедыкі, асістэнты супрацоўнікаў неадкладнай дапамогі і дыспетчары.

Сёння страйк урачоў-інтэрнаў супадзе з найбуйнейшай за апошнія гады забастоўкай, у якой возьмуць удзел дзяржслужачыя, настаўнікі, супрацоўнікі універсітэтаў, работнікі метро. Таксама характэрна, што ў гэты дзень міністр фінансаў Вялікабрытаніі Джэрэмі Хант прадставіць план дзяржаўных выдаткаў на наступны год. Хваля забастовак ахапіла Злучанае Каралеўства яшчэ напрыканцы мінулага года, што звязана з рэзкім ростам інфляцыі, падзеннем рэальных даходаў і ўзроўню жыцця насельніцтва. У стачках бяруць удзел медработнікі, супрацоўнікі службаў неадкладнай дапамогі, настаўнікі, выкладчыкі універсітэтаў, чыгуначнікі, кіроўцы аўтобусаў, пагранічнікі, паштальёны, а таксама прадстаўнікі шэрагу іншых прафесій. Брытанскія ўлады ў адказ на забастоўкі заяўлялі, што не могуць падняць заробкі занятых у дзяржсектары людзей да ўзроўню інфляцыі, таму што гэта прывядзе да далейшага росту цэн у краіне і толькі ўзмоцніць і без таго вялікую нагрузку на бюджэт.

Саудаўская кампанія зарабіла столькі, колькі сусветныя энергагіганты, разам узятыя

Днямі саудаўская Saudi Aramco (самая дарагая па рынкавай капіталізацыі нафтавая кампанія і адна з самых дарагіх кампаній свету) прадставіла справаздачу за 2022 год. Эксперты адзначаюць, што чысты прыбытак дзяржкампаніі склаў амаль столькі, колькі прыбытак пяці найбуйнейшых заходніх энергагігантаў, разам узятых.

Чысты прыбытак Saudi Aramco склаў 161,1 мільярда долараў, вынікае з яе фінансавай справаздачнасці. Прыбытак павялічыўся на 46,5 працэнта ў параўнанні з узроўнем 2021 года. Кампанія назвала атрыманыя вынікі рэкорднымі. Прыбытак Saudi Aramco летась аказаўся найбольшым з 2019 года, калі Saudi Aramco правяла IPO, адзначыў Bloomberg. Кампанія дабілася такіх вынікаў за кошт рэкордных аб'ёмаў вытворчасці і павелічэння кошту нафты.

Па выніках чацвёртага квартала мінулага года Saudi Aramco выплаціць інвестарам $19,5 млрд у выглядзе дывідэндаў. Гэта на чатыры працэнты больш, чым было па выніках трэцяга квартала 2022-га. Савет дырэктараў рэкамендаваў таксама выплаціць бонусы акцыянерам, якія маюць на іх правы. Рашэнне Saudi Aramco аб павелічэнні дывідэндаў нечаканае, улічваючы невялікае зніжэнне даходаў кампаніі ў чацвёртым квартале, адзначыў Bloomberg. Дывідэнды Saudi Aramco — крытычна важная крыніца даходаў для ўрада Саудаўскай Аравіі.

Навукоўцы вярнулі да жыцця 48 500-гадовы «зомбі-вірус» з вечнай мерзлаты

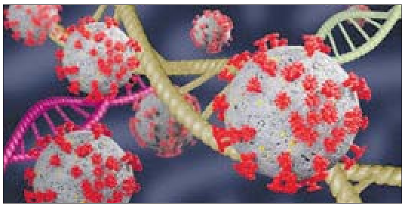

Даследчыкі па ўсім свеце здабываюць і рэаніміруюць некаторыя старажытныя патагены, каб паспрабаваць ацаніць небяспеку для чалавека, якую могуць прадстаўляць бактэрыі і вірусы, што знаходзяцца ў вечнай мерзлаце. Групе французскіх навукоўцаў пад кіраўніцтвам Жан-Мішэля Клаверы (Універсітэт Экс-Марсэль) атрымалася вылучыць некалькі штамаў палеавіруса з узораў вечнай мерзлаты, перадае Euronews. Самым «маладым» з іх стаў гіганцкі Pithovirus, які знаходзіўся ў спячым стане на працягу 27 тысяч гадоў, а самаму «старому» — 48,5 тысячы гадоў. Гэта сусветны рэкорд.

У даследаванні, апублікаваным Клаверы і яго камандай у часопісе Viruses, даказваецца, што «зомбі-вірус», закрыты ў вечнай мерзлаце на працягу 48 500 гадоў, усё яшчэ валодае інфекцыйнымі ўласцівасцямі. Большасць ізалятаў вірусаў належала да сямейства Pandoraviridae — роду вірусаў з двухланцуговай ДНК, якія заражаюць працэйшыя мікраарганізмы. У мэтах бяспекі французскія навукоўцы засяродзіліся менавіта на адраджэнні дагістарычных вірусаў, якія паражаюць амёб Acanthamoeba, а не жывёл ці людзей.

«На шчасце, мы можам спадзявацца, што эпідэмія, выкліканая адроджанай дагістарычнай патагеннай бактэрыяй, можа хутка кантралявацца сучаснымі антыбіётыкамі, якія ёсць у нашым распараджэнні, нават нягледзячы на тое, што бактэрыі з генамі ўстойлівасці да антыбіётыкаў дзіўна распаўсюджаны ў вечнай мерзлаце», — пішуць аўтары даследавання.

Французскія навукоўцы папярэджваюць, што «сітуацыя будзе значна больш катастрафічнай у выпадку захворвання раслін, жывёл ці чалавека, выкліканых адраджэннем старажытнага невядомага віруса», супраць якога не існуе вакцыны ці спецыфічнага лячэння. Паводле слоў Жан-Мішэля Клаверы, невядома, як доўга гэтыя вірусы могуць захоўваць кантагіёзнасць пасля ўздзеяння знешніх умоў (ультрафіялет, кісларод, цяпло). Тым не менш рызыка заражэння будзе ўзрастаць «ва ўмовах глабальнага пацяплення, калі раставанне вечнай мерзлаты будзе паскарацца і ўсё больш людзей і прамысловых прадпрыемстваў будуць перамяшчацца ў Арктыку».

Падрыхтаваў Захар БУРАК.

«...Думаў, шчасце ў руцэ? Глянуў —трактар у рацэ!»

Пе-ра-зі-ма-ва-лі! З клічнікам і па складах — гэта ад радасці і да месца. Як і спрэчка аб узростах жанчын: паводле адной версіі, іх тры: дзяўчынка, дзяўчына, маладзіца, маладзіца, маладзіца... Паводле другой — чатыры: «мама ведае ўсё», «мама ведае не ўсё?», «ма-ма нічога не ведае!», «трэ было слухаць маму!»? Хуткасць гуку і сапраўды штука дзіўная: гадоў з 20 бацькі штосьць гавораць табе, а «даходзіць» — пасля 40, у найлепшым выпадку... Што, дарэчы, не толькі пра жанчын: і пра мужчын таксама.

Адзін з іх, расказвалі, на-прадвесні ў калгаснай май-стэрні тэхніку ўзяўся правіць, да сяўбы рыхтаваць. Сеялкі старыя, запчастак мала, жа-леза настыўшы... Ён, бядак, гайкі закручвае, на рукі ху-кае, каб хоць трохі сагрэць, ды яшчэ і прыгаворвае: «Трэ было слухаць маму!», «Трэ было слухаць маму!»

Раённае начальства по-бач круцілася (правярала, што зроблена, што — не), пачула гэтыя словы ды пы-таецца: «Слухай, чалавеча, а кім была твая мама і што ж яна такое казала?» — «О-о-ой, — завойкаў рамонт-нік, — наймудрэйшая была жанчына! Змалку прасіла, каб я добра вучыўся, каб пасля школы ў медінсты-тут паступаў... Паслухаў бы яе, — можа б, гінеколагам стаў. І рукі ў цяпле былі б, і грошы ў кішэнях, а так...»

Больш позняя думкі — што яшчэ Цыцэрон заўва-жыў — звычайна болей разумныя (то-бок, «добрая мысля прыходзіць апосля»). Да трактарыста з верхняга здымка, мусіць, таксама? Бо спачатку...

Губіць
кожны божы год
Рыбакоў
станчэлы лёд!
А якой жа матары
На яго
на... трактары?!
Не шукайце логікі:
Хтосьці рваў на могілкі!

Лічаць так **сужэнцы Астроўскія з Мінска.** І, згадзі-цеся, маюць рацыю. Як і **спадар Аляксандр Матошка з Расоншчыны:**

Галалёдзіца, як фактар:
«Павяло»
з дарогі трактар —
Напрасткі, па цаліку,
З горкі,
«носам» у раку...
Трактарысту — век маліцца,
Што там мелкая вадзіца!

А вось зараз — думаць: як з той вадзіцы выбрацца?

З назіранняў бывалых: наш чалавек заўсёды сла-віўся тым, што знаходзіў выхад з розных складаных сітуацый, але ж найперш ён славіўся тым, што знаходзіў туды... увоход, то-бок — па-водле **спадара Віктара Сабалеўскага з Узды** — пры-годы на адно ўсім вядомае месца:

Заруліў наш Федзя ў нерат:
Ні назад цяпер, ні ўперад...
А нядаўна ж так фарсіў,
Па мястэчку калясіў,
Разганяючы сабак...
Быў — кіроўца!..
Стаў бядак:
«Носам» у ваду занурыў...
Пасмяюцца зараз куры!

Прычым смех, падобна, расцягнецца, бо выцягнуць трактар не так і проста!

Мудрая заўвага ад мін-чанкі **спадарыні Любові Чыгрынавай:**

Каб учора не ліхачыў,
Сёння б —
столькі не ішачыў.

Ад **спадарыні Ніны Бурко з Бярэзіншчыны** — праў-дзівая гісторыя. Нейкі час старшынёй іх райвыканкама працаваў Уладзімір Васілевіч Ліхач. Талковы быў кіраўнік: шмат што на свае вушы ха-цеў пачуць, на свае вочы ўба-чыць — усюды паспець.

Аднойчы на чарговую на-раду ляцеў, у сваім жа гора-дзе хуткасць перавысіў. Да-ішнік тут як тут: «Вашы даку-менты!» Старшыня ў адказ: «Я спазняюся! Вы што — не бачыце? Я — Ліхач!» — «Дык тут да бабкі не хадзі: відаць, што — ліхач, — згаджаецца даішнік, — восемдзесят кэмэ на спідометры! Гэта ж хіба галавы не меўшы?!»

І штрафу яму, каб больш не панадна было...

Такім чынам павучылі, паправілі чалавека. Іншых, як лічыць **спадар Віктар Сабалеўскі,** словам ды штра-фам ужо не праймеш:

Хлапец, выпіўшы, хваліўся:
— Я ў кашулі нарадзіўся!
Магу тое, потым гэта...
Шчасце:
хуценька «прыехаў».

Ці ўсё ж — паводле **сужэнцаў Астроўскіх** — «прыплыў»:

З маладосці
ў кайф Максіму
Цяга, пошукі экстрыму:
Лезе, бедны, і з ахвотай
То ў раку, то дзе ў балота...
А пасля мо й сам не рад,
Бо не выедзе ж назад!

(З дыялогаў: «У маладо-сці я падымаў штангу ў 300 кілаграмаў». — «Ды быць не можа! Столькі не падымаў нават чэмпіён свету!» — «А вось я — падымаў... Праўда, не падняў»...)

З бываліц: двое пада-рожнікаў ішлі па лесе і на сцежцы ўбачылі валун. «Іду ў заклад: я спіхну гэты ка-мень, — падахвоціўся мала-ды (мужчыны — яны такія: ім абы паспрачацца, пабіцца, а то і паваяваць). — «Цяжка будзе, — папярэдзіў старэй-шы, — аднак... Прыклаўшы сілы ды магчымасці, можа, гэта і ўдасца».

Хлопец нічога не шкада-ваў: упіраўся, падыходзіў да каменя з розных бакоў, спрабаваў падважваць і нешта падсоўваць, і ўрэш-це здаўся: няма болей сіл! «Але ж ты не скарыстаў магчымасці», — заўважыў яго спадарожнік. — «Гэта якія?» — «Не спытаў маёй дапамогі».

Вось і гора-трактарысту без яе, відаць, не абысціся. На думку **спадарыні Таццяны Новік з Клецка:**

Практыкант яшчэ Сярожа:
Рухавік завесці — можа,
І паехаць — не туды!
Яшчэ добра — без бяды!
Не кажыце, што балбес, —
Выклікайце МНС!

Кажуць, там — практы-кантаў няма і нават быць не можа: там — сапраўдныя асы — майстры сваёй спра-вы, людзі разумныя... Не тое што «герой» **спадара Валерыя Гаўрыша з Чавусаў:**

Жонка клікнула: «Абед!»
Напрасткі рвануў Міхед:
У ваду, як чорт панёс!
Хоць паблізу —
добры мост...
Трактар — сеў,
абед — адкляўся.
...Хто б на працу
так спяшаўся!

З дыялогаў у начальства: «Прабачце, я сёння спазніў-ся!» — «Нешта здарыла-ся?» — «Не, проста не хацеў прыходзіць»...

Хоць там, на рабоце, па-водле **сужэнцаў Астроўскіх,** свае парадкі, свае плюсы і прынцыпы. Адзін з самых распаўсюджаных па сённяшнім часе — Рабінзо-на Круза: усе чакаюць пят-ніцы, калі

Трактарыстам
пасля змены
Часам мора па калена:
Што начальства?!
Што ДАІ?!
Узяў на грудзі і гані!
...Думаў,
шчасце ў руцэ?
Глянуў —
трактар у рацэ!

Добра, што не ўвесь: ляг-чэй будзе выцягнуць, а зрэш-ты... Праўдзівая гісторыя ад **спадарыні Соф'і Кусянковай з Рагачоўшчыны:**

У калгасе «Светлы шлях»
Справы сёння —
проста швах:
Луг у студзені касілі,
Сп'яну трактар утапілі,
А вясной снягі сышлі, —
І ў возеры знайшлі...
Там, як добра пашукаць,
Можна і сеялку падняць.

А ўсё таму, паводле **спадара Мікалая Касмачэўскага з Наваполацка,** што

Сеў Мікола наш на колы, —
— Гэта ўсё, — сказаў,—
што трэба,
Каб заўсёды
быць вясёлым,
Мець і хлеб,
І штосьць да хлеба.

Як сведчыць здымак, па-мыліўся, бядак, бо да «ко-лаў» патрэбны рукі, а най-перш (паводле **спадарыні Чыгрынавай**) — галава:

Жыць і жыць бы ў Беларусі:
Тут не страшны землятрусы!
Ды ёсць іншая навала:
Дурняў побачкі навалам.

І п'яніц не менш — на думку **спадара Сабалеўскага.** Адкуль:

У сяброў была ахвота
«Пасядзець» пасля работы:
Грошай хуценька сабралі,
Па віно ганца паслалі.
Той жа — выпіў барыша
І ачнуўся... у камышах.

Паводле **сужэнцаў Астроўскіх,** яго трактар пад-вёў:

Скача зайцам пасля п'янкі
«Беларус»
у дзядзькі Ванькі...»
А надарыцца паводка,
Паплыве...
падводнай лодкай!

Што, дарэчы, добра было б, бо апошнім часам (праўду піша **спадар Мікалай Старых з Гомеля!**):

Наша матухна-прырода
Можа блытаць поры года:
Гадоў колькі ажно ў маі
«Мухі» белыя лятаілі,
А на гэтыя Каляды
Мы дажджам былі не рады.

Ці не пра тое ж радкі **спадарыні Валянціны Гудачковай з Жыткавічаў:**

Вы не ганьбіце Кандрата:
Тут стыхія вінавата.
То адліга, то снягі —
Вось і топіць берагі.

То-бок, блытае планы. Яў-рэйская прыказка: не турбуй-ся пра заўтрашні дзень, бо ты не ведаеш, што з табой зда-рыцца сёння. Ну сапраўды:

Сёння марыў Саша
Апынуцца ў Дашы:
Прапанову ёй зрабіць,
Каб заўсёды разам быць...
Планы зблытала паводка:
«Беларус» жа
не падлодка.

Але ж прагрэс не стаіць на месцы. «Не так даўно мне пашчасціла з'ездзіць у Магі-лёў, — піша **спадар Валерый Гаўрыш,** — схадзіць на выставу «Беларусь інтэлек-туальная», убачыць новыя распрацоўкі, парадавацца за нашых вучоных...»

Надзей на тое, што дзяку-ючы ім наш трактар паплыве (падлодкай!) Валерый Міка-лаевіч не выказвае. Затое ў чатырох радках ад **спадара Банеля з Мінска** — аж два кампліменты: і фотакарэс-пандэнту «Звязды», і тым самым айчынным інтэлек-туалам:

Ас Кляшчук, бо што ні фота,
То мазгам людскім работа!
...Трактар сёлетні зімой
Выпрабоўвалі вадой.

Значыць, можа стацца, што ён паплыве? Але ж (па-водле **спадарыні Гудачковай**) пры адной умове:

За палі-канавы
Ясь ляцеў да Клавы:
Так хацеў ёй памагчы,
Што заехаў у карчы.
...Тое, брат,
што робіш спехам,
Завяршыцца
можа смехам.

Для яго, такога дэфі-цытнага і патрэбнага (хоць часам і сумнага), у рэдак-цыйнай пошце яшчэ не-калькі падстаў — падпісаў да здымка.

Ад **спадара Сабалеўскага:**

Па суботах Федзя
Едзе за сяло.
Аўтамыйні зроду
Ў вёсцы не было.

Ад **спадара Мікалая Камароўскага з Оршы:**

На Каляды Ясь... купаўся,
Значыць, Новы год ўдаўся?

Ад **спадара Матошкі:**

Гэта, браце, не бяда,
Як па колы вада...
Уратуй —
Божа, бронь! —
Уваліцца ў агонь!
Сілы добра б знайсці
З медзі трубы прайсці!

Ад **спадарыні Гудачковай:**

Доўгай зімкай трактары
Лепш трымаць
на мехдвары
Ну а гэты, небарака,
Зімаваў тут
разам з ракам?

Ад яе ж, **спадарыні Валянціны,** добрая навіна: «У нас з'явіліся першыя пад-снежнікі! Зіма, дзякаваць бо-гу, няцяжкай была. Я вось на паліве крыху сэканоміла, а на падпісцы — не і не буду... Звяздоўскія конкурсы пад-штурхоўваюць да творчас-ці, прымушаюць звяртацца да слоўнікаў — яшчэ лепш вывучаць сваю мову, мову бацькоў і дзядоў. У гэтым мне добра дапамагаюць кні-гі, а таксама суседзі: нашы людзі, наколькі ведаю, не цу-раюцца роднай мовы».

Для іх, гэтых людзей і з гэ-тага ж канверта, — верш:

Мужчынскае свята
Зіму завяршае:
Зганяе снягі і завеі.
Жаночае свята
Вясну сустракае —
Нам дорыць цяпло і надзеі.
...На добрыя словы
Не трэба нагоды:
Дай божа нам шчасця
На ўсе поры года!

Вось на гэтай прыгожай ноце і можна было б завяр-шыць чарговы агляд, але...

Трохі статыстыкі: «Ле-тась на конкурс было прад-стаўлена пяць здымкаў, да іх надрукаваны подпісы больш чым 20 аўтараў, — падлічыў **спадар Мікалай Старых.** — Найлепшымі прызнаваліся радкі **Мікалая Касмачэўскага, Валерыя Гаўрыша, Мікалая Камароўскага, Соф'і Кусянковай і мае...** А наогул за ўсе гады існавання рубрыкі (гэ-та ж трэба было злічыць!?) найбольш перамог у **Любові Чыгрынавай** — 12! Па 10 — у **сужэнцаў Астроўскіх, Анатоля Гарачова** і **Валерыя Гаўрыша,** 8 — у мяне, **Мікалая Старых.** Да лідараў імкліва набліжаюц-ца **Валянціна Гудачкова** і **Соф'я Кусянкова:** у іх па 7 перамог...»

Што датычыцца апошня-га здымка (гл. нумар «Звяз-ды» за 18.01 г.г..., на ім, на-гадаем, было трое мужчын ля аўто і байдаркі), то най-лепшыя радкі пра іх, павод-ле вялікага чытацкага журы, напісалі **спадарыня Соф'я Кусянкова з Рагачоўшчыны, Валянціна Гудачкова з Жыткавічаў, Любоў Чыгрынава з Мінска, спадары Віктар Сабалеўскі з Узды і Аляксандр Матошка з вёскі Янкавічы Расонскага раёна.**

Вось з гэтым, апошнім меркаваннем, згадзілася і журы маленькае рэдакцый-нае, таму прыз у выглядзе падпіскі на дарагую сэрцам «Звязду» на другі квартал 2023 года накіроўваецца на Расоншчыну.

Хочаце, каб родная га-зета на роднай мове пяць разоў на тыдзень прыходзі-ла і да вас? Тады варыянтаў два: альбо не спазніцца — аформіць падпіску (на ме-сяц, два, на квартал), альбо ўважліва паглядзець на чарговы конкурсны здымак (унізе), прыдумаць подпіс (можна некалькі, але трап-ных, дасціпных, каротках — не больш за восем радкоў) і даслаць у рэдакцыю. Шанц на выйгрыш мае кожны. Поспехаў!

Валянціна ДОЎНАР,
Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ПРАВИЛА ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «ЧИСТАЯ РАДОСТЬ»

Настоящие правила проведения рекламной игры «**Чистая радость**» (далее – Правила) разработаны в соответствии с Положением о проведении рекламных игр на территории Республики Беларусь, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 30.01.2003 № 51 (с изменениями и дополнениями), и определяют порядок проведения рекламной игры «**Чистая радость**» (далее – Рекламная игра).

В настоящих правилах нижеперечисленные термины имеют следующее значение:

Участник – лицо, которое совершило покупку Игровых товаров на сумму не менее 20,00 (двадцати) белорусских рублей в одном чеке (с учетом предоставленных скидок) в любом магазине розничной торговой сети «Мила» или в интернет-магазине mila.by, использовало при расчетах за покупку Карту лояльности «Мила», кобрендинговую банковскую платежную карту Министерства Обороны Республики Беларусь или любую другую карту, имеющую логотип программы лояльности «Моцная картка» (далее – «Бонусная карта «Мила»).

Кассовый (товарный) чек – документ, подтверждающий факт приобретения Игрового товара, который должен содержать сведения о номере документа, УНП (учетном номере плательщика) продавца, адресе торгового объекта, дате продажи, наименовании, количестве и цене приобретенного Игрового товара. Кассовые (товарные) чеки без наименования Игрового товара либо с наличием Игрового товара на сумму меньше 20,00 (двадцати) белорусских рублей не могут быть использованы для участия в Рекламной игре.

Бонусная карта «Мила» – пластиковая карта с нанесенным на ней уникальным идентификационным штрих-кодом, эмитированная ООО «Парфюм Трейд», или электронная бонусная карта «Мила» – виртуальная карта, имеющая уникальный номер и уникальный штрих-код, который может совпадать с номером имеющейся пластиковой Бонусной карты, а также кобрендинговая банковская платежная карта Министерства Обороны Республики Беларусь или любая другая карта, имеющая логотип программы лояльности «Моцная картка».

Интернет-сайт – сайт promomila.by.

1. Организатор Рекламной игры

Организатором Рекламной игры является Общество с ограниченной ответственностью «ТДИ ПРОМОИВЕНТ», Республика Беларусь, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 21, к. 5, пом. 1, УНП 190771520, зарегистрированное Минским горисполкомом Республики Беларусь решением от 2 ноября 2006 года, в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 190771520.

2. Участники Рекламной игры

К участию в Рекламной игре приглашаются лица, достигшие возраста 18 лет: все граждане Республики Беларусь, постоянно проживающие в Республике Беларусь; иностранные граждане; лица без гражданства, имеющие вид на жительство на территории Республики Беларусь, постоянно проживающие в Республике Беларусь.

Участником Рекламной игры не может быть лицо, состоящее в трудовых отношениях с Организатором, супруг (супруга) такого лица, его близкие родственники, а также лица, находящиеся с таким лицом в отношениях свойства.

3. Наименование Рекламной игры: «Чистая радость»

4. Территория проведения Рекламной игры: магазины розничной торговой сети «Мила», расположенные на территории Республики Беларусь, включая интернет-магазин mila.by.

5. Срок начала Рекламной игры: 16 марта 2023 г.

6. Срок окончания Рекламной игры: 30 июня 2023 г.

7. Наименования товаров (работ, услуг) или их групп, в целях стимулирования реализации которых проводится Рекламная игра

Рекламная игра проводится в целях стимулирования продаж товаров, реализуемых в магазинах розничной торговой сети «Мила», расположенных на территории Республики Беларусь, а также в интернет-магазине mila.by под товарными знаками «Persil», «Ласка», «LOSK», «Bref», «Somat», согласно нижеприведенному списку:

Штрихкод	Наименование товара
9000101523584	Гель средство чистящее для унитаза Бреф Бриллианс Арктическая Волна 3*42 г
9000101523430	Гель средство чистящее для унитаза Бреф Бриллианс Арктическая Волна 2*42 г
9000101523706	Гель средство чистящее для унитаза Бреф Бриллианс Арктическая Волна 42 г
9000101523461	Гель средство чистящее для унитаза Бреф Бриллианс Свежесть Дождя 2*42 г
9000101523553	Гель средство чистящее для унитаза Бреф Бриллианс Свежесть Дождя 3*42 г
9000101523645	Гель средство чистящее для унитаза Бреф Бриллианс Свежесть Дождя 42 г
9000100344098	Ополаскиватель для посудомоечных машин Somat 750 мл
9000100753463	Освежитель д/унитаза Bref Сила-актив Лимонная свежесть 3*50 г
9000100753494	Освежитель д/унитаза Bref Сила-актив Океанский бриз 3*50 г
9000101401516	Соль для посудомоечных машин Somat 1,5 кг
9000101424348	Средство д/мытья посуды Somat в посудом. маш. в форме табл. 34 шт.
9000101347814	Средство д/мытья посуды Somat Все-в-1 в посудомоечн. машинах в форме табл. 24 шт.
9000101428452	Средство д/мытья посуды Somat Экселленс 45 шт. 4 в 1 в посудомоечных машинах в форме капсул
9000101404548	Средство д/стирки гель жидкое Losk Ароматерапия 2,92 кг 40 стирок
9000101409468	Средство д/стирки жидкое Ласка 1 л для Цветного (16 стирок)
9000101409086	Средство д/стирки жидкое Ласка 2 л для Темного (33 стирки)
9000101409208	Средство д/стирки жидкое Ласка 2 л для Цветного (33 стирки)
9000101409161	Средство д/стирки жидкое Ласка Уход и Восстановление 2 л (33 стирки)
9000101405538	Средство д/стирки жидкое Losk 1,3 л гель Горное Озеро (20 стирок)
9000101405446	Средство д/стирки жидкое Losk 1,3 л гель Колор (20 стирок)
9000101405699	Средство д/стирки жидкое Losk 1,17 л гель Детский
9000101404470	Средство д/стирки жидкое Losk Ароматерапия Актив-Займ 6 Малайзийская орхидея и Сандал. дерево 1,46 л (20 стирок)
9000101520866	Средство д/стирки жидкое Losk гель Ароматерапия Жасмин и Масло Жожоба (20 стирок) 1,46 л
9000101520781	Средство д/стирки жидкое Losk гель Ароматерапия Орхидея и Масло Макадамии (20 стирок) 1,46 л
9000101407075	Средство д/стирки жидкое Persil 1,76 л гель Премиум (27 стирок)
9000101408102	Средство д/стирки жидкое Persil 1,95 л гель Колор (30 стирок)
9000101407839	Средство д/стирки жидкое Persil Свежесть от Vernel 1,95 л Пауэр Гель (30 стирок)
9000101504248	Средство д/стирки концентрированное Persil Капс Колор в водорастворимых капсулах 28*2 шт.
9000101429442	Средство д/стирки Лоск концентриров. 12*2 шт. Капс Ароматерапия Малайзийский цветок в водораств.капсулах Losk
9000101502756	Средство д/стирки Losk Ароматерапия Малайз. цветок конц. 12 шт.
9000101426045	Средство д/стирки Losk Ароматерапия Малайз. цветок конц. 18 шт.
9000101502787	Средство д/стирки Losk Капс Колор конц. 12 шт.
9000101426083	Средство д/стирки Losk Капс Колор конц. 18 шт.
9000101421248	Средство д/стирки Persil Капс Колор конц. 21 шт.
9000101421095	Средство д/стирки Persil Капс Колор конц. в водораств. капс. 14 шт.
9000101421132	Средство д/стирки Persil Капс Свежесть от Вернель конц. в водораств. капс. 14 шт.
9000101420975	Средство д/стирки Persil Премиум Капс конц. 12 шт.
9000101421286	Средство д/стирки Persil Свежесть от Вернель конц. 21 шт.
9000101083941	Средство дезодорирующее Bref Дачный 450 г
9000101400434	Средство для мытья посуды в посудомоечных машинах Somat Порошок Классик 3 кг
9000101336023	Средство для мытья посуды в посудомоечных машинах Somat All in 1 48 шт. в форме таблеток
9000101419047	Средство для мытья посуды Сомат 2*630 мл Все-в-1 гель в посудомоечных машинах, шт.
9000101428575	Средство для мытья посуды Сомат 4 в 1 в посудомоечных машинах в форме капсул Экселленс 60 шт.
9000101418927	Средство для мытья посуды Сомат в посудомоечных машинах 558 мл Все-в-1 Гель Лимон и Лайм Somat, шт.
9000101419009	Средство для мытья посуды Сомат Все-в-1 гель в посудомоечных машинах 936 мл
9000101428643	Средство для мытья посуды Сомат Экселленс 30 шт. 4 в 1 в посудомоечных машинах в форме капсул
9000101418965	Средство для мытья посуды Somat Все-в-1 гель Лимон и Лайм в посудомоечных машинах 936 мл
9000101522730	Средство для стирки жидкое гель Лоск Ароматерапия Орхидея и Масло Макадамии (30 стирок) 2,19 л
9000101408010	Средство для стирки жидкое гель Persil Лаванда 1,3 л (20 стирок)
9000101408454	Средство для стирки жидкое гель Persil Колор 1,3 л (20 стирок)
9000101408072	Средство для стирки жидкое гель Persil Пауэр Свежесть от Vernel 1,3 л (20 стирок)
9000101407037	Средство для стирки жидкое Гель Persil Премиум 1,17 л (18 стирок)
9000101407983	Средство для стирки жидкое гель Persil Сенситив 1,3 л (20 стирок)
9000101420777	Средство для стирки жидкое Ласка Арома-уход 2,7 л (45 стирок)
9000101409543	Средство для стирки жидкое Ласка для Белого 1000 мл (16 стирок)
9000101409642	Средство для стирки жидкое Ласка Для Темного 3 л (50 стирок)
9000101409321	Средство для стирки жидкое Ласка для Темного 1000 мл (16 стирок)
9000101409802	Средство для стирки жидкое Ласка Для Цветного 3 л (50 стирок)
9000101409420	Средство для стирки жидкое Ласка Уход и Восстановление (16 стирок) 1000 мл
9000101409741	Средство для стирки жидкое Ласка Уход и Восстановление 3 л (50 стирок)
9000101409925	Средство для стирки жидкое Ласка Шерсть и Шелк 3 л (50 стирок)
9000101409581	Средство для стирки жидкое Ласка Шерсть и Шелк 1000 мл (16 стирок)
9000101409284	Средство для стирки жидкое Ласка Шерсть и Шелк 2000 мл (33 стирки)
9000101415773	Средство для стирки жидкое Персил гель Колор (60 стирок) 2*1,95 л
9000101404333	Средство для стирки жидкое Losk Ароматерапия Актив-Займ 6 Малазийская Орхидея и Сандаловое Дерево 2,19 л (30 ст
9000101405569	Средство для стирки жидкое Losk Горное озеро 1,95 л (30 стирок)
9000101405477	Средство для стирки жидкое Losk Колор 1,95 л (30 стирок)
9000101408133	Средство для стирки жидкое Persil гель Колор (40 стирок) 2600 мл
9000101416466	Средство для стирки жидкое Persil гель Колор Премиум (36 стирок) 2340 мл
9000101416381	Средство для стирки жидкое Persil Колор Премиум 1,17 л гель (18 стирок)
9000101416428	Средство для стирки жидкое Persil Колор Премиум 1,76 л гель (27 стирок)
9000101408171	Средство для стирки жидкое Persil Пауэр Гель Свежесть от Vernel 2,6 л (40 стирок)
9000101429428	Средство для стирки концентрированное Losk Колор в водорастворимых капсулах 12*2 шт.
9000101411959	Средство для стирки концентрированное Losk Колор Дуо-Капс 18 шт.
9000101421484	Средство для стирки концентрированное Persil Капс Колор в водораств. капсулах 28 шт.
9000101421521	Средство для стирки концентрированное Persil Капс Свежесть от Вернель в водораств. капсулах 28 шт.
9000101521924	Средство для стирки Ласка концентрированное Caps все-в-1 для темного в водораств. капс. 10*14,5 г
9000101522211	Средство для стирки Ласка концентрированное Caps все-в-1 для темного в водораств. капс. 24*14,5 г
9000101522174	Средство для стирки Ласка концентрированное Caps все-в-1 для цветного в водораств. капс. 24*14,5 г
9000101521887	Средство для стирки Ласка концентрированное Caps все-в-1 для цветного в водораств. капс. 10*14,5 г
9000101423037	Средство для стирки Лоск гель Горное Озеро (60 ст) жидкое 2*1,95 л
9000101423068	Средство для стирки Лоск гель Колор (60 ст) жидкое 2*1,95 л
9000101407228	Средство для стирки Персил гель Премиум (36 стирок) жидкое 2,34 л
9000101530131	Средство для стирки Персил Колор в водорастворимых капсулах «Persil» концентрированное 56 шт. капс.
9000101530162	Средство для стирки Персил Свежесть от Вернель в водорастворимых капсулах «Persil» концентрированное 56 шт. капс.
9000101401196	Средство моющее синтет. жидкое Ласка Уход и свежесть 1 л 16 стирок
9000101412086	Средство моющее синтетич. Persil Свежесть от Vernel 450 г (3 стирки)
9000101420654	Средство моющее синтетическое жидкое Ласка Арома-уход (15 стирок) 900 мл
9000101420692	Средство моющее синтетическое жидкое Ласка Арома-уход (30 стирок) 1,8 л
9000101523850	Средство моющее синтетическое Лоск Ароматерапия Орхидея и Масло Макадамии (27 стирок) 4,05 кг
9000101404418	Средство моющее синтетическое Losk Ароматерапия Актив-Займ 6 Малайзийская орхидея и Сандал. дерев. 2.7 кг (18 стирок)
9000101521306	Средство моющее синтетическое Losk Ароматерапия Жасмин и Масло Жожоба (18 стирок) 2,7 кг
9000101418507	Средство моющее синтетическое Losk Ароматерапия Индийский Жасмин и Розовое Дерево (18 стирок) 2700 г
9000101523201	Средство моющее синтетическое Losk Ароматерапия Орхидея и Масло Макадамии (18 стирок) 2,7 кг
9000101418637	Средство моющее синтетическое Losk гель Ароматерапия Индийский Жасмин и Розовое Дерево (20 стирок) 1460 мл
9000101413793	Средство моющее синтетическое Losk Горное Озеро 2,7 кг (18 стирок)
9000101414127	Средство моющее синтетическое Losk Горное Озеро 4,05 кг (27 стирок)
9000101414004	Средство моющее синтетическое Losk Горное озеро 450 г (3 стирки)
9000101413717	Средство моющее синтетическое Losk Колор 2,7 кг (18 стирок)
9000101414059	Средство моющее синтетическое Losk Колор 4,05 кг (27 стирок)
9000101414202	Средство моющее синтетическое Losk Колор 5,4 кг (36 стирок)
9000101400007	Средство моющее синтетическое Losk Ручная стирка Горное озеро 410 г (3 стирки)
9000101085075	Средство моющее синтетическое Persil 360 градусов Комплит Солюшн 3 кг Весенняя свежесть (20 стирок)
9000101411225	Средство моющее синтетическое Persil Колор 3 кг (20 стирок)
9000101411355	Средство моющее синтетическое Persil Колор 450 г (3 стирки)
9000101411195	Средство моющее синтетическое Persil Колор Свежесть от Vernel 3 кг (20 стирок)
9000101404036	Средство моющее синтетическое Persil Премиум 2,43 кг (18 стирок)
9000101412116	Средство моющее синтетическое Persil Свежесть от Vernel 3 кг (20 стирок)
9000101412239	Средство моющее синтетическое Persil Свежесть от Vernel 4,5 кг (30 стирок)
9000101412383	Средство моющее синтетическое Persil Свежесть от Vernel 6 кг (40 стирок)
9000101411423	Средство моющее синтетическое Persil Свежесть от Vernel Колор 4,5 кг (30 стирок)
9000101411485	Средство моющее синтетическое Persil Сенситив (Эксперт) Автомат 4,5 кг
9000101411270	Средство моющее синтетическое Persil Сенситив 3 кг (20 стирок)
9000101421873	Средство чист. д/унитаза Bref Сила Актив про нейчер Свежая Мята 2*50 г
9000101421798	Средство чист. д/унитаза Bref Сила Актив про нейчер Свежая Мята 50 г
9000101329186	Средство чистящее Bref PERFUME SWITCH для унитаза Цветущая яблоня-Лотос 3*50 г
9000101416947	Средство чистящее Бреф ДеЛюкс для унитаза Чарующий Лунный Цветок «Bref Deluxe» 50 г
9000101538878	Средство чистящее Бреф Колор Актив для унитаза 4*50 г с хлор-компонентом «Bref»
9000101538915	Средство чистящее Бреф Колор Актив для унитаза 4*50 г Цветочная Свежесть «Bref»
9000101352986	Средство чистящее Бреф Колор Актив, Эвкалипт «Bref» для унитаза 3*50 г
9000101350784	Средство чистящее д/унитаза Bref Колор-Актив Цветочная Свежесть 2*50 г
9000101350746	Средство чистящее д/унитаза Bref Колор-Актив Цветочная Свежесть 50 г
9000101350708	Средство чистящее д/унитаза Bref Колор-Актив Эвкалипт 50 г
9000101350821	Средство чистящее д/унитаза Bref Колор-Актив Цветочная Свежесть 3*50 г
9000100656832	Средство чистящее д/унитаза Bref Сила-Актив Лимонная свежесть 2*50 г
9000100625289	Средство чистящее д/унитаза Bref Сила-Актив Лимонная свежесть 50 г
9000100956154	Средство чистящее д/унитаза Bref Сила-Актив Свежесть лаванды 2*50 г
9000100956079	Средство чистящее д/унитаза Bref Сила-Актив Свежесть лаванды 50 г
9000101312317	Средство чистящее д/унитаза Bref Тотал Гель Лимон и лайм 700 мл Чистота и блеск
9000101311938	Средство чистящее д/унитаза Bref Тотал Гель Чистота и Блеск Цветочная свежесть 700 мл
9000101417258	Средство чистящее д/унитаза Bref Deluxe Нежная Магнолия 3*50 г
9000101417111	Средство чистящее д/унитаза Bref Deluxe Пленительный Жасмин 2*50 г
9000101417227	Средство чистящее д/унитаза Bref Deluxe Пленительный Жасмин 3*50 г
9000101403763	Средство чистящее д/унитаза Bref PERFUME SWITCH Сочный Персик-Яблоко 2*50 г
9000101329803	Средство чистящее д/унитаза Bref PERFUME SWITCH Сочный Персик-Яблоко 50 г
9000101329353	Средство чистящее д/унитаза Bref PERFUME SWITCH Цветущая Яблоня-Лотос 50 г
9000101417142	Средство чистящее д/унитаза BrefDeluxe Нежная Магнолия 2*50 г
9000101401707	Средство чистящее для посудомоечных машин Somat Машин Клинер 3*20 гр
9000101530063	Средство чистящее для унитаза Bref Сила-Актив 700 мл гель про нейчер Свежая мята Bref
9000100656863	Средство чистящее для унитаза Bref Сила-Актив Океанский Бриз 2*50 г
9000101416879	Средство чистящее для унитаза Bref Deluxe Нежная Магнолия 50 г
9000101417173	Средство чистящее для унитаза Bref Deluxe Чарующий Лунный Цветок 2*50 г
9000101401660	Средство чистящее интенсив Somat 250 мл
9000101358056	Средство чистящее Bref Тотал Чистота и Блеск Анти-Налет 500мл Антибактериальный
9000101358094	Средство чистящее Bref Тотал Чистота и Блеск Анти-Налет Лимонная свежесть 500 мл
9000101356502	Ср-во д/посудомоечных машин Somat (таблетки) 60 шт.

Далее совместно – «Игровые товары».

8. Призовой фонд Рекламной игры

Призовой фонд Рекламной игры сформирован за счет имущества и денежных средств Организатора в размере **49 245,33 (Сорок девять тысяч двести сорок пять) белорусских рублей 33 копейки**. Призовой фонд Рекламной игры включает следующие призы:

Таблица № 1. Призовой фонд Рекламной игры

№	Наименование	Название приза далее в Правилах	Кол-во, шт.	Стоимость за ед., бел. руб.	Всего, бел. руб.
1	Подарочная карта в магазины розничной торговли сети «Мила» номиналом 20,00 белорусских рублей*. Срок действия карты – до 31.07.2024	Сертификат Мила	280	20,00	5 600,00
2	Блендер погружной Redmond RHB-2997 (белый)	Блендер	7	152,904	1 070,33
3	Электрическая зубная щетка Xiaomi Mi Smart Electric Toothbrush T500 / MES601/NUN4087GL	Зубная щетка	8	99,00	792,00
4	Кухонные весы Atuman ES1 (3KG)	Кухонные весы	8	63,696	509,57
5	Мультиварка Centek CT-1472 Ceramic	Мультиварка	8	239,004	1 912,03
	Денежные средства			7,92	63,36
6	Электрочайник Aresa AR-3463	Электрочайник	7	155,004	1 085,03
7	УФ-стерилизатор Gess GESS-113	УФ-стерилизатор	8	138,828	1 110,62
8	Сэндвичница Brayer BR2200	Сэндвичница	5	87,996	439,98
9	Робот-пылесос Xiaomi Mi Robot Vacuum-Mop 2 Lite MJSTL / BHR5217EU	Пылесос	5	569,004	2 845,02
	денежные средства			57,23	286,15
8	Стирально-сушильная машина LG Steam F1296CDS3	Стиральная машина	15	1 968,996	29 534,94
	денежные средства			266,42	3 996,30
ИТОГО					49 245,33

* Правила обращения подарочных карт размещены на интернет-сайте mila.by в разделе «Подарочные карты».

9. Порядок участия в Рекламной игре

9.1. Для участия в Рекламной игре необходимо:

9.1.1. В период с 09.00 16.03.2023 по 12.04.2023 включительно приобрести одну или несколько единиц Игровых товаров в любом торговом объекте розничной торговой сети «Мила» или в интернет-магазине mila.by на сумму не менее 20,00 (двадцати) белорусских рублей в одном кассовом (товарном) чеке (с учетом предоставленных скидок), используя при расчетах за покупку Бонусную карту «Мила»*;

*При расчете за покупку в интернет-магазине mila.by Бонусная карта «Мила» должна быть зарегистрирована в личном кабинете интернет-магазина mila.by.

9.1.2. В период с 16.03.2023 по 16.04.2023 зарегистрироваться на интернет-сайте, заполнив регистрационную форму со следующими персональными данными:

- фамилия (обязательно), имя (обязательно), отчество (обязательно, при наличии);
- адрес электронной почты (обязательно);
- абонентский номер мобильного телефона белорусского оператора сотовой связи Участника в международном формате (обязательно);
- адрес проживания в Республике Беларусь: область (обязательно), населенный пункт (обязательно), улица (обязательно, при наличии), дом (обязательно), корпус (обязательно, при наличии), номер квартиры (обязательно, при наличии);
- подтвердить согласие на участие в Рекламной игре, ознакомление с настоящими Правилами, а также согласие на обработку своих персональных данных в рамках проведения Рекламной игры путем проставления галочек в соответствующих полях регистрационной формы;
- подтвердить достижение возраста 18 лет на момент регистрации путем проставления галочки в соответствующем поле регистрационной формы.

Для завершения регистрации Участнику необходимо активировать личный кабинет на интернет-сайте путем перехода по ссылке из электронного письма, высланного Участнику на адрес электронной почты, указанный при заполнении регистрационной формы.

9.1.3. В период с 16.03.2023 по 16.04.2023 загрузить фото/скан Кассового (товарного) чека, на котором видны наименования Игровых товаров, в личный кабинет на интернет-сайте, указав номер Кассового (товарного) чека и дату покупки.

9.1.4. СОХРАНИТЬ КАССОВЫЙ (ТОВАРНЫЙ) ЧЕК ДО ОКОНЧАНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ.

9.1.5. Не принимают участие в Рекламной игре покупки, совершенные до 16.03.2023 или после 12.04.2023. Кассовые (товарные) чеки, загруженные в личный кабинет на интернет-сайте после 23.59.59 16.04.2023, не принимаются к участию в Рекламной игре.

9.2. Уведомление об успешной регистрации Участник получает в диалоговом окне на странице интернет-сайта.

9.3. Игровые коды присваиваются Участникам с первого разряда (000001, 000002, 000003 и т. д.) по дате и времени регистрации Кассового (товарного) чека на интернет-сайте для участия в розыгрыше. Игровой код присваивается за каждые 20,00 (двадцать) белорусских рублей Игровых товаров в одном Кассовом (товарном) чеке. В случае если у Участников совпадают дата и время регистрации Кассового (товарного) чека на интернет-сайте, присвоение игровых кодов совершается в алфавитном порядке по фамилии, имени и отчеству (при наличии) Участников.

9.4. Один Кассовый (товарный) чек может быть зарегистрирован на интернет-сайте только один раз.

9.5. Каждый Участник может принимать участие в Рекламной игре неограниченное количество раз при условии покупки Игровых товаров и выполнения требований, необходимых для участия в Рекламной игре.

9.6. Участники при заполнении регистрационной формы на интернет-сайте обязаны вводить достоверную информацию.

9.7. Организатор не несет ответственности за ошибки, допущенные Участниками Рекламной игры при загрузке Кассового (товарного) чека на интернет-сайте и за достоверность персональных данных, указанных Участником при регистрации. В случае несовпадения указанных персональных данных и данных паспорта Победителя (иного документа, удостоверяющего личность) Организатор приз такому лицу не выдает.

9.8. Организатор оставляет за собой право запросить оригинал Кассового (товарного) чека, подтверждающего факт покупки Игровых товаров на протяжении всего срока проведения Рекламной игры. Организатор не вступает в спор в случае возникновения споров об определении принадлежности зарегистрированного Кассового (товарного) чека тому или иному лицу.

10. Место, даты, время и порядок проведения Розыгрышей призового фонда, в том числе порядок определения выигравших Участников Рекламной игры

Розыгрыши призов проходят по адресу: Республика Беларусь, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 21, к. 5, пом. 1. Розыгрыши призов проводятся открыто, с возможностью присутствия Участников Рекламной игры.

10.1. Розыгрыши призов проводятся согласно следующему графику:

К моменту каждого розыгрыша призов Организатором формируется список Игровых кодов по возрастанию, сформированный согласно п. 9.3 настоящих Правил (далее – Список), с указанием фамилии, имени, отчества (при наличии) Участников, выполнивших условия п. 9.1 Правил, адресов электронной почты, номеров мобильных телефонов и адресов проживания. Все Игровые коды в каждом розыгрыше имеют одинаковую разрядность.

Таблица № 2 Розыгрыши призов

Номер розыгрыша	Дата и время розыгрыша	Участвуют Игровые коды, присвоенные в период	Призы для розыгрыша, количество
1	29.03.2023, в 14.00	с 16.03.2023 по 22.03.2023	Сертификат «Мила» – 70 шт. Блендер – 2 шт. Зубная щетка – 2 шт. Кухонные весы – 2 шт. Мультиварка – 2 шт. Электрочайник – 2 шт. УФ-стерилизатор – 2 шт. Сэндвичница – 1 шт. Пылесос – 1 шт.
2	05.04.2023, в 14.00	с 23.03.2023 по 29.03.2023	Сертификат «Мила» – 70 шт. Блендер – 2 шт. Зубная щетка – 2 шт. Кухонные весы – 2 шт. Мультиварка – 2 шт. Электрочайник – 2 шт. УФ-стерилизатор – 2 шт. Сэндвичница – 1 шт. Пылесос – 1 шт.
3	12.04.2023, в 14.00	с 30.03.2023 по 05.04.2023	Сертификат «Мила» – 70 шт. Блендер – 2 шт. Зубная щетка – 2 шт. Кухонные весы – 2 шт. Мультиварка – 2 шт. Электрочайник – 2 шт. УФ-стерилизатор – 2 шт. Сэндвичница – 1 шт. Пылесос – 1 шт.
4	21.04.2023, в 14.00	с 06.04.2023 по 16.04.2023	Сертификат «Мила» – 70 шт. Блендер – 1 шт. Зубная щетка – 2 шт. Кухонные весы – 2 шт. Мультиварка – 1 шт. Электрочайник – 1 шт. УФ-стерилизатор – 2 шт. Сэндвичница – 2 шт. Пылесос – 2 шт.
		с 16.03.2023 по 16.04.2023	Стиральная машина – 15 шт.

Вышеуказанные призы разыгрываются в порядке, указанном в Таблице № 2 п. 10.1.

10.2. Для проведения розыгрыша используются лототрон и набор шаров в количестве 10 (десяти) штук с цифрами от 0 (нуля) до 9 (девяти). Определение выигрышных Игровых кодов происходит путем формирования его слева направо из цифр на шарах, поочередно извлекаемых из лототрона.

10.2.1. Для определения цифры первого слева разряда выигрышного Игрового кода в лототрон помещаются шары с цифрами от 0 (нуля) до цифры, соответствующей первой слева цифре последнего по порядку Игрового кода в Списке. Из лототрона извлекается один шар. Цифра вносится в протокол и записывается в первый слева разряд формируемого выигрышного Игрового кода.

10.2.2. После этого в лототрон загружаются те номера шаров, которые существуют по сверенному Списку Игровых кодов в соответствующем разряде. Шары перемешиваются, и из лототрона извлекается шар, номер которого определяет цифру соответствующего разряда выигрышного Игрового кода. Номер шара вносится в протокол. Таким образом, формируются все выигрышные Игровые коды Победителей призов.

10.2.3. Игровой код может признаваться выигрышным только один раз. В случае повторного попадания Игрового кода в диапазон победителей он не признается выигрышным, выигрышным признается следующий за ним по Списку Игровой код. В случае если Игровой код попадает на конец Списка, то выигрышным будет считаться первый Игровой код с начала Списка.

10.2.4. Выигравшими призы «Сертификат «Мила» в каждом розыгрыше считаются по 1 (одному) Игровому коду, определенному согласно пп.10.2.1–10.2.3, и каждый 5-й (пятый), следующий за ним в Списке, в количестве 69 Игровых кодов. Всего по 70 шт. призов «Сертификат «Мила» в каждом розыгрыше.

10.3. При проведении каждого розыгрыша дополнительно определяются по одному резервному победителю для призов «Сертификат «Мила», «Блендер», «Зубная щетка», «Кухонные весы», «Мультиварка», «Электрочайник», «УФ-стерилизатор», «Сэндвичница», «Пылесос» и «Стиральная машина». Резервным победителем становится следующий за выигрышным Игровой код иного Участника.

10.4. Результат каждого розыгрыша в обязательном порядке фиксируется в протоколе розыгрыша, который подписывается присутствующими на заседании членами комиссии по проведению Рекламной игры.

11. Порядок уведомления Победителей о результатах розыгрышей, порядок получения выигрышей

11.1. Победители призов извещаются о выигрыше в течение 7 (семи) рабочих дней после розыгрыша посредством звонка на абонентские номера мобильных телефонов сотовых операторов, указанные при регистрации на интернет-сайте. Победители также дополнительно могут извещаться о выигрыше письмом на адрес электронной почты, указанный при регистрации в течение 7 (семи) рабочих дней после розыгрыша.

11.2. Для получения призов «Блендер», «Зубная щетка», «Кухонные весы», «Мультиварка», «Электрочайник», «УФ-стерилизатор», «Сэндвичница» и «Пылесос» Победителю необходимо прибыть в офис Организатора по адресу: г. Минск, ул. Кальварийская, 21, к. 5, пом. 153 не позднее 15.05.2023 по будним дням с 10.00 до 18.00, предварительно связавшись с представителем Организатора по телефону +375445551166. При себе Победителю необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (паспорт/вид на жительство в Республике Беларусь/ ID-карта), для предъявления Организатору и использования данных при оформлении необходимых документов в рамках Рекламной игры.

11.2.1. Призы «Сертификат «Мила» отправляются Победителям заказным почтовым отправлением с уведомлением о доставке посредством РУП «Белпочта» не позднее 15.06.2023 по адресу проживания, указанному Победителем при регистрации на интернет-сайте. При отправке призов «Сертификат «Мила» почтовой доставкой Организатор считается выполнившим свои обязательства по выдаче приза в день соответствующего отправления.

11.2.2. Для получения призов «Стиральная машина» Победителям необходимо не позднее 15.05.2023 представить Организатору информацию для получения приза любым из указанных способов:

1) письмом по почте по адресу: ООО «ТДИ ПРОМОИВЕНТ», Республика Беларусь, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, 21, к. 5, пом. 153;
2) письмом на электронный почтовый ящик Организатора: igra@tdi.by;
3) лично по адресу Организатора: ООО «ТДИ ПРОМОИВЕНТ», Республика Беларусь, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, 21, к. 5, пом. 153 в рабочие дни с 10.00 до 18.00,

а именно:

а) копию страницы 25, страниц 31–33 паспорта (либо копию идентификационной карты гражданина (ID-карты) с двух сторон) – для граждан Республики Беларусь;
б) копии всех страниц паспорта – для иностранных граждан;
в) копию страницы 3, страниц 15–17 вида на жительство (либо копию биометрического вида на жительство с двух сторон) – для лиц, имеющих вид на жительство на территории Республики Беларусь.

После получения указанных копий документов не позднее 15.06.2023 осуществляется доставка призов «Стиральная машина» за счет средств Организатора (курьерской службой, служебным транспортом и т. д.). Доставка Победителям осуществляется по адресу проживания, указанному Победителем при регистрации на интернет-сайте. Датой выдачи приза «Стиральная машина» является дата отправки приза Победителю.

11.3. Начисление, удержание и перечисление подоходного налога производится в соответствии с главой 18 Налогового кодекса Республики Беларусь и осуществляется Организатором. Удержание с Победителей подоходного налога, исчисленного Организатором в соответствии с законодательством Республики Беларусь, производится Организатором (выступающим налоговым агентом) в момент выдачи приза из денежной части приза (денежная часть удерживается Организатором для уплаты подоходного налога в установленном размере).

11.3.1. Организатор не несет ответственности за возникновение необходимости уплаты дополнительного подоходного налога и иных выплат, связанных с получением призов, за пределами Республики Беларусь.

11.4. В случае если Победители призов не выполнят действия, перечисленные в пункте 11.2, в установленные сроки, либо с Победителем не удается связаться по 15.05.2023 включительно и уведомить о выигрыше из-за некорректных данных, указанных им на интернет-сайте, либо был предоставлен письменный отказ от получения приза, он утрачивает право на получение приза, право на приз переходит Резервному Победителю.

Участник, которому перешло право на получение приза, признается Победителем и уведомляется об этом не позднее 18.05.2023 по номеру телефона, указанному Участником при регистрации на интернет-сайте, и на адрес электронной почты, указанный при регистрации.

Участник, ставший победителем, должен выполнить действия, перечисленные в пункте 11.2 (в зависимости от вида приза) не позднее 15.06.2023. Призы будут вручены Резервным Победителям по 30.06.2023 включительно в ранее прописанном порядке.

В случае если Участник, которому перешло право на получение приза, не выполнит действия в обозначенный срок, он утрачивает право на получение приза. Призы остаются в распоряжении Организатора.

11.5. Организатор не оплачивает Участникам Рекламной игры расходы, связанные с проездом к месту получения призов.

11.6. Выдача призов представителям Победителей осуществляется по нотариально удостоверенной доверенности.

11.7. Победители при получении призов «Блендер», «Зубная щетка», «Кухонные весы», «Мультиварка», «Электрочайник», «УФ-стерилизатор», «Сэндвичница», «Пылесос» и «Стиральная машина» письменно подтверждают факт его получения, заполняют все необходимые документы, представленные Организатором, связанные с получением данных призов.

11.8. Призы не подлежат замене. Выплата денежного эквивалента призов не осуществляется. Ответственность Организатора по выдаче призов ограничена исключительно вышеуказанным количеством и видами этих призов.

11.9. Организатор Рекламной игры не несет ответственности за любые риски, связанные с повреждением призов и их эксплуатацией, возникшие после их передачи Победителям.

12. Комиссия по проведению Рекламной игры

Для контроля за соблюдением официальных Правил Рекламной игры, отбора Участников, утверждением результатов, подведением итогов по результатам проведения Рекламной игры, рассмотрением спорных случаев, принятием решений по устным и письменным жалобам и замечаниям, возникшим при проведении Рекламной игры, Организатор создает Комиссию по проведению Рекламной игры в следующем составе:

1. Домосканова Надежда Петровна, специалист по маркетингу, ООО «Парфюм Трейд».
2. Позник Александра Александровна, специалист по рекламе, ООО «ТДИ ПРОМОИВЕНТ»;
3. Чефанова Маргарита Игоревна, специалист по работе с клиентами, ООО «ТДИ ПРОМОИВЕНТ»;
4. Шорр Полина Андреевна, специалист по работе с клиентами, ООО «ТДИ ПРОМОИВЕНТ»;
5. Будникова Юлия Олеговна, начальник отдела по организации и проведению рекламных акций и промомероприятий, ООО «ТДИ ПРОМОИВЕНТ».

13. Информация о Рекламной игре, публикация Правил Рекламной игры

13.1. Правила Рекламной игры подлежат опубликованию в газете «Звязда» до начала Рекламной игры.

13.2. Результаты Рекламной игры будут опубликованы в газете «Звязда» в срок не позднее 28.06.2023.

13.3. Имена победителей Рекламной игры будут размещены на интернет-сайте.

13.4. Информацию о правилах и условиях участия в Рекламной игре можно получить на интернет-сайте, а также по телефону горячей линии +375173887686 с 9.00 до 21.00 без выходных.

14. Прочие условия

14.1. Участие в Рекламной игре предполагает ознакомление и полное согласие Участников с настоящими Правилами и принятие на себя обязательства соблюдать все их условия и требования.

14.2. Организатор не несет ответственности за работу сети Интернет при ее использовании Участником (например, за работу компаний, предоставляющих услуги сети Интернет участнику), операторов сотовой подвижной электросвязи (плохое соединение с оператором и т. д.) и почтовой службы (сроки доставки и т. д.).

14.3. Организатор не несет ответственности за невозможность связаться с Участником в случае недостоверной информации, предоставленной Участником.

14.4. Споры между Организатором и Участниками Рекламной игры рассматриваются в судебном порядке согласно законодательству Республики Беларусь.

14.5. Все возможные претензии участников Рекламной игры в отношении организации Рекламной игры должны быть направлены Организатору по адресу: Республика Беларусь, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, 21, к. 5, пом. 1.

Свидетельство № 4294 о государственной регистрации рекламной игры, зарегистрированной 10 марта 2023 г., выдано Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь.

Нефармат

КОЖНЫ КАТАНЯ ЗНОЙДЗЕ САБЕ МАНЮ

Думала, ужо ніколі не буду пісаць пра нашых дурніц перадпенсіённага і малодшага пенсіённага ўзросту, падманутых «генераламі і палкоўнікамі замежных армій», бо надта ж прыкра. Але тэма нечакана атрымала новы паварот і... новыя сумныя развагі.

Генерал арміі ЗША Джордж Кельвін з Тэхаса напісаў маёй сяброўцы і аднакурсніцы ў «Фэйсбуку». Спачатку Ірына хацела абсячы аўтара пісьма, а потым вырашыла пагуляць, каб паглядзець на «кухню» віртуальных ашуканстваў. Раней, калі мы з ёй абмяркоўвалі дадзеную тэму, дапускалі, што махляры ў сеціве дзейнічаюць як спрактыкаваныя псіхолагі, можа, нават карыстаюцца цэлымі ўрыўкамі з літаратурных твораў, каб туманіць галовы патэнцыяльным ахвярам, запэўніваць іх у раптоўным і моцным каханні. Ды дзе там.

Калі ў двух словах, то падзеі развіваліся імкліва. Пасля таго як яна дабавіла ў сябры гэтага невядомага візаві, ён стаў расказваць сваю «біяграфію». Пісаў, што вауе ў Сірыі ў складзе міратворчай місіі, што ўдавец, а 12-гадовая дачка выхоўваецца ў спецыяльным інтэрнаце. І ўжо літаральна ў трэцім-чацвёртым пісьме паведаміў, што атрымаў вялікія грошы за службу, а дакладней 800 тысяч долараў, і хацеў бы адкрыць сваю справу ў яе цудоўнай краіне, нешта накшталт гасцінічнага бізнесу. «Гэта будзе наш сямейны бізнес», — пераконваў ён, не зважаючы на тое, што раней яна паведамляла пра сваё сямейнае становішча, то-бок пра наяўнасць мужа.

Далей прыгожы і мужны «фрэнд» — прынамсі, такім ён выглядаў з фотаздымка — паведамляў, як будзе транспартаваць грошы ў аэрапорт Мінска з дапамогай знаёмага дыпламата. Для гэтага ён ужо набыў патрэбную скрыню — не ў мяшку ж за плячыма валачы дыпламату такі каштоўны груз. Паказваў сканы квітанцый аб аплаце «паслуг» у ходзе транспартнай аперацыі па дастаўцы грузу. А мы ўсё чакалі, калі ж папросіць грошай. І вось нарэшце паведамленне: «Дыпламат ужо ў дарозе, ты, дарагая, сустрэнеш яго ў аэрапорце, забярэш грошы і будзеш чакаць мяне... Толькі хуценька аплаці мытную пошліну вось на гэты рахунак». Нарэшце!

Першым парывам было напісаць што-небудзь ёмкае, беларускае, накшталт «капач ты з-пад цёмнай хмары і прайдзісвет, а не генерал, дулю табе, а не перавод», але ж працэнтаў на 90 верагоднасці, што сядзіць ён не ў нашай, а ў якой-небудзь з суседніх краін і не зразумее нашага гумару. Ірына адказала іначай: «Прабач, дарагі, але ў мяне зараз невялікія праблемы з законам, і рахункі мае часова заблакіраваныя». Таму яго апошнімі словамі ў гэтай перапісцы былі: «Ты злая і бессардэчная». Ну а як жа, не захацела ахвяраваць пару тысяч долараў аратаму віртуальнай нівы падману.

І ведаеце, што мяне найбольш уразіла ў той перапісцы? Непрыкрыты, амаль ваяўнічы прымітыў. Ні табе вытанчаных прызнанняў у каханні, ні разважанняў пра адзіноту вайскоўца ў суровых умовах, ні яго аповеду пра імкненне знайсці душэўнае цяпло. Пару разоў «маё каханне», «мая дарагая», «цудоўна выглядаеш», а далей — быка за рогі: еду, вязу грошы, сустракай. Што цікава, ён ніколі не называў даму сэрца па імені, гэта значыць, рассылка, хутчэй за ўсё, ішла адразу па дзясяткі адрасоў. І кім трэба быць, каб паверыць, што амерыканскі ўдавец з хворай дачкой на ўтрыманні павязе мільён долараў чорт ведае куды?! Як паказвае практыка, — нашай суайчынніцай названага раней узросту, якая потым і пойдзе ў міліцыю з заявай.

Для мяне гэта не проста неразгаданая тайна, гэта нейкі ступар, мяжа ўяўлення: чаму людзі настолькі не жадаюць думаць, разважаць, чаму схільныя верыць у лухту? І не кажыце тут пра жыццёвыя праблемы і сум па няспраўджаным каханні, як у гераіні Гурчанкі ў фільме «Вакзал для дваіх»: «А мне такіх слоў ніхто не гаварыў». Тут жа таксама не гавораць, тут усё горш, чым нават у серыяле самага апошняга гатунку.

І вераць жа. Значыць, паверыць могуць чаму заўгодна. Лёгка такімі людзьмі маніпуляваць, лёгка туманіць мазгі ці, лепш сказаць, тое, што іх замяняе. Інакш бы не пісалі махляры, не лавілі б у свае сеткі новых дурніц.

Недзе на мяжы 1980—1990-х гадоў на нашых экранах з трыумфам ішоў серыял «Спрут» пра нястомнага барацьбіта з сіцылійскай мафіяй — камісара Катані. Серыял, дарэчы, нядрэнны. Здаецца, усе жанчыны тады былі закаханыя ў мужнага, непадкупнага, разумнага італьянскага паліцэйскага. Нехта з нашых дасціпных гумарыстаў нават прыпеўку склаў. Былі ў ёй словы: «Мілы Катаня, піша табе Маня». Дык вось падумала: добра, што тады сучасных гаджэтаў не было. А то махляры абавязкова скарысталі б вобраз Катані, ад яго імя пісалі б нашым самотніцам, што ён нібыта хаваецца ад крываважэрнай мафіі і яму патрэбныя грошы, каб выбрацца з якой-небудзь афрыканскай пустыні ці пячоры ды прыляцець у наш ціхі, спакойны край блакітных азёраў. І што вы думаеце? Знайшліся б «мані» — і тыя, і іншыя, сабралі б не толькі на авіябілет, але і на цэлы самалёт.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	7.26	19.13	11.47
Віцебск —	7.16	19.02	11.46
Магілёў —	7.16	19.03	11.47
Гомель —	7.12	18.00	10.48
Гродна —	7.41	19.28	11.47
Брэст —	7.41	19.29	11.48

Месяц

Апошняя квадра ў 5.03.
Месяц у сузор'і Казярога.

Імяніны

Пр. Агафона, Арсенія, Багдана, Фёдара, Фядота.
К. Клеменса, Людвіка.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

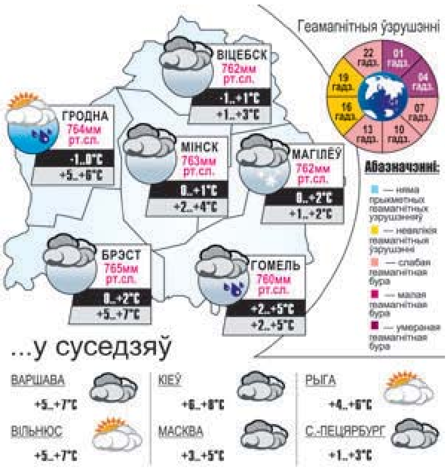

Даты Падзеі Людзі

15 САКАВІКА

У краіне

1868 — нарадзіўся Яўген Аляксандравіч Ляцкі, рускі этнограф, фалькларыст, літаратуразнаўца. Аўтар шэрагу работ, сярод якіх — «Матэрыялы для вывучэння творчасці і побыту беларусаў: прыказкі, прымаўкі, загадкі», «Матэрыялы па беларускім пісьменстве».

1903 год — нарадзіўся Арсен Дыянісавіч Арсенка, беларускі і ўкраінскі спявак, народны артыст Беларусі.

1913 год — нарадзіўся Дамуло Азізаў, удзельнік вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у гады Вялікай Айчыннай вайны, Герой Савецкага Саюза. Загінуў у баі ў 1943-м.

1918 год — нарадзіўся Якаў Дзмітрыевіч Бляеў, Герой Савецкага Саюза. У Вялікую Айчынную вайну на фронце з 1941-га. Камандзір бронемашыны сяржант Бляеў вызначыўся ў абаронных баях на тэрыторыі Беларусі. Загінуў у баі ў 1941-м.

У тым жа годзе нарадзіўся Казарас Авецісавіч Авакян, удзельнік вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у гады Вялікай Айчыннай вайны, Герой Савецкага Саюза. Загінуў у баі ў 1945-м.

1938 год — нарадзілася Галіна Мікалаеўна Малажай, беларускі мовазнаўца, кандыдат філалагічных навук, прафесар.

У тым жа годзе нарадзіўся Аляксандр Міхайлавіч Дзямарын, беларускі графік.

2013 год — у Віцебску пачала працаваць першая ў Беларусі інавацыйная мікрабіялагічная лабараторыя пры гарадской клінічнай бальніцы хуткай медыцынскай дапамогі.

У свеце

1918 год — нарадзілася Зара Аляксандраўна Далуханава, расійская і армянская спявачка і педагог, народная артыстка СССР.

1938 год — нарадзілася Ліянела Іванаўна Пыр'ева, расійская кінаактрыса, заслужаная артыстка РСФСР.

1953 — у СССР ажыццёўлены першы запуск ракеты Р-5 з далёкасцю палёту 1200 км.

Так гаварыў...

АМАР ХАЯМ:

«Сарваная кветка
павінна быць падоранай,
пачаты верш — дапісаным,
а каханая жанчына — шчаслівай.
Інакш не варта было брацца за тое,
што табе не па сілах».

УСМІХНЕМСЯ

Пасля аперацыі мужчына ляжыць у палаце, адыходзіць ад анестэзіі. Побач сядзіць яго жонка. Той расплюшчвае вочы, глядзіць на яе і кажа:

— Ты прыгожая! — потым заплюшчвае вочы і засынае.

Праз некаторы час ён зноў расплюшчвае вочы і кажа:

— Ты сімпатычная!

— А чаму ж не прыгожая?

— Наркоз адпускае...

Робячы заказ, наведвальнік прызнаўся афіцыянту, што ніколі не еў салату з амараў. Таму і з'еў салату з крабавых палачак па кошце амараў.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Рэгістрацыйнае пасведчанне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ Ў МІНСКУ: прыёмнай – 311 17 13 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.

прыём рэкламы тэл./факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by (для зваротаў): zvarot@zviazda.by

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 10.681. Індэкс 63850. Зак. № 650.

Нумар падпісаны ў 19.30 14 сакавіка 2023 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12